

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

511(076)

9-47

1316

2010

311 (076)

№ 321.

164

Հրատարակութիւն Նիկողայոս Տէր Ղեւոնդեանի

ԹՈՒԱՐԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ

51

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

311 (076)

ՍԻՍՏԵՄԱՏԻՔԱԿԱՆ ԸՆԹԱՅՔ

1008-
36361/
մե. 14.463

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ—ԱՄԲՈՂՁ ԹՈՒՆԵՐ

ԶՈՐՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ ա Ղ Վ Ե Յ Ի Ն

Յ. ԳԵՈՐԳԲԵԳԵԱՆ ԵՒ Մ. ՊԱՆՃՈՒԼԱԶԵԱՆ

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ջ

Տպարան Մոմսեւ Վարդանեանի
Типография М. Вартанянца, Гановская ул. д. № 3.

1893

Дозволено Цензурою, Тифлисъ, 15 Сентября 1892 г.

30123-16.1.

2002

13324-58

I. ԹՈՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

3-րդ Դասակարգ միլիոն-ներ			2-դ Դասակարգ հազար-ներ			1-ին Դասակարգ միլի-թիւներ		
9-րդ կարգ հարիւր միլիոններ	8-րդ կարգ տասն միլիոններ	7-րդ կարգ միլիոններ	6-րդ կարգ հարիւր հազարներ	5-րդ կարգ տասն հազարներ	4-րդ կարգ հազարներ	3-րդ կարգ հարիւրներ	2-րդ կարգ տասններ	1-ին կարգ միւսներ

Ա. ԲԱՆԱԻՈՐ ԹՈՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

- Ի՞նչպէս է կոչվում այն թիւը, որ կազմուած է՝
 - մէկ տասնեակից և մէկ միւլթիւնից,
 - ուլթ տասնեակից և հինգ միւլթիւնից,
 - ինն տասնեակից և ուլթ միւլթիւնից:
- Ի՞նչպէս է կոչվում այն թիւը, որ կազմուած է՝
 - մի հարիւրից և երկու տասնեակից,
 - հինգ հարիւրից և չորս միւլթիւնից,
 - եօթն հարիւրից, չորս տասնեակից և վեց միւլթիւնից:
- Ի՞նչպէս է կոչվում այն թիւը, որ կազմուած է՝
 - առաջին դասակարգի առաջին կարգի երկու միւլթիւնից, երկրորդ կարգի ուլթ միւլթիւնից և երրորդ կարգի վեց միւլթիւնից.
 - երկրորդ դասակարգի առաջին կարգի հինգ միւլթիւնից:

Թիւնից, երկրորդ կարգի վեց միութիւնից և երրորդ կարգի ինն միութիւնից.

զ) երրորդ դասակարգի առաջին կարգի եօթն միութիւնից, երկրորդ կարգի երեք միութիւնից, երրորդ կարգի երկու միութիւնից:

Բ. ԳՐԱԽՈՐ ԹՈՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

4. Գրել մինչև ինն արտայայտող թուանշանները:

5. Գրել՝ եօթանասուն. հարիւր. հարիւր երկու. երեք հարիւր տասն և հինգ. հինգ հարիւր ութ. չորս հարիւր իննսուն վեց:

6. Գրել՝ հազար. հազար հարիւր հինգ. երեք հազար քառասուն եօթն. ութ հազար մէկ. հազար երեք հարիւր հինգ. տասն հազար քառասուն եօթն. տասն հազար եօթն հարիւր իննսուն ութ. քսան հինգ հազար երեսուն. երեսուն ութ հազար վեց հարիւր իննսուն ինն. յիսուն երկու հազար հարիւր յիսուն չորս. չորս հարիւր քսան ութ հազար երեք հարիւր. մի միլիոն:

7. Գրել ամենափոքր եռանիշ, քառանիշ, հնգանիշ, վեցանիշ, եօթնանիշ թուեր:

8. Գրել ամենամեծ միանիշ, երկանիշ, քառանիշ, վեցանիշ թուեր:

Գ. ԿԱՐԴԱԼ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԹՈՒԵՐԸ

9. 109, 129, 150, 209, 770, 707, 909.
10. 1000, 1001, 1011, 1101, 5407, 7090.
11. 10000, 20280, 60408, 90010, 48070.
12. 100000, 302504, 490607, 900609, 2080060.
13. 215,577, 7,650,041, 85,908, 7,645,909.

II. ԱՄՐՈՂԶ ԹՈՒԵՐԻ ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

14. Արտայայտել նշաններով՝

- ա) 54 և 79 հաւասար է 133-ի.
- բ) 190-ի և 250-ի գումարը հաւասար է 440-ի.
- գ) 86-ը գումարած 45-ի հետ կստացուի 131.
- դ) 200-ի վերան աւելացրած 65, հաւասար է 265 ի.
- ե) 146-ը մեծացրած 89-ով, կստացուի 235:

15. Բացատրել հետևեալ հաւասարութիւնները՝

- ա) $73+27=100$ -ի. բ) $140+225=365$ -ի:

16. $\begin{array}{r} 348 \\ +465 \\ \hline 813 \end{array}$	17. $\begin{array}{r} 791 \\ +697 \\ \hline 1488 \end{array}$	18. $\begin{array}{r} 3567 \\ +2433 \\ \hline 6000 \end{array}$
--	---	---

19.
$$\left. \begin{array}{r} 4685 \\ +346 \\ 9879 \\ \hline 14910 \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{հաւել} \\ \text{հաւել} \\ \text{հաւել} \\ \text{հաւել} \end{array}$$

20. $170+314+409+706$.
21. $789+2994+99+1365+216$.
22. $18,700+70,009+246+8,756$.
23. $25,090+9,801+67,084+4,157$.
24. $59,716+3,404+9,876+346,590$.
25. $175,918+47,316+586,711+12,864+28,764$.
26. $3456+3465+3645+3654+3646+3564$.

27. 43,096+13,090+7628+30,907+15,768:
28. 709,640+29,789+98,792+465,769:
29. 807,604+670,509+15,648+757,640+43,685:
30. 50,040+73,609+15,998+470,763:
31. 987,654+68,064+852,976+99,006:

32. Գտնել մի այնպիսի թիւ, որ՝

ա) 7891-ից շատ լինի 5472-ով.

բ) 2870-ից աւելի լինի 4321-ով.

գ) 19002-ից մեծ լինի 59700-ով.

դ) 8924-ի և 5842-ի գումարից շատ լինի 1245-ով.

33. 1786-ի և 7654-ի գումարի վերան աւելացնել 9645-ի և 4086-ի գումարը:

34. Ի՞նչ թիւ կստանանք, եթէ ամենամեծ քառանիշ թիւը շատացնենք 7069-ով:

35. Ի՞նչ թիւ կստացուի, եթէ ամենամեծ հնգանիշ թուի և 75-ի գումարը մեծացնուի 3468-ով:

36. Մի մարդ գնեց 3659 մանէթի մսացու ոչխար և լետոյ բոլորը ծախելով՝ մէջն աշխատեց 685 մանէթ: Նա քանիսով ծախեց բոլոր ոչխարը:

37. Կապալառուն շինեց մի կամուրջ և նրա վերայ ծախս արաւ 15868 մանէթ: Իմացէք՝ նա քանի մանէթով էր վերցրել այդ կապալը, եթէ որ նրանից օգտուեց 5695 մանէթ:

38. Բանջարանոցում վարունգ կար ժողոված. նրանից 138 հատ փճացած էր, փճացածից 865 հատ աւելի վերցրին աղաջրի մէջ դնելու համար, իսկ մնացած 1098 հատն էլ վաճառեցին: Բանջարանոցում քանի վարունգ կար ժողոված:

39. 1881 թուին Ս. Էջմիածնում ստացուել է 2308

հեռագիր, Երևանում 8495 հեռագիր աւելի է ստացուել. Ալեքսանդրապոլում ստացուել է 13678 հեռագիր: Բազումում 30210 հեռագիր աւելի է ստացուել Ալեքսանդրապոլում ստացուածից: Իմանալ այդ չորս քաղաքում քանի հեռագիր է ստացուել այն թուականին:

40. Հայաստանում, բացի Հայ-լուսաւորչականներից, ապրում են 13175 հայ-կաթոլիկ, 40080 յունադաւան հայ, 35240 հայ-բողոքական, 600000 էլ հայ-մահմետական: Իմանալ Հայաստանում տարող ալլադաւան հայերի թիւը:

41. Չորս վաճառական ընկերութիւն կազմեցին. առաջինը վեր եկաւ 4090 մանէթ. երկրորդը՝ 5975 մանէթ, երրորդը վեր եկաւ այնքան, ինչքան որ վեր էին եկել առաջին և երկրորդ վաճառականները. չորրորդն էլ այնքան վեր եկաւ, ինչքան որ վեր էին եկել երկրորդ և երրորդ վաճառականները: Նրանք միասին քանի մանէթ վեր եկան:

42. Վայր ձգած կապարէ գնդակը առաջին վայրկեանում անցնում է 16 ոտնաչափ (ֆուտ), իսկ հետեւեալ ամեն մի վայրկեանում 32 ոտնաչափ աւելի է անցնում: Իմանալ զանգակատան բարձրութիւնը, եթէ նրա ծալրից վայր ձգած գնդակը 5 վայրկեանից լետոյ գետինն ընկաւ:

43. Ճանապարհորդը ձիով գնաց 178 վերստ. երկաթուղով գնաց ձիով գնացածից 468 վերստ աւելի. շոգենաւով էլ գնաց երկաթուղով գնացածից 334 վերստ աւելի: Ճանապարհորդը քանի վերստ ճանապարհ անցաւ:

44. Հինգ կապալառու միասին մի ճանապարհ շինեցին. նրանցից մէկը օգուտ ստացաւ 7260 մանէթ, միւսը՝ 5800 մանէթ, երրորդը 909 մանէթ աւելի ստացաւ առաջինից, չորրորդը 2098 մանէթ աւելի ստացաւ երկրորդից, հինգերորդն էլ ստացաւ 9308 մանէթ: Այն կապալից քանի մանէթ օգուտ ստացան:

45. Վաճառականը Երևանում գնեց 68936 մանէթի

բամբակ և ուղարկեց Մոսկովայ. նա ճանապարհածախս վճարեց 11817 մանէթ, իսկ ապահովացնելու համար վճարեց 7425 մանէթ: Նա բոլոր բամբակը վաճառեց և 14772 մանէթ օգուտ ստացաւ: Քանի մանէթով վաճառեց բոլոր բամբակը:

46. Աշխարհի ստեղծագործութիւնից անցել էր 5425 տարի, երբ Քրիստոս ծնաւ. Քրիստոսի ծննդից մինչև այժմ անցել է 189* տարի: Աշխարհի ստեղծագործութիւնից մինչև այժմ քանի տարի է անցել:

47. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը ծնունդ է 257 թուին: Նրա ծնունդ օրից 46 տարի յետոյ Ս. Էջմիածնի տաճարը շինուեցաւ, տաճարի շինութիւնից 103 տարի յետոյ Հայերէն տառերը գտնուեցան. տառերի գիւտից 1159 տարի յետոյ էլ հիմնեցինք առաջին տպարանը: Ո՞ր թուականին հիմնեցինք տպարան:

48. Հին-Նախիջևանում բնակվում են 2346 հոգի հայ. Երևանում՝ 5556 հոգի հայ. Ալեքսանդրապոլում հայերի թիւը 14271-ով աւելի է Նախիջևանի և Երևանի հայերի թուի գումարից. Ախալցխայի հայերի թիւը 5742-ով աւելի է Նախիջևանի հայերի թուից: Իմացէք յիշեալ քաղաքներում քանի հոգի հայ կան:

Հ Ա Ն Ո Ւ Մ Ն

49. Արտայայտել նշաններով՝

- ա) 80-ից հանած 45 հաւասար է 35-ի.
բ) 95-ի և 13-ի տարբերութիւնը հաւասար է 82-ի.
գ) 60-ը առանց 40-ի հաւասար է 20-ի.

դ) 100-ից վերցրած 70, կմնայ 30.

ե) 90-ը փոքրացրած 25-ով՝ կստանանք 65:

50. Բացատրել հետևեալ հաւասարութիւնները՝

ա) $365 - 143 = 222$ -ի բ) $709 - 300 = 409$ -ի.

51. ա) $437 - 115 = 322$ -ի. բ) $9235 - 6466 = 2769$ -ի.

52. ա) 437	բ) 9235	գ) 12000	դ) 65805
-115	-6466	-5698	-5805
322	2769	6302	60000

53. 18468 հաւելի.

$- 3983$ հանի.

14485 հաւելի և 3983 հանի:

54. $803 - 635$.

67. $70004 - 39358$.

55. $1002 - 709$.

68. $723820 - 315737$.

56. $3023 - 895$.

69. $90336 - 69728$.

57. $6020 - 4034$.

70. $55742 - 19878$.

58. $10030 - 9844$.

71. $408083 - 379869$.

59. $78654 - 46789$.

72. $629825 - 629686$.

60. $74530 - 46789$.

73. $686584 - 587659$.

61. $19876 - 9678$.

74. $904008 - 570856$.

62. $49400 - 37657$.

75. $479325 - 289436$.

63. $50406 - 17099$.

76. $840000 - 506784$.

64. $63210 - 56756$.

77. $699364 - 396976$.

65. $20000 - 17890$.

78. $3070053 - 2091652$.

66. $25001 - 17654$.

79. $6500454 - 2732864$.

80. 32725 -ի և 17846 -ի տարբերութիւնից գուրս գալ 2451 -ի և 9948 -ի գումարը:

81. 26136 -ի և 13170 -ի տարբերութիւնից հանել 35000 -ի և 22568 -ի տարբերութիւնը:

82. Գտնել մի այնպիսի թիւ, որ 19911-ով փոքր լինի 30303-ի և 9393-ի տարբերութիւնից:

83. 32420-ից հանել մի այնպիսի թիւ, որ 7575-ով փոքր լինի 92000-ի և 54031-ի տարբերութիւնից:

84. Գտնել մի այնպիսի թիւ, որ 16090-ի և 1932-ի տարբերութիւնով փոքր լինի 25036-ի և 878-ի տարբերութիւնից:

85. Ի՞նչ մնացորդ կստանանք, եթէ ամենամեծ քառանիշ թուի և 765-ի տարբերութիւնից դուրս գանք ամենափոքր հնգանիշ թուի և 9608-ի տարբերութիւնը:

86. Երկու թուի գումարը հաւասար է 25250-ի. այդ թուերից մէկը հաւասար է 19011-ի: Գտնել միւս թիւը:

87. Երեք թիւ իրար հետ գումարելով՝ ստացել ենք 70960. այդ թուերից մէկը=9070-ի, միւսը=21380-ի: Գտնել երրորդ թիւը:

88. Սեանայ վանքը, Երևանը և Խոր-Վիրապը մի ճանապարհի վերայ են գտնվում. Սեանայ վանքից մինչև Խոր-Վիրապ 119 վերստ է, իսկ Երևանից մինչև Խոր-Վիրապ 48 վերստ է: Սեանից մինչև Երևան քանի՞ վերստ է:

89. Բաթումից մինչև Բագու 839 վերստ է. Թիֆլիզից մինչև Բագու 514 վերստ է: Թիֆլիզից մինչև Բաթում քանի՞ վերստ է:

90. Երկու գիւղացի դուրս եկան իրանց գիւղերից, և գնում էին իրար հանգէպ. նրանցից մէկը անցաւ 2382 սաժէն, իսկ միւսը՝ 1721 սաժէն: Քանի՞ սաժէն էր մնում, որ նրանք իրար պատահէն, եթէ որ մի գիւղից մինչև միւս գիւղը 5840 սաժէն է:

91. Մեծ-Մասիսը ծովի մակերևույթից 16916 ոտնաչափ բարձրութիւն ունի, իսկ

ա) Արագածը՝ 13436	բ) Էլբրուսը՝ 18525
բ) Կազբէկը՝ 16548	գ) Փոքր-Մասիսը՝ 12840:

Մեծ-Մասիսը քանի՞ ոտնաչափ բարձր է կամ ցածր է միւս սարերից:

92. Կարինը (Երզրում) ծովի մակերևույթից 7512 ոտնաչափ բարձրութիւն ունի, իսկ

ա) Կարսը՝ 6021	դ) Շուշին 4379
բ) Ալեքսանդրապոլը՝ 5121	ե) Անին՝ 4872
գ) Երևանը՝ 3229	զ) Քիֆլիզը՝ 1270

Որոշել Կարինի բարձրութեան տարբերութիւնը միւս քաղաքների բարձրութիւններից:

93. Խանութում կար 21862 հատ մի-տողանի և 30470 հատ երկու տողանի տետրակներ. առաջին տեսակից ծախեցին 15682 հատ, իսկ երկրորդ տեսակից՝ 27345 հատ: Ո՞ր տեսակից շատ մնաց, և քանիսով շատ մնաց:

94. Երկու այգի էին վաճառում, որոնցից մեծն արժէր 12738 մանէթ: Մի մարդ կամենում էր գնել մեծ այգին. բայց որովհետև դրա համար նրան պակասում էր 3965 մանէթ, ուստի գնեց փոքր այգին: Քանի՞ արժէր փոքր այգին, եթէ նրա մօտ էլի մնաց 1367 մանէթ:

95. Երկու եղբայր իրանց մէջ բաժանեցին 23440 մանէթ. այդ փողից մեծ եղբայրը վերցրեց 13621 մանէթ. փոքր եղբայրը իւր բաժնից 4889 մանէթ տուեց ապրանքի: Նրա մօտ էլի ո՞րքան փող մնաց:

96. Աղիւսի գործարանում պատրաստի կար 19587 հատ աղիւս, որից մի անգամ վաճառեցին 2819 հատ, միւս անգամ՝ 457 հատ, երրորդ անգամ՝ 8136 հատ: Քանի՞ աղիւս պէտք է նորից պատրաստէին, եթէ որ ղարձեալ հարկաւոր էր 49864 հատ:

97. 1884 թուականին Թիֆլիզի նահանգի թագաւորական դպրոցներում սովորում էին 23188 հոգի տղայ և աղջիկ. Քուլթայիսու նահանգում սովորողների թիւը 6331-ով

պակաս է եղել Թիֆլիզի նահանգում սովորողների թուից. Բագուի նահանգում սովորողների թիւը 9724-ով պակաս է եղել Քուրթ. նահ. սովորողների թուից. Երևանի նահանգի սովորողների թիւը 4700-ով պակաս է եղել Բագուի նահ. սովորողների թուից. Իսկ Գանձակի նահ. սովորողների թիւը 8470-ով պակաս է եղել Քուրթ. նահ. սովորողների թուից: Իմանալ յիշեալ 5 նահանգում քանի՞ հոգի են սովորելիս եղել:

98. Եթէ Զանգեզուր գաւառի հայ բնակիչներից 10762 հոգի անցնէին Նախիջևանի գաւառը, այն ժամանակ ամեն մի գաւառում կլինէր 32414 հայ: Իմանալ յիշեալ գաւառներից իւրաքանչիւրում քանի՞ հայ բնակիչ կայ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ԵՒ ՀԱՆՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ.

99. $100 - (10 + 15 + 25)$;
100. $(5814 - 3156) - (976 + 598)$;
101. $(845 + 795 + 987) - (16891 - 7993)$;
102. $(52547 + 25296 + 9328) - (68304 - 8645)$;
103. $(58112 - 4989) + [(43004 - 42785) + (7651 - 6975)]$;
104. $[5640 - (4621 - 897)] - [21473 - (10245 + 9684)]$;
105. $[24646 - 4759 - 48] - (19987 - 765)$;
106. $\{[(6000 + (7645 - 5756)) + (3464 - 2536)] - 3459$;
107. $[(468 + 509 + 2030) - (7090 - 5906)] - (1000 - 378)$;
108. $\{[(6840 - 3963) + 209] - (405 - 2963)\} - 987$;
109. $[(32060 - 9872) - (67390 - 58078)] + 5799$;
110. $40706 - [(32260 - 29785) + (3608 - 2099)]$;

Փակագծերի մէջ դնել և ապա վճռել հետևեալ 4 խընդերները:

111. 990-ի և 212-ի գումարից հանել 4990-ի և 3898-ի տարբերութիւնը:

112. 655-ից հանել 153-ի և 245-ի գումարը՝ առանց 77-ի:

113. 978-ի և 521-ի տարբերութիւնը նուազեցնել 205-ով և ստացածի վերան աւելացնել 3876-ի և 798-ի տարբերութիւնը առանց 499-ի:

114. 5326-ի և 2647-ի տարբերութեան վերայ աւելացնել 3228-ի և 1965-ի գումարը, ստացածից էլ հանել 30000-ի և $(8765 + 19546)$ -ի տարբերութիւնը:

115. Նուազելին հաւասար է 7521-ի, իսկ մնացորդը հաւասար է 409-ի: Գտնել հանելին:

116. Հանելին հաւասար է 25431-ի, իսկ տարբերութիւնը հաւասար է 9876-ի: Գտնել նուազելին:

117. Երկու թուի գումարը հաւասար է 3421-ի. այն թուերից մէկը հաւասար է 2798-ի: Գտնել միւսը:

118. Երկու թուի տարբերութիւնը = 7968-ի, նորանցից փոքրը = 3469-ի, Գտնել մեծ թիւը:

119. Գտնել անյայտ գումարելին՝ (x -ը) հետևեալ օրինակների մէջ՝

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} & 376 + x = 1023\text{-ի:} \\ \text{բ)} & 469 + x = 7382\text{-ի:} \\ \text{գ)} & 807 + x = 3468\text{-ի:} \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{դ)} & 7698 + x = 10000\text{-ի:} \\ \text{ե)} & 5604 + x = 12080\text{-ի:} \\ \text{զ)} & 27968 + x = 32008\text{-ի:} \end{array}$$

120. Գտնել x -ը (անյայտը)՝ հետևեալ օրինակների մէջ՝

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} & x + 163 = 201\text{-ի:} \\ \text{բ)} & x + 2435 = 3213\text{-ի:} \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{գ)} & x + 425 + 67 = 894\text{-ի:} \\ \text{դ)} & x + 1306 + 804 = 5000\text{-ի:} \end{array}$$

121. Գտնել x -ը՝ եթէ

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} & 600 - x = 378\text{-ի:} \\ \text{բ)} & 2470 - x = 948\text{-ի:} \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{գ)} & x - 568 = 769\text{-ի:} \\ \text{դ)} & x - 1086 = 3680\text{-ի:} \end{array}$$

122. Մտքումս մի թիւ եմ պահել. եթէ նրա վերան աւելացնեմ 1987, կստանամ 4182: Ո՞րն է այն թիւը:

123. Հօր և աղջկայ տարիքը միասին=68-ի, իսկ մօր և նոյն աղջկայ տարիքը միասին=64-ի: Գտնել հօր և աղջկայ տարիքը, եթէ որ մայրը 45 տարեկան է:

124. Մի քաղաքում տարուան սկզբին 76000 բնակիչ կար. տարուան ընթացքում ծնան 3127 հոգի, մեռան 1833 հոգի, քաղաքից հեռացան 649 հոգի, ուրիշ կողմերից եկան 585 հոգի: Տարուայ վերջը այն քաղաքում քանի՞ բնակիչ կար:

125. Վաճառականը մի անգամ գնեց 6745 մանէթի ապրանք և ծախեց 8724 մանէթով, միւս անգամ գնեց 11300 մանէթի ապրանք և ծախեց 10467 մանէթով. երրորդ անգամ գնեց 2096 մանէթի ապրանք և ծախեց 2524 մանէթով: Նա քանի՞ մանէթ վնաս կամ օգուտ ունեցաւ:

126. Կարինում կայ 61408 բնակիչ. Բաղդատի բնակչաց թիւը 11408-ով պակաս է Կարինի բնակչաց թուից. Վանի բնակչաց թիւը 18235-ով պակաս է Բաղդատի բնակչաց թուից. Տրապիզոնի բնակչաց թիւը 2357-ով աւելի է Կարինու և Վանի բնակչաց թուի տարբերութիւնից, իսկ Երուսաղէմի բնակչաց թիւը 3493-ով պակաս է Տրապիզոնի բնակչաց թուից: Իմանալ՝ ա) Երուսաղէմում քանի՞ բնակիչ կայ և բ) այդ 5 քաղաքում միասին քանի՞ բնակիչ կայ:

127. 1884 թուականին Գանձակի նահանգի 5 գաւառից միասին վաճառել են 80000 փութ թաց կոկոն. մի գաւառից վաճառել են 25050 փութ, միւսից՝ 16140 փութ, երրորդից՝ 13810 փութ, չորրորդից՝ 13105 փութ, մնացածն էլ վաճառել են հինգերորդ գաւառից: Իմանալ հինգերորդ գաւառից քանի՞ փութ են վաճառել:

128. Առևտրականը 4798 մանէթով առուտուր սկսեց, 4 տարուց յետոյ՝ նրա փողը դարձաւ 9799. ա) տարին նա օգուտ ստացաւ 1210 մանէթ, բ) տարին 508 մանէթ աւելի ստացաւ առաջին տարուան ստացածից, իսկ գ) տարին 290 մանէթ պակաս ստացաւ երկրորդ տարուան ստացածից: Զորրորդ տարին քանի՞ մանէթ օգուտ ստացաւ:

129. Աշակերտը, քարետախտակի վերայ գումարման և հանման գործողութիւն կատարելուց յետոյ, պատահամբ ընջեց թուանշաններից մի քանիսը, որից յետոյ մնացին հետեւել թուանշանները՝

ա) 123*	բ) 36*8	գ) 51*8	դ) 4*23
+*3*1	+274*	-2*1*	-12**
3*12	5*20	*083	*205
8867	**143		

Գտնել ընջուած թուանշանները:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

130. Արտայայտել նշաններով՝

ա) 8-ը իբրեւ գումարելի վերցրած 3 անգամ, հաւասար է 24-ի.

բ) 12-ը բազմապատկած 6-ով, հաւասար է 72-ի:

գ) 9 անգամ 7 հաւասար է 63-ի:

դ) 8-ը մեծացրած 6 անգամ հաւասար է 48-ի:

ե) 9-ի և 5-ի արտադրեալը հաւասար է 45-ի:

զ) 7-ի քառապատիկը հաւասար է 28-ի:

է) 3, 4, 7 արտադրիչների արտադրեալը հաւասար է 84-ի:

131. Բացատրել հետևեալ հաւասարութիւնները՝

ա) $6 \times 5 = 30$ ի) $2 \times 3 \times 4 = 24$ ի:

132. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

$41 \times 3 =$	$90 \times 7 =$	$100 \times 1 =$	$225 \times 3 =$
$74 \times 4 =$	$36 \times 9 =$	$300 \times 5 =$	$660 \times 6 =$
$26 \times 5 =$	$79 \times 5 =$	$450 \times 3 =$	$700 \times 7 =$
$48 \times 8 =$	$96 \times 4 =$	$340 \times 6 =$	$840 \times 8 =$
$85 \times 6 =$	$83 \times 5 =$	$505 \times 5 =$	$764 \times 4 =$

133. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) $1000 \times 5 =$	դ) $320 \times 6 =$	ի) $308 \times 9 =$	չ) $907 \times 7 =$
բ) $7000 \times 3 =$	է) $715 \times 5 =$	լ) $812 \times 6 =$	ձ) $519 \times 6 =$
դ) $8500 \times 4 =$	ը) $250 \times 8 =$	խ) $515 \times 5 =$	ղ) $707 \times 8 =$
դ) $3040 \times 8 =$	թ) $412 \times 4 =$	ծ) $226 \times 4 =$	ճ) $820 \times 8 =$
հ) $6900 \times 4 =$	ժ) $518 \times 6 =$	կ) $340 \times 7 =$	յ) $650 \times 9 =$

134. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) $330 \times 3 =$	դ) $445 \times 3 =$	ի) $377 \times 4 =$	չ) $730 \times 9 =$
բ) $480 \times 9 =$	է) $374 \times 5 =$	լ) $468 \times 5 =$	ձ) $635 \times 8 =$
դ) $525 \times 7 =$	ը) $624 \times 4 =$	խ) $632 \times 6 =$	ղ) $740 \times 7 =$
դ) $375 \times 3 =$	թ) $919 \times 3 =$	ծ) $507 \times 9 =$	ճ) $945 \times 4 =$
հ) $652 \times 5 =$	ժ) $737 \times 6 =$	կ) $909 \times 6 =$	յ) $808 \times 6 =$

135. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) $375 \times 4 =$	դ) $509 \times 9 =$	ի) $209 \times 1 =$	չ) $718 \times 3 =$
բ) $289 \times 5 =$	է) $920 \times 8 =$	լ) $702 \times 6 =$	ձ) $377 \times 6 =$
դ) $268 \times 6 =$	ը) $725 \times 5 =$	խ) $543 \times 5 =$	ղ) $666 \times 6 =$
դ) $397 \times 3 =$	թ) $360 \times 7 =$	ծ) $715 \times 7 =$	ճ) $737 \times 7 =$
հ) $459 \times 7 =$	ժ) $603 \times 4 =$	կ) $584 \times 6 =$	յ) $397 \times 8 =$

136. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) $804 \times 9 =$	դ) $845 \times 6 =$	ի) $989 \times 7 =$	չ) $798 \times 6 =$
բ) $111 \times 8 =$	է) $638 \times 5 =$	լ) $898 \times 6 =$	ձ) $807 \times 9 =$
դ) $909 \times 8 =$	ը) $740 \times 8 =$	խ) $999 \times 5 =$	ղ) $678 \times 6 =$
դ) $487 \times 8 =$	թ) $882 \times 7 =$	ծ) $789 \times 3 =$	ճ) $687 \times 7 =$
հ) $608 \times 5 =$	ժ) $809 \times 9 =$	կ) $654 \times 8 =$	յ) $876 \times 8 =$

137. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

$100 \times 10 =$	$469 \times 100 =$	$70 \times 500 =$	$460 \times 400 =$
$100 \times 100 =$	$326 \times 100 =$	$940 \times 80 =$	$300 \times 325 =$
$10 \times 1000 =$	$740 \times 1000 =$	$75 \times 700 =$	$400 \times 780 =$
$100 \times 1000 =$	$954 \times 1000 =$	$460 \times 80 =$	$306 \times 80 =$

138. ա) $\begin{array}{r} 326 \\ \times 6 \\ \hline 1956 \end{array}$ բ) $\begin{array}{r} 25 \\ \times 34 \\ \hline 100 \\ +75 \\ \hline 850 \end{array}$ գ) $\begin{array}{r} 324 \\ \times 75 \\ \hline 1620 \\ +2268 \\ \hline 24300 \end{array}$ զ) $\begin{array}{r} 504 \\ \times 68 \\ \hline 4032 \\ +3024 \\ \hline 34272 \end{array}$

139. ա) $\begin{array}{r} 265 \\ \times 342 \\ \hline 530 \\ 1060 \\ +795 \\ \hline 90630 \end{array}$ բ) $\begin{array}{r} 667 \\ \times 309 \\ \hline 6003 \\ +2001 \\ \hline 206103 \end{array}$

140. ա) $\begin{array}{r} 38 \\ \times 600 \\ \hline 22800 \end{array}$ բ) $\begin{array}{r} 600 \\ \times 38 \\ \hline 22800 \end{array}$ գ) $\begin{array}{r} 40 \\ \times 30 \\ \hline 1200 \end{array}$ զ) $\begin{array}{r} 800 \\ \times 600 \\ \hline 480000 \end{array}$

141. $\begin{array}{r} 3721 \\ \times 592 \\ \hline 7442 \\ 33489 \\ +18605 \\ \hline 2202832 \end{array}$ Բացատրել հետևեալ

142. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) $14 \times 15 =$	դ) $58 \cdot 32 =$	ի) $87 \times 78 =$	չ) $98 \times 60 =$
բ) $19 \times 26 =$	է) $69 \cdot 29 =$	լ) $60 \times 40 =$	ձ) $70 \times 91 =$
դ) $37 \times 18 =$	ը) $99 \cdot 47 =$	խ) $94 \times 70 =$	ղ) $66 \times 44 =$
դ) $45 \times 12 =$	թ) $77 \cdot 77 =$	ծ) $49 \times 44 =$	ճ) $99 \times 99 =$
ե) $36 \times 23 =$	ժ) $88 \cdot 66 =$	կ) $73 \times 37 =$	յ) $57 \times 55 =$

143. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) 7468×5	բ) 8900×7	թ) 7777×9
բ) 9046×7	դ) 7908×8	ժ) 6789×8
դ) 7609×9	է) 7799×6	ի) 5048×6
դ) 6004×8	ը) 9889×8	լ) 7888×5

144. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) 4265×26	դ) 9648×44	ի) 5060×48
բ) 2359×32	է) 7984×76	լ) 7809×36
դ) 1213×53	ը) 6666×99	խ) 9009×96
դ) 2377×37	թ) 7584×82	ծ) 7070×70
ե) 5708×69	ժ) 3456×77	կ) 8653×50

145. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) 14312×25	դ) 76070×44	ի) 161789×34
բ) 33849×39	է) 50906×73	լ) 878650×84
դ) 27296×76	ը) 43008×65	խ) 984651×63
դ) 82357×97	թ) 90098×88	ծ) 745860×55
ե) 56578×89	ժ) 32080×36	կ) 670901×37

146. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) 357×222	դ) 8156×428	ի) 7890×2346
բ) 618×214	է) 9070×706	լ) 6789×9876
դ) 356×839	ը) 4819×509	խ) 5463×6008
դ) 555×718	թ) 7083×906	ծ) 3528×4300
ե) 742×474	ժ) 8036×609	կ) 6570×5080

147. Գտնել հետևեալ թուերի արտադրեալները՝

ա) 4408×5006	դ) 7070×3004	է) 82003×70403
բ) 5679×7084	լ) 9990×7060	ը) 10039×10203
դ) 9604×3401	ղ) 3270×4440	թ) 26792×30504

148. ա) $\begin{array}{r} 4819 \\ \times 842 \\ \hline \end{array}$	բ) $\begin{array}{r} 2080 \\ \times 467 \\ \hline \end{array}$	դ) $\begin{array}{r} 516 \\ \times 205 \\ \hline \end{array}$	դ) $\begin{array}{r} 914 \\ \times 503 \\ \hline \end{array}$
---	--	---	---

149. Մի տարի ճեմարանում վարժապետներին ամսական 1968 մանէթ ռոճիկ էին տալիս: Մի ամբողջ տարում քանի՞ մանէթ կը տային:

150. Բանւորը մի օրում պատրաստում է 426 աղիւս: 45 բանւորը 34 օրում քանի՞ աղիւս կը պատրաստեն:

151. Մի գործարանում բանում էին 3 խումբ բանւոր. 1-ին խմբի մէջ կային 23, 2-րդի մէջ 15 և 3-րդի մէջ 38 մարդ. 1-ին խմբի իւրաքանչիւր մարդը ամսական ստանում էր 18 մանէթ, 2-րդ խմբի իւրաքանչիւր մարդը՝ 15 մանէթ, իսկ 3-րդ խմբի իւրաքանչիւր մարդը՝ 13 մանէթ: Իմացէք՝ նրանք միասին 7 ամսում ո՞րքան փող կստանային:

152. Մի աւազան ունի երկու խողովակ. մէկ խողովակով մի ժամում ներս է թափվում 3450 վեդրո ջուր, իսկ միւսով մի ժամում դուրս է թափվում 2560 վեդրո ջուր: Քանի՞ վեդրո ջուր է տանում աւազանը, եթէ որ 2 խողովակն էլ միասին բանալով՝ աւազանը լցվում է 15 ժամում:

153. Մի աւազանը՝ որ տանում էր 6160 վեդրո ջուր, ունէր 3 խողովակ. ա) խողովակից մի ժամում դուրս էր թափվում 17 վեդրո ջուր, բ) խողովակից՝ 22 վեդրո ջուր, իսկ գ) խողովակով մի ժամում ներս էր թափվում 20 վեդրո ջուր: Եթէ որ 3 խողովակն էլ 37 ժամ շարունակ բաց թողային, աւազանում քանի՞ վեդրո ջուր կը մնար:

154. Վաճառականը գործարանում գնեց 786 թոփ մահուդ. ամեն-մի թոփի երկարութիւնն էր 49 արշին:

Բոլոր մահուկից քանի մանէթ կստանար վաճառականը, եթէ որ արշինը վաճառէր 5 մանէթով:

155. Թէյավաճառը գնեց 74 արկղ թէյ, ամեն մի արկղը 348 մանէթով, ամեն-մի արկղի համար էլ ճանապարհ-հավարձ վճարեց 3 մանէթ: Նա բոլոր թէյից որքան օգուտ ստացաւ, եթէ որ ամեն մի արկղում կար 206 գրվանքայ թէյ և գրվանքան էլ ծախեց 2 մանէթով:

156. Կապալառուն գնեց 20500 հակ ալիւր, հակը 13 մանէթով. այդ ալիւրից 8765 հակ վնասուեց, այնպէս որ նրա ամեն մի հակը ծախեց 8 մանէթով. իսկ մնացած ալիւրի ամեն-մի հակը ծախեց 18 մանէթով: Նա որքան օգուտ ստացաւ:

157. Ա. և Բ. քաղաքներից, որոնց միջի տարածու-թիւնն էր 1110 վերստ, միաժամանակ դուրս եկան երկաթ-ուղու երկու գնացք. նրանցից մէկը մի ժամում անցնում էր 37 վերստ, իսկ միւսը՝ 42 վերստ: Իմանալ՝ 13 ժամ գնալուց յետոյ նրանք թնչքան հեռու կըլինէին իրարից:

158. Կալուածատէրը 349 օրավար արտուներ. նա ամեն մի օրավարից ստացաւ 18 սոմար ցորեն (սոմ.=2 փ.): Այդ ցորենից 576 սոմար պահեց սերմացու և տան գործածու-թեան համար. իսկ մնացածը վաճառեց ամեն-մի սոմարը 3 մանէթով: Իմանալ՝ նա քանի մանէթի ցորեն վաճառեց:

159. Աշակերտին պատուիրեցին 21-ը բազմապատկելու մի ուրիշ թուով. նա առաջ 21-ը բազմապատկեց 9-ով, յե-տոյ նոյն 21-ը բազմապատկեց 11-ով և ստացած արտադրեալ-ները գումարեց: Աշակերտին թնչ թիւ էր տուած 21-ը բազ-մապատկելու համար:

160. Աշակերտին տուած էր 35-ը բազմապատկելու մի ուրիշ թուով. նա առաջ 35-ը բազմապատկեց 16-ով և յե-տոյ ստացած արտադրեալը բազմապատկեց 12-ով: Աշակեր-տին թնչ թիւ էր տուած 35-ը բազմապատկելու համար:

161. Ի՞նչ թիւ պիտի աւելացնենք 340-ի և 66-ի արտադրեալի վերան, որ ստանանք 340-ի և 73-ի արտա-դրեալը:

162. Ի՞նչ թիւ պիտի հանենք 7480-ի և 396-ի արտա-դրեալից, որ ստանանք 5806-ի և 482-ի արտադրեալը:

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ

163. Արտայայտել նշաններով՝

ա) 6-ը 48-ի մէջ իբրև գումարելի կրկնվում է 8 ան-գամ.

բ) 9-ը 63-ի մէջ պարունակվում է 7 անգամ:

գ) 8-ը 72-ի մէջ մտնում է 9 անգամ:

դ) 7-ը 56-ի մէջ կայ 8 անգամ:

ե) 75-ը բաժանած 5-ով՝ կստացուի 15:

զ) 77-ի եօթներորդ մասը հաւասար է 11-ի:

է) 42-ը փոքրացրած 6 անգամ՝ հաւասար է 7-ի:

164. Բացատրել հետ. հաւասարութիւնը՝ $24 : 8 = 3$ -ի

Բաժանումն առանց մնացորդի

165. ա) $96 : 3 =$ և) $600 : 6 =$ թ) $819 : 9 =$ և) $908 : 4 =$
բ) $63 : 9 =$ գ) $309 : 3 =$ ժ) $504 : 6 =$ ծ) $520 : 5 =$
դ) $72 : 4 =$ է) $468 : 2 =$ ի) $700 : 5 =$ կ) $872 : 8 =$
դ) $91 : 7 =$ ը) $720 : 8 =$ լ) $889 : 3 =$ յ) $921 : 3 =$

166. ա) $963 : 9 =$ և) $630 : 7 =$ թ) $1600 : 5 =$ և) $3060 : 6 =$
բ) $642 : 6 =$ գ) $720 : 4 =$ ժ) $7920 : 6 =$ ծ) $7070 : 7 =$
դ) $728 : 8 =$ է) $405 : 9 =$ ի) $1080 : 9 =$ կ) $4808 : 8 =$
դ) $495 : 5 =$ ը) $308 : 7 =$ լ) $4304 : 8 =$ յ) $3840 : 5 =$

167. ա) $3969 : 9 =$ բ) $60402 : 6 =$ գ) $400509 : 9 =$

$$\begin{array}{r}
 168. \text{ ա) } 6,7,9,2, \overline{6} \\
 \underline{-6} \\
 \text{» } 7 \\
 \underline{-6} \\
 19 \\
 \underline{-18} \\
 \text{» } 12 \\
 \underline{-12} \\
 \text{» »}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \text{բ) } 38,6,4, \overline{8} \\
 \underline{-32} \\
 \text{» } 66 \\
 \underline{-64} \\
 \text{» } 24 \\
 \underline{-24} \\
 \text{» »}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 169. \text{ ա) } 442,17,6 \overline{56} \\
 \underline{-392} \\
 \text{» } 501 \\
 \underline{-448} \\
 \text{» } 537 \\
 \underline{-504} \\
 \text{» } 336 \\
 \underline{-336} \\
 \text{» » »}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \text{բ) } 63,8,8,4,8, \overline{62} \\
 \underline{-62} \\
 \text{» } 188 \\
 \underline{-186} \\
 \text{» » } 248 \\
 \underline{-248} \\
 \text{» » »}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 170. \text{ Բաժանելի } \dots 428,8,1, \overline{347} \dots \text{ Բաժանարար} \\
 \underline{-347} \\
 \text{» } 818 \\
 \underline{-694} \\
 1241 \\
 \underline{-1041} \\
 \text{» } 200 \dots \text{ Տեսչորդ}
 \end{array}$$

(մնացորդը միշտ պիտի փոքր լինի բաժանարարից):

171. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{ll}
 \text{ա) } 430110 : 6 & \text{դ) } 592008 : 8 \\
 \text{բ) } 111411 : 9 & \text{ե) } 146349 : 7 \\
 \text{զ) } 3067544 : 8 & \text{ը) } 1608104 : 8 \\
 & \text{թ) } 1710756 : 9
 \end{array}$$

172. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{lll}
 \text{ա) } 4320 : 10 & \text{ե) } 493584 : 84 & \text{թ) } 338688 : 98 \\
 \text{բ) } 69408 : 96 & \text{զ) } 549909 : 81 & \text{ժ) } 671974 : 79 \\
 \text{դ) } 44184 : 56 & \text{է) } 403506 : 58 & \text{ի) } 201045 : 65 \\
 \text{լ) } 90428 : 26 & \text{ը) } 134248 : 97 & \text{լ) } 409248 : 56
 \end{array}$$

173. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{lll}
 2890 : 10 & 37000 : 100 & 500000 : 10000 \\
 5100 : 100 & 40000 : 1000 & 440000 : 400000
 \end{array}$$

174. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{lll}
 \text{ա) } 78940 : 40 & \text{ե) } 610204 : 76 & \text{թ) } 3966930 : 66 \\
 \text{բ) } 15750 : 50 & \text{զ) } 450675 : 75 & \text{ժ) } 9306450 : 90 \\
 \text{դ) } 84000 : 60 & \text{է) } 357204 : 51 & \text{ի) } 31000124 : 62 \\
 \text{լ) } 70471 : 19 & \text{ը) } 740035 : 89 & \text{լ) } 32267900 : 31
 \end{array}$$

175. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{lll}
 \text{ա) } 66341 : 163 & \text{դ) } 346629 : 681 & \text{է) } 817125 : 375 \\
 \text{բ) } 130720 : 215 & \text{ե) } 410592 : 564 & \text{ը) } 308506 : 758 \\
 \text{զ) } 284625 : 375 & \text{զ) } 838537 : 763 & \text{թ) } 989800 : 140
 \end{array}$$

176. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{ll}
 \text{ա) } 3550428 : 438 & \text{դ) } 1031084 : 514 \\
 \text{բ) } 6508670 : 718 & \text{ե) } 73382772 : 809 \\
 \text{զ) } 8697600 : 960 & \text{ը) } 243600696 : 348
 \end{array}$$

177. Գտնել քանորդը՝

$$\begin{array}{ll}
 \text{ա) } 212500 : 1700 & \text{ե) } 18063045 : 9009 \\
 \text{բ) } 533577 : 4807 & \text{զ) } 37893492 : 6708 \\
 \text{դ) } 277992 : 3564 & \text{է) } 57195280 : 5230 \\
 \text{լ) } 411060 : 4030 & \text{ը) } 8765312346 : 87654
 \end{array}$$

Բաժանումն մնացորդով

$$\begin{array}{lcl}
 178. \text{ ա) } 643865 : 9 \parallel \text{ Ե) } 823 : 10 \parallel \text{ Թ) } 76168 : 87 \\
 \text{բ) } 261388 : 14 \parallel \text{ Չ) } 4792 : 100 \parallel \text{ Ժ) } 1420057 : 47 \\
 \text{զ) } 234205 : 6 \parallel \text{ Է) } 8345 : 1000 \parallel \text{ Ի) } 544099 : 80 \\
 \text{դ) } 746750 : 9 \parallel \text{ Ը) } 97000 : 10000 \parallel \text{ Լ) } 8000050 : 64
 \end{array}$$

179. Գտնել քանորդը և մնացորդը՝

$$\begin{array}{lcl}
 \text{ա) } 26634 : 152 \parallel \text{ Դ) } 50603 : 397 \parallel \text{ Ե) } 809767 : 375 \\
 \text{բ) } 51639 : 217 \parallel \text{ Ե) } 41488 : 649 \parallel \text{ Ը) } 7195986 : 1279 \\
 \text{զ) } 70932 : 518 \parallel \text{ Չ) } 58347 : 835 \parallel \text{ Թ) } 1842686 : 1427
 \end{array}$$

180. Գտնել քանորդը և մնացորդը՝

$$\begin{array}{lcl}
 \text{ա) } 26634 : 152 \parallel \text{ Դ) } 50603 : 397 \parallel \text{ Ե) } 809767 : 375 \\
 \text{բ) } 51639 : 217 \parallel \text{ Ե) } 41488 : 649 \parallel \text{ Ը) } 7195986 : 1279 \\
 \text{զ) } 70932 : 518 \parallel \text{ Չ) } 58347 : 835 \parallel \text{ Թ) } 1842686 : 1427
 \end{array}$$

181. Ի՞նչ կստանանք, եթե 2070-ը փոքրացնենք 345 անգամ:

182. 49-ը քանի՞ անգամ մեծացնենք, որ ստանանք 3577:

183. 46752-ի քանի՞-երորդ մասն է հաւասար 487-ի:

184. 36478-ի 26-րդ մասը քանի՞ անգամ է պարունակվում 49105-ի մէջ:

185. 345-ը քանի՞ անգամ կը պարունակուի այն թուի մէջ, որը 690 անգամ մեծ է 1035-ից:

186. Գտնել մի թիւ, որը 120 անգամ փոքր լինի 4685040-ի և 723-ի քանորդից:

187. 202032-ի 549-րդ մասից հանել 178480-ի և 485-ի քանորդը:

188. 78592-ը բաժանել 5625600-ի և 879-ի քանորդի 25-րդ մասով:

189. Գտնել բաժանելին, եթե բաժանարարը հաւասար է 968-ի, իսկ քանորդը՝ 376-ի:

190. Գտնել բաժանարարը, եթե բաժանելին հաւասար է 3638-ի, իսկ քանորդը՝ 17-ի:

191. Երկու թուերի արտադրեալը հաւասար է 2814-ի. բազմապատկելը հաւասար է 79-ի: Գտնել բազմապատկելին:

192. Հետեւեալ օրինակների մէջ որոշել x -ը (անյայտը).

$$\begin{array}{lcl}
 \text{ա) } 15 \times x = 390 \parallel \text{ Գ) } x : 13 = 1274 \parallel \text{ Ե) } x : 58 = 986 \\
 \text{բ) } 86 \times x = 3354 \parallel \text{ Չ) } 5472 : x = 18 \parallel \text{ Չ) } x : 182 = 13
 \end{array}$$

193. Ի՞նչ թիւ պիտի բաժանել 79-ով, որ քանորդ-ստացուի 912, իսկ մնացորդ մնայ 5:

194. Գտնել մի թիւ, որի վերան եթե աւելացնենք 137, ստացուի մի այնպիսի թիւ, որի մէջ 36-ը մտնի 61 անգամ:

195. Գտնել մի թիւ, որից եթե հանենք 245, ստանանք մի այնպիսի թիւ, որի մէջ 84-ը պարունակուի 109 անգամ:

196. 9875 գրուանքայ թէյը քանի՞ արկղում կարելի է ածել, եթե ամեն մէկի մէջ ածեն 125 գրուանքայ:

197. Վաճառականը ծախեց 154224 արշին սև մահուդ, դորանից 9 անգամ պակաս՝ կապոյտ մահուդ, կապոյտ մահուդից 48 անգամ պակաս՝ կարմիր մահուդ: Նա ընդամենը քանի՞ արշին մահուդ ծախեց:

198. ձեմարանում 176 աշակերտի համար տարեկան մօտաւորապէս ծախս լինում էր 57376 մանէթ: Իմանալ՝ ամեն մի աշակերտի համար քանի՞ մանէթ ծախս էր լինում:

199. 470 աշակերտ 9 ամսում գործ դրին 59220 թերթ թուղթ. իմանալ՝ մի աշակերտ մի ամսում քանի՞ թերթ թուղթ գործ դրեց:

200. Վաճառականը 244800 մանէթ ուղարկեց գործարան և ստացաւ 7850 հրացան: Ամեն-մի հրացանը քանի-սով պիտի վաճառէ, որ բոլորից օգտուէ 37800 մանէթ:

201. Վաճառականը գնեց 82000 Հատ գրչակոթ, իւրաքանչիւր 1000 Հատը 16 մանէթով: Նա իւրաքանչիւր 100 Հատը քանի՞ մանէթով պիտի վաճառէ, որ բոլորից օգուտ ստանայ 328 մանէթ:

202. Մի կալուածքի կառավարիչ տարեկան ստանում էր 1345 մանէթ ռոճիկ և էլի կալուածքի տարեկան եկամտի 37-րդ մասը: Նա տարեկան որքան փող էր ստանում, եթէ որ կալուածքի եկամուտն էր 35705 մանէթ:

203. Վեց կապալառու միասին ստացան 2608104 մանէթ. ա) վերջրեց այդ փողի երրորդ մասը. բ) վերջրեց ռոթերորդ մասը. գ) վերջրեց քսան և չորսերորդ մասը. դ) վերջրեց վեցերորդ մասը. մնացած փողն էլ իրանց մէջ Հաւասար բաժանեցին միւս երկու Հոգին: Իմանալ նրանցից իւրաքանչիւրը քանի՞ մանէթ ստացաւ:

204. Երեք եղբայր իրանց մէջ բաժանեցին 238260 մանէթ: Մեծ եղբայրը ստացաւ այդ փողի երեք-տասներորդ մասը և էլի 567 մանէթ. միջնակն ստացաւ երրորդ մասը և էլի 908 մանէթ. փոքրն ստացաւ քառորդ մասը և էլի 1314 մանէթ: Մնացած փողն էլ նուիրեցին 4 դպրոցի: Ամեն մի դպրոց քանի՞ մանէթ ստացաւ:

205. 5649 մանէթը բաժանել երկու այնպիսի մասը, որ մէկ մասը միւսից 6 անգամ մեծ լինի:

206. 45243-ը երեք այնպիսի մասն անել, որ 2-րդ մասը 2 անգամ, իսկ 3-րդ մասը 6 անգամ մեծ լինի 1-ին մասից:

207. Երեք Հարեան-գիւղ 8640 մանէթ վէր եկան մի դպրոց շինելու Համար. ինչքան որ վէր եկաւ Ա. գիւղը, Բ. գիւղը նրանցից 2 անգամ աւելի վէր եկաւ. ինչքան վէր եկաւ Բ. գիւղը, Գ. գիւղը նրանցից 3 անգամ աւելի վէր եկաւ: Իւրաքանչիւր գիւղը քանի՞ մանէթ վէր եկաւ:

208. Երկիրն արեգակի շուրջը պտտելու ժամանակ իւ-

րաքանչիւր օր անցնում է 358800 մղոն: Նա քանի՞ մղոն է անցնում՝ ա) 5 ժամում, բ) 28 ժամում:

209. Մի խումբ բանւորներ 26 ամիս բանելով՝ ստացան 12000 մանէթ: Քանի՞ բանւոր կային այն խմբում, եթէ որ մի բանւորը ամսական ստանում էր 15 մանէթ:

210. Գինեվաճառը ծախեց 278 վեդրօ կարմիր գինի և 556 վեդրօ սպիտակ գինի և բոլորի Համար ստացաւ 2224 մանէթ: Նա կարմիր գինուց այնքան փող ստացաւ, որքան ստացել էր սպիտակ գինուց: Իմանալ՝ քանիսով ծախեց իւրաքանչիւր տեսակի վեդրօն:

211. Ծառայողը տարեկան 1800 մ. ռոճիկ էր ստանում. իւր տան ծախսի Համար ամսական գործ էր դնում այդ փողի 24-րդ մասը. մնացած փողի երկու-երրորդ մասով վճարում էր իւր պարտքը, իսկ մնացածն էլ յետ էր ձգում: Իմանալ ա) որքան ժամանակում նա կըլրացներ իւր 1150 մանէթ պարտքը և բ) 2 տարուց յետոյ որքան փող յետ ձգած կըլինէր:

212. 120 մշակ մի գործ վերջացրին 6 ամսում: 60 մշակը քանի՞ ամսում կըվերջացնէին նոյն գործը:

213. 1880 թուին երեւանում 36 խալվար ցորենն արժէր 4320 մանէթ: Իմանալ՝ այդ ցորենի 180 փութը քանի՞ մանէթ արժէր: (խալվարը=30 փութ):

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԱՄԲՈՂԶ ԹՈՒԵՐԻ ԶՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

214. ա) $545+35 \times 6$: բ) $(545+35) \times 6$:
215. ա) $600+272 : 8$: բ) $(600+272) : 8$:
216. $(125+391-430+465) \times 5+13$:
217. $(125+391-430+465) \times (5+13)$:
218. $(982+543-760) : 9+28+18-10$:

219. $(982+543-760) : (9+28+18-10)$;
 220. $(929-479) \times 12 + (391+543-196) : 9$;
 221. $(64+36) : 25 + (54-12) : 6 + (116+40+132) : 18$;
 222. $(315 \times 26 + 745 \times 9) : 5 - (236 \times 14 + 439 \times 35) : 7$;
 223. $[(578 \times 800 + 325) - 1000] - (178596 - 32 \times 400)$;
 224. $[(27563 + 72346) \times 368] : 184$;
 225. $(45687 + 33885) : 349 + (8368 \times 308) : 2092$;
 226. $[(527362 - 89722) : 3647] \times (7378 - 4530) : 16$;
 227. $\{[(677 + 31) : (767 : 13) + (35 \times 3) : 5 + 9] \times 78\} : 6$;
 228. $[(3200 \times 480 + 78600 : 40) : 15] \times [(52725 - 32725) : 100]$;
 229. $\{[1268 + (460 \times 7800)] - [36 + (32 \times 540) + (34 \times 37000)]\} : 32$;

230. 540-ի և 325-ի տարբերութիւնը փոքրացնել 5 անգամ և ստացածը հանել 40-ի և 28-ի գումարից:

231. 1328-ի և 1230-ի տարբերութիւնը փոքրացնել 2 անգամ, ստացած քանորդի վերան աւելացնել 51 և ապա ստացած գումարը բաժանել 50-ով:

232. 216-ի և 945-ի գումարը մեծացնել 12 անգամ, ստացած արտադրեալի վերան աւելացնել 176-ի և 96-ի տարբերութեան կէսը և ապա ստացած գումարը բաժանել 7-ով:

233. 1795-ի և 151-ի տարբերութիւնը փոքրացնել 12 անգամ, ստացած քանորդը մեծացնել 69378 : 93-ով, ստացած գումարից դուրս դալ 13×61 և ապա ստացած տարբերութիւնը բազմապատկել 367-ով:

234. 214-ի և 431-ի գումարը փոքրացնել 5 անգամ, վերան աւելացնել 47-ի և 32-ի տարբերութեան եռապատիկը, ստացած գումարը փոքրացնել 63-ի և 35-ի տարբերութեան չորրորդ մասով:

235. 789-ի և 56-ի արտադրեալից հանել 12913-ի և 37-ի քանորդը, մնացորդի վերան աւելացնել 1435-ի և 105-ի տարբերութեան քառապատիկը, ապա ստացած գումարը բաժանել 177-ի և 90-ի տարբերութիւնով:

236. 67-ի և 96-ի գումարը բազմապատկել 324-ի և 286-ի տարբերութիւնով, ստացած արտադրեալը բաժանել 19-ով և ապա ստացած քանորդի վերան աւելացնել 129:

237. Եթէ մտքումս պահած թուից դուրս գանք 315737, կստանանք 408083: Մտքումս ինչ թիւ եմ պահել:

238. Եթէ որ այգու ծառերի թիւը բազմապատկենք 15-ով և ստացած թուի հետ գումարենք 540, կստանանք 57060: Այգում քանի՞ ծառ կար:

239. Եթէ անյայտ թուի կրկնապատիկը շատացնենք 585-ով, կստանանք 979: Գտնել անյայտ թիւը:

240. Եթէ անյայտ թուի հնգապատիկը փոքրացնենք 7 անգամ, կստանանք 15: Գտնել անյայտը:

241. Եթէ անյայտի վերան աւելացնենք 345 ու ստացածը բազմապատկենք 7-ով, կստանանք 2730: Գտնել անյայտը:

242. Ո՞ր թիւը պիտի բաժանենք 75-ով, որ քանորդում ստանանք 708, իսկ մնացորդ ունենանք 74:

243. Լոնդոնի բնակչաց թիւը = 3533484-ի, իսկ Փարիզինը = 1988806-ի. այս քաղաքների բնակչաց թուի տարբերութեան կէսը 92436-ով աւելի է Պետերբուրգի բնակչաց թուից: Պետերբուրգում քանի՞ բնակիչ կայ:

244. Վաճառականը գնեց 3 տեսակ ապրանք. ա) տեսակից գնեց 945 գրուանքայ, գրուանքան 8 մանէթով, բ) տեսակից՝ 715 գրվ., գրուանքան 5 մանէթով և գ) տեսակից՝ 634 գրվ., գրուանքան 3 մանէթով: Նա քանիսով պիտի վաճառէր բոլոր ապրանքը, որ օգուտ ստանար 2067 մանէթ:

245. Երկու ճանապարհորդ դուրս եկան զանազան տեղերից և գնում էին իրար հանդէպ. նրանցից մէկը օրական գնում էր 103 վերստ, իսկ միւսը՝ 87 վերստ: Նրանք քանի՞ օրից յետոյ իրար կհանդիպեն, եթէ որ նրանց դուրս եկած տեղերը իրարից 950 վերստ հեռու էին:

246. Երկու եղբայրներից մէկը տնից ճանապարհ ընկաւ դէպի այգին, իսկ միւսը՝ այգուց դէպի տուն. նրանցից մէկը 5 ըրպէտում անում էր 225 քայլ, իսկ միւսը 3 ըրպ. անում էր 114 քայլ: Իմանալ՝ այգուց մինչև տունը քանի՞ քայլ էր, եթէ որ նրանք 52 ըրպէից յետոյ իրար հանդիպեցան:

247. Մի փողոցի երկարութիւնը 2760 սաժէն էր. երկու մարդ միաժամանակ դուրս եկան այդ փողոցի հակառակ ծայրերից և գնում էին իրար հանդէպ. նրանք 40 ըրպէից յետոյ իրար պատահեցան: Նրանցից մէկը մի ըրպէում քանի՞ սաժ. էր անցնում, եթէ որ միւսը 7 ըրպ. անցնում էր 238 սաժէն:

248. Եթէ ես օրական մսխեմ 95 կոպէկ, այն ժամանակ իմ փողը կըբաւականանայ 144 օր, իսկ եթէ օրական մսխեմ 72 կոպէկ, այն ժամանակ իմ փողը քանի՞ օր կըբաւականանայ:

249. Երկու շոգենաւ, որ իրարից հեռու էին 3634 վերստով, լողում էին իրար հանդէպ: Իմանալ՝ քանի՞ ժամից յետոյ նրանք իրար կըհանդիպեն, եթէ որ նրանցից մինը 13 ժամում լողում էր 312 վերստ, իսկ միւսը 9 ժամում լողում էր 198 վերստ:

250. Երկու գիւղացի միաժամանակ դուրս եկան իրանց գիւղերից և գնում էին իրար հանդէպ. նրանցից մէկը 15 ըրպ. անցնում էր 645 սաժէն, իսկ միւսը 13 ըրպ. անցնում էր 507 սաժ. մինչև նրանց պատահելը ա) գիւղացին 480 սաժ. աւելի էր անցել: Իմանալ՝ ա) այն գիւղերը իրարից քանի՞ սաժէն հեռաւորութիւն ունեն և բ) մինչև պատահելը ամեն մի գիւղացին քանի՞ սաժէն էր անցել:

251. Ճանապարհին երկու մարդ պատահեցան միմեանց և իրարից հարցնելով իմացան՝ որ մէկը դուրս է եկել այն քաղաքից՝ ուր միւսն էր կամենում գնալ. նրանցից մէկը մինչև պատահելը ման էր եկել 15 օր և օրէնը 84 վերստ, իսկ միւսը՝ 28 օր և օրէնը 90 վերստ: Նրանցից ամեն մինը

պատահելուց յետոյ քանի՞ օրում տեղ կըհասնէր, եթէ որ գնար առաջուան ընթացքով:

252. Երկու հոգի միասին 28 օրում մսխեցին 51 մանէթ, 24 կոպէկ. նրանցից մէկը օրական 15 կոպէկ աւելի էր մսխում միւսից: Նրանցից ամեն-մինը օրական քանի կոպէկ էր մսխում:

253. Մի աւազան ունի 3 խողովակ. 1-ին խողովակով 7 ժամում ներս է թափվում 756, 2-րդ խողովակով 9 ժամում ներս է թափվում 648, իսկ 3-րդ խողովակով 8 ժամում ներս է թափվում 432 վեդրո ջուր: Եթէ 3 խողովակն էլ միասին բանանք, քանի՞ ժամում կըլցուի աւազանը, որը տանում է 22230 վեդրո ջուր:

254. Ա. պարտ էր Բ-ին 6897 մանէթ. ժամանակը լրանալուն պէս Բ-ը ստացաւ այդ պարտքի հաշւում 3201 մ. և մնացած փողի տեղ էլ վերցրեց 528 փութ շաքար: Շաքարի փութը քանի՞ արժէր:

255. Մէկը իւր ամսական ստացած ռոճիկից եթէ օրական մսխէր 3 մնթ., այն ժամանակ նրա փողը կըբաւականանար 75 օր. բայց եթէ որ նա կամենար երկու օրը 5 մնթ. մսխել, նրա ամսականը քանի՞ օր կըբաւականանար:

256. Վաճառականը 3 տեսակ թէյ գնեց, 1-ին տեսակից գնեց 279 գրվ., 2-րդ տեսակից՝ 365 գրվ. և 3-րդ տեսակից 478 գրվ. նա այդ բոլորի համար վճարեց 3167 մանէթ: Իմանալ՝ 1-ին տեսակ թէյի գրվ. քանի՞ արժէր, եթէ որ 2-րդ տեսակինը արժէր 3 մանէթ, իսկ 3-րդ տեսակինը՝ 2 մնթ.:

257. Չորս հակ մահուդի համար վճարած է 7234 մանէթ. մի հակը 576 արշին էր և արշինն արժէր 4 մ., միւս հակը 228 արշին էր և արշինն արժէր 5 մ., երրորդ հակը 645 արշին էր և արշինն արժէր 3 մ.: Չորրորդ հակը քանի՞ արշին էր, եթէ որ արշինն արժէր 6 մանէթ:

258. Վաճառականը 4572 մանէթով գնեց 508 փ. ալու-

րանք: Նա քանի՛ մնթ. աշխատեց բոլորի մէջ, եթէ որ ինքը
այդ ապրանքի փութը ծախեց 13 մանէթով:

✓ 259. Վաճառականը 78 դիւթին աթուռին տուեց 3354
մ. ճանապարհին 149 հատ աթուռ կոտորուեց: Մնացածի հատը
քանիսով պիտի վաճառէր, որ բոլորի մէջ օգտուէր 581 մնթ.:

✕ 260. Թղթավաճառը գնեց 675 օգմայ թուղթ, օգման
5 մանէթով, տեղ հասցնելու համար ճանապարհավարձ վճա-
րեց 93 մ., իսկ մանր ծախսերի համար՝ 15 մ.: Իմանալ՝
թղթի օգման քանիսով պիտի ծախէր նա, որ բոլորից օգ-
տուէր 1242 մանէթ:

✕ 261. Մի վաճառական գնեց 188 փութ շաքար, փութը
7 մանէթով և յետոյ այդ բոլոր շաքարը փոխեց 470 գրվան-
քայ թէյի հետ: Իմանալ՝ թէյի գրուանքան քանիսով պիտի
վաճառէր, որ բոլորից օգտուէր 94 մանէթ:

✕ 262. Երկու մարդ միասին գնեցին 1130 փութ ապրանք.
նրանցից մէկը իւր գնած ապրանքի համար վճարեց 4452 մ.:
Իմանալ՝ միւսը քանի՛ մանէթ վճարեց, եթէ նրա գնած ապ-
րանքը 494 փութ էր:

✕ 263. Մի մարդ կամենում էր գնել մի արկղ թէյ, որն
արժէր 234 մ., բայց որովհետեւ նրա փողը 56 մ. պակա-
սում էր, ուստի չկարողացաւ այդ արկղը գնել, այլ գնեց
միայն 89 գրվանքայ: Արկղի մէջ քանի՛ գրվ. թէյ կար:

✕ 264. Մանրավաճառը իւրաքանչիւր 17 փութ ապրանքի
համար վճարեց 204 մ., իսկ ինքը նոյն ապրանքի իւրաքան-
չիւր 13 փութը վաճառեց 195 մանէթով: Նա քանի՛ փութ
ապրանք վաճառեց, եթէ որ բոլորից օգտուեց 561 մ.:

✕ 265. Թղթավաճառը 3276 մ. ուղարկեց թղթէ գործա-
րանը թուղթ ստանալու համար. նորա հաշուով իւր պահան-
ջած թղթի օգման պիտի արժենար 7 մանէթ. բայց այն
թուղթը, որից նա պահանջել էր՝ թանգացել էր, այնպէս
որ այժմեան 21 օգման արժէր այնքան մանէթ, ինչքան

մանէթ որ առաջ 24 օգման արժէր: Թղթավաճառը էլի քա-
նի՛ մանէթ պիտի ուղարկէր գործարան, որ ստանար իւր պա-
հանջած թուղթը:

✕ 266. Երեք վաճառական միասին վէր եկան 13750 մ.
և առուտուր սկսեցին. 1-ին տարին նրանք վնասուեցան 2758
մանէթ. 2-րդ տարին՝ 1943 մանէթ. 3-րդ տարին օգտուեցան
3840 մանէթ. 4-րդ տարում ստացած օգուտը հաւասար էր
երեքի վէր եկած գումարի 5-րդ մասին՝ առանց 392 մա-
նէթի: Նրանցից իւրաքանչիւրը քանի՛ մ. օգուտ ստացաւ:

267. Կապալառուն 5760 մանէթով վերցրեց 12 ամիս
ժամանակ 30 ձի կերակրել. 3-րդ ամսուայ վերջին կրկին
յանձնեցին նրան 6 ձի. իսկ 6-րդ ամսուայ վերջին դարձեալ
յանձնեցին 18 ձի: Իմանալ՝ ա) կապալառուն իւր ստացած
փողով քանի՛ ամիս կարող էր պահել այն ձիաները և բ)
ինչքան պիտի տային նորից կապալառուին, որ ձիաները
պահէր մինչև տարուայ վերջը:

✕ 268. Հօր և որդու տարիքը միասին հաւասար է 76-ի:
Հայրը 3 անգամ մեծ է որդուց: Քանի՛ տարեկան է հայրը
և քանի՛ տարեկան՝ որդին:

✕ 269. 75843-ը 3 այնպիսի բաժին անել, որ ա) բաժինը
3 անգամ և բ) բաժինը 5 անգամ մեծ լինին գ) բաժնից:

270. Երեք վաճառական իրանց մէջ բաժանեցին 46368
մանէթ հետեւեալ կերպ. ինչքան փող վերցրեց առաջինը,
երկրորդը նրանից 2 անգամ աւելի վերցրեց. ինչքան վերց-
րեց երկրորդը, երրորդը նրանից 3 անգամ աւելի վերցրեց:
Նրանցից ամեն մէկը քանի՛ մանէթ ստացաւ:

271. Երեք եղբայր և մի քույր միասին ունէին 2717
հատ կաղին. փոքր եղբայրը միջնակից 2 անգամ աւելի կա-
ղին ունէր. մեծ եղբոր ունեցած կաղինը փոքր և միջնակ
եղբոր կաղինների չափ էր. իսկ քույրն ունէր այնքան կաղին,

որքան ունէին փոքր և մեծ եղբայրները, Իմանալ՝ նրանցից ամեն մէկը քանի՞ կաղին ունէր:

272. Երեք հօտի մէջ կար 1323 ոչխար. ա) հօտի ոչխարները 5 անգամ քիչ էին բ) հօտի ոչխարներից. բ) հօտի ոչխարները 3 անգամ քիչ էին գ) հօտի ոչխարներից: Իւրաքանչիւր հօտում քանի՞ ոչխար կար:

273. Երեք խմբի մէջ հաւասար թուով մշակներ կային. նրանք միասին ամսական ստանում էին 702 մանէթ: Մի խմբի ամեն մի մշակը ամսական ստանում էր 24 մ., միւս խմբի ամեն մի մշակը՝ 18 մ., իսկ երրորդ խմբի ամեն մի մշակը՝ 12 մ.: Իւրաքանչիւր խմբի մէջ քանի՞ մշակ կար:

274. Երկու թուի գումարը=72-ի. իսկ նրանց քանորդը=8-ի: Գտնել այդ թուերը:

275. Երկու թուի գումարը 37 անգամ փոքր է 114293-ից. այն թուերից մեծը=2071-ի: Գտնել փոքր թիւը:

276. Գտնել 2 թիւ, որոնցից մեծը 37 անգամ մեծ լինի 45-ից, իսկ նրանց տարբերութիւնը 37 անգամ փոքր լինի 3811-ից:

277. Երևանի և Շուշուայ բնակիչների թիւը=35166-ի. Շուշուայ բնակիչները 7126-ով աւելի են Երևանի բնակիչներից: Իմանալ՝ ամեն մի քաղաքում քանի՞ բնակիչ կայ:

278. Եթէ հօր, մօր և որդու տարիքը գումարենք, դուրս կըգայ 84. հայրը մեծ է մօրից 4 տարով, իսկ մայրը մեծ է որդուց 25 տարով. Որոշել ամեն մէկի տարիքը:

279. Երեք եղբայր և մի քույր իրանց մէջ բաժանեցին 2800 մանէթ. մեծ եղբայրը 100 մանէթ աւելի ստացաւ միջնակից. միջնակը 200 մ. աւելի ստացաւ կրտսերից, իսկ կրտսերը 300 մ. աւելի ստացաւ քրոջից: Նրանցից իւրաքանչիւրը քանի՞ մանէթ ստացաւ:

280. Մէկը 13720 մ. գնեց մի տուն, մի այգի և մի

բանջարանոց: Այգին 2 անգամ թանգ արժէր բանջարանոցից, իսկ տունը 23 անգամ թանգ արժէր այգուց: Քանի՞ արժէր տունը:

281. Երևանի, Գանձակի և Բազումայ նահանգների բնակիչների թիւը=1717863-ի: Երևանի նահանգի բնակիչների թիւը 33830-ով աւելի է Բազումայ նահանգի բնակիչների թուից, իսկ 62552-ով պակաս է Գանձակի նահանգի բնակիչների թուից: Իւրաքանչիւր նահանգում քանի՞ բնակիչ կայ:

282. Չորս վաճառական իրանց մէջ բաժանեցին 9293 մանէթ. բ) վաճառականը 208 մ. աւելի վերցրեց առաջինից. գ) վաճառականը 64 մ. աւելի վերցրեց երկրորդից, իսկ զ) վաճառականը վերցրեց 2951 մանէթ: Իմանալ՝ նրանցից ամեն մէկը քանի՞ մանէթ ստացաւ:

283. Երեք վաճառական իրանց մէջ բաժանեցին 953 մ. օգուտ. եթէ որ նրանցից մէկը իրան հասանելիք փողից 41 մանէթ, միւսը՝ 67 մանէթ պակաս ստանային, իսկ երրորդը՝ 25 մանէթ աւելի ստանար, այն ժամանակ երեքի ստացածն էլ հաւասար կըլինէր: Այդ օգուտից իւրաքանչիւրը քանի՞ մանէթ էր ստացել:

284. Ա. Բ. Գ. և Դ. վաճառականները իրանց մէջ բաժանեցին 30872 մանէթ. Բ. 3 անգամ աւելի վերցրեց Ա-ից և էլի 207 մանէթ. Գ. 2 անգամ աւելի վերցրեց Ա-ից և էլի 50 մանէթ, իսկ Դ. 6 անգամ աւելի վերցրեց Ա-ից և էլի 195 մանէթ: Նրանցից իւրաքանչիւրը քանի՞ մանէթ ստացաւ:

285. 15 մշակ 12 օր միասին բանեցին և ստացան 180 մ.: Քանի՞ մանէթ կստանային 45 մշակը, եթէ որ բանէին 23 օր:

286. 16 արհեստաւոր մի զործ աւարտեցին 95 օրում: Նոյն զործը քանի՞ օրում կաւարտէին 19 արհեստաւորը:

287. Երեք խումբ մշակ միասին ստացան 480 մանէթ. ա) խումբը բանել էր 30 օր, բ) խումբը՝ 24 օր, իսկ գ)

խումբը՝ 26 օր: Իւրաքանչիւր խումբ քանի՞ մանէթ ստացաւ:

288. Երեք զօրագնդի համար պատրաստած էր 360 փութ պաշար. մի զօրագունդ պիտի ստանար 25, միւսը՝ 38, իսկ երրորդը՝ 27 օրուան պաշար: Իւրաքանչիւր զօրագունդ քանի՞ փութ պաշար ստացաւ:

289. Իրար հետ խառնեցին երկու տեսակ գինի. ա) տեսակից խառնեցին 150 վեդրօ, որի վեդրօն արժէր 10 մանէթ, իսկ բ) տեսակից՝ 40 վեդրօ, որի վեդրօն արժէր 8 մանէթ: Խառնուող գինու վեդրօն քանի՞ մանէթով պիտի ծախէին, որ բոլորից օգուտ ստանային 270 մանէթ:

290. Երկու տեսակ թէյից խառնուող կազմեցին. ա) տեսակից վերցրին 85 գրուանքայ, որի գրուանքան արժէր 3 մանէթ, իսկ բ) տեսակից՝ 115 գրվ., որի գրուանքան արժէր 2 մանէթ: Խառնուողից քանի՞ մանէթ օգուտ կստանային, եթէ որ գրուանքան ծախէին 3 մանէթ 25 կոպէկով:

291. Գինեվաճառը գնեց 1200 վեդրօ գինի իւրաքանչիւր 150 վեդրօն 600 մանէթով. այդ գինու հետ խառնեց 360 վեդրօ միջակ գինի, որի իւրաքանչիւր 12 վեդրօն արժէր 35 մանէթ, և ստացած խառնուողն ածեց 12 վեդրանոց տակառների մէջ ու ամեն մի տակառն էլ ծախեց 60 մանէթով: Նա որքան օգուտ ստացաւ:

292. Աւազանն ունի 3 խողովակ. մի խողովակով 3 ժամում ներս է թափվում 1035 վեդրօ ջուր, միւսով 7 ժամում ներս է թափվում 1708 վեդրօ ջուր, իսկ երրորդով 9 ժամում դուրս է թափվում 3402 վեդրօ ջուր: Աւազանի մէջ քանի՞ վեդրօ ջուր կըմնայ, եթէ 3 խողովակն էլ բաց թողնենք 8 ժամ:

293. Մի մարդ 2 տիկ գինի գնեց. մեծ տիկ միջի գինին 2 անգամ շատ էր փոքր տիկ միջի գինուց. բայց երբ ամեն մի տիկից վերցրին 20 շիշ, տեսան, որ մեծ

տկում մնացածը 3 անգամ շատ է փոքր տկում մնացածից: Իմանալ՝ սկզբում ամեն մի տկում քանի՞ շիշ գինի կար:

294. Վաճառականը ա) անգամ գնեց 375 գրվանքայ թէյ և 18 փութ շաքար և այդ բոլորի համար վճարեց 876 մանէթ. բ) անգամ միևնույն գնով գնեց 413 գրվանքայ թէյ և 18 փութ շաքար և այդ բոլորի համար էլ վճարեց 952 մանէթ: Քանի՞ արժէր թէյի գրուանքան և քանի՞ շաքարի փութը:

295. Եթէ Ա.-ի ունեցած փողի վերան աւելացնենք Բ.-ի ունեցածը, դուրս կըգայ 1340 մանէթ. իսկ եթէ Ա.-ի փողի վերան աւելացնենք Բ.-ի ունեցածի հնգապատիկը, դուրս կըգայ 1840 մանէթ: Որոշել իւրաքանչիւրի փողը:

296. Երկու թուի գումարը = 53-ի, իսկ եթէ նրանցից մէկը գումարենք միւսի քառապատիկի հետ, կստանանք 98: Ո՞րոնք են այդ թուերը:

297. Երեք վաճառական մահուդ էին գնում. նրանցից մէկը գնեց 10 արշին սև, 5 արշին կարմիր, 13 արշին կապույտ մահուդ և այդ բոլորի համար վճարեց 109 մանէթ. միւսը գնեց 10 արշին սև, 2 արշին կարմիր, 8 արշին կապույտ մահուդ և այդ բոլորի համար վճարեց 82 մանէթ. երրորդը գնեց 3 արշին կարմիր մահուդ, 2 արշին կապույտ մահուդ և այդ բոլորի համար էլ վճարեց 18 մանէթ: Մահուդի իւրաքանչիւր տեսակի արշինը քանի՞ արժէր:

298. Աւազանը 2 խողովակ ունի. նրանք միասին 9 ժամում ներս են ածում 513 վեդրօ ջուր: Նրանցից ամեն մինը քանի՞ ժամում կարող է լցնել աւազանը, որը տանում է 2346 վ. ջուր, եթէ որ ա) խողովակով ամեն մի ժամում 11 վեդրօ ջուր աւելի է ներս թափվում:

299. Աճարից, գարուց և ցորենից ստացուել էր 440 փութ յարդ. աճարից և գարուց ստացուել էր 320 փութ,

աճարից և ցորենից՝ 270 փուլ, իսկ գարուց և ցորենից 290 փ. ամեն մի տեսակից քանի՞ փուլ յարդ էր ստացուել:

300. Երեք դպրոցում անյայտ թուով աշակերտներ կային. եթէ մի դպրոցում նորից ընդունէին 75, միւսում՝ 90 հոգի, իսկ երրորդից արձակէին 39 հոգի, այն ժամանակ երեք դպրոցում էլ կըլինէին հաւասար թուով աշակերտներ և բոլորը միասին կըլինէին 1431 հոգի: Ամեն մի դպրոցում քանի՞ աշակերտ կար:

301. Երեք տոպրակի մէջ ալիւր կար. եթէ նորանցից մէկի մէջ էլի ածէին 29 գրուանքայ, միւսի մէջ՝ 38 գրվ., իսկ երրորդից վերցնէին 42 գրվ., այն ժամանակ տոպրակների միջի ալիւրի քաշերը կըհաւասարուէին և բոլորը միասին դուրս կըգար 780 գրվ.: Քանի՞ գրվ. ալիւր կար ամեն մի տոպրակում:

302. Չորս դրամարկղի մէջ փող կար. եթէ 1-ին դրամարկղի մէջ նորից դնէին 3044 մանէթ, 2-րդ դրամարկղից հանէին 3952 մանէթ, 3-րդ դրամարկղի մէջ դնէին 1172 մանէթ, իսկ 4-րդ դրամարկղից հանէին 347 մանէթ, այն ժամանակ բոլոր դրամարկղների փողերը կըհաւասարուէին և բոլորը միասին կըլինէր 30048 մանէթ: Ամեն մի դրամարկղում քանի՞ մանէթ կար:

303. Ա. 25 փուլ ապրանք աւելի ունէր Բ-ից. եթէ Ա. նորից գնէր 148 փ., այն ժամանակ նրա բոլոր ապրանքը կըլինէր 405 փ.: Բ. քանի՞ փ. ապրանք ունէր:

304. Եթէ վաճառականը իւր ունեցած ապրանքի փուլը վաճառէր 9 մանէթով, օգուտ կստանար 842 մանէթ. իսկ եթէ փուլը վաճառէր 12 մանէթով՝ օգուտ կստանար 1550 մանէթ: Նա քանի՞ փուլ ապրանք ունէր:

305. Մրգավաճառը կամենում էր իւր գնած նռների հատը ծախել 12 կոպէկով. բայց որովհետեւ 75 հատ փճացել էր, ուստի նա առաջուայ հաշուած փողն ստանալու

համար՝ մտածեց հատը ծախել 16 կոպէկով: Նա քանի՞ նռուներ էր գնել:

306. Երեք պահարանում 784 գիրք կար. 1-ին պահարանում կար 227, 2-րդ պահարանում 184 գիրք, իսկ մնացածն էլ 3-րդ պահարանումն էր. յետոյ 1-ին և 2-րդ պահարաններից վերցրին որոշեալ թուով գրքեր և դրին 3-րդ պահարանի մէջ, այնպէս որ 3-րդ պահարանի գրքերը 3 անգամ աւելացան 1-ին և 2-րդ պահարաններում մնացած գրքերից, իսկ 1-ին և 2-րդ պահարաններում հաւասար թուով գրքեր մնացին: Իւրաքանչիւր պահարանից քանի՞ գիրք վերցրին և դրին 3-րդ պահարանում:

307. Երկու զանազան քաղաքներից, որոնք իրարից հեռու էին 876 վերստով, դուրս եկան իրար հանդէպ 2 ճանապարհորդ. նրանցից մէկը իւրաքանչիւր 5 ժամում գնում էր 45 վերստ, իսկ միւսը իւրաքանչիւր 15 ժամում գնում էր 165 վերստ: Նրանցից ամեն մինը մինչև իրար հանդիպելը քանի՞ վերստ գնացած կըլինի, եթէ որ երկրորդը 4 ժամով ուշ էր դուրս եկել:

308. Կալուածատէրը իւր կալուածներից 4 տարում 21869 մանէթ արդիւնք ստացաւ. նա 2-րդ տարին այնքան ստացաւ, ինչքան որ ստացել էր 1-ին տարում. իսկ 3-րդ տարին 1095 մանէթ և 4-րդ տարին 1734 մանէթ աւելի ստացաւ 1-ին տարում ստացածից: Կալուածատէրը 1-ին տարին քանի՞ մանէթ արդիւնք ստացաւ:

309. Շոգենաւից 77140 փուլ ապրանք դուրս բերելու համար 24 մշակ վարձեցին. 11 օրից յետոյ նորից վարձեցին 17 մշակ: Բոլոր ապրանքը քանի՞ օրում դատարկեցին, եթէ որ ամեն մի մշակը օրական դուրս էր բերում 140 փուլ:

310. Երեք վաճառական ընկերացան մի շաքարէ գործարան շինելու. նրանցից մէկը վէր եկաւ 37640 մ., միւսը 14884 մանէթ պակաս վէր եկաւ 1-նի վէր եկածից, 3-րդը

3 անգամ քիչ վեր եկաւ 1-նի և 2-րդի վեր եկածից: Քանի՞ մանէթ նստեց գործարանի շինութիւնը:

311. Չորս մարդ ընկերացան և մի խանութ բաց արին. նրանցից մէկը դրեց 765 մանէթ, միւսը՝ 570 մ., երրորդը՝ 806 մ., իսկ չորրորդը՝ 950 մ.: Նրանք մի քանի տարուամ աշխատեցին 15455 մ.: Նրանցից իւրաքանչիւրին քանի՞ մանէթ կը հասնէր այդ աշխատանքից:

312. Եթէ որ շտեմարանի ալիւրը 3 անգամ աւելացնենք և ապա ստացածից վաճառենք 400 փութ, դարձեալ կը մնայ 551 փութ: Շտեմարանում քանի՞ փութ ալիւր կար:

313. Ժամագործը վաճառեց 149 հատ ոսկի ժամացոյց հատը 126 մանէթով և 368 հատ արծաթի ժամացոյց: Նա ընդամենը քանի՞ մանէթ ստացաւ, եթէ որ արծաթի ժամացոյցը 7 անգամ արժան էր ոսկի ժամացոյցից:

314. Մշակը իւրաքանչիւր բանած օրուայ համար պիտի ստանար 80 կոպէկ. իսկ իւրաքանչիւր չըբանած օրուայ համար նրա վարձից պիտի դուրս գային 50 կոպէկ: 20 օրից յետոյ նրան տուին 9 մանէթ 50 կոպէկ և արձակեցին: Նա քանի՞ օր էր բանել:

315. Հայրը համաձայնուեց որդուն տալ այնքան անգամ 3 կոպէկ, քանի օր որ որդին կօզնէ նրան դրքեր կազմելու մէջ, իսկ որդուց կառնէ այնքան անգամ 2 կոպէկ, քանի օր որ որդին պարապ կանցնէ: 13 օրից յետոյ որդին հօրից ստացաւ միմիայն 9 կոպէկ: Նա քանի՞ օր էր օգնել հօրը:

316. Թիֆլիզից դուրս եկաւ մի ձիաւոր, որ ամեն մի ժամում գնում էր 12 վերստ. 5 ժամից յետոյ նոյն տեղից նրա յետեից ուղարկեցին մի ուրիշ ձիաւոր, որը ամեն մի ժամում գնում էր 17 վերստ: Իմանալ՝ երկրորդ ձիաւորը քանի՞ ժամից յետոյ կը հասնէր առաջին ձիաւորին:

317. Վաճառականն ունէր 24 տակառ շաքար, որոնց

իւրաքանչիւրի մէջ կար 36 փութ. նա բոլոր շաքարի հինգ-վեցերորդ ($\frac{5}{9}$) մասը վաճառեց փութը 6 մանէթով. մնացածի երեք-քաւորդ ($\frac{3}{4}$) մասն էլ վաճառեց փութը 7 մանէթով: Իմանալ՝ նա վաճառած շաքարից քանի՞ մանէթ օգտուեց, եթէ որ ամեն մի տակառ շաքարը իրա վերան նըստել էր 198 մանէթ:

318. Երևանի նահանգում բնակվում են 299978 հայ, Թիֆլիզի նահանգում՝ 162000 հայ, իսկ Գանձակի նահանգի հայերի թիւը 137978-ով աւելի է Երևանի և Թիֆլիզի նահանգների բնակիչների թուի տարբերութիւնից: Իմանալ՝ Գանձակի նահանգում քանի՞ հայ կայ:

319. Երկու զանազան քաղաքներից, որոնք իրարից հեռու էին 672 վերստ, դուրս եկան իրար հանդէպ երկու ճանապարհորդ. նրանցից մինն անցաւ բոլոր ճանապարհի հինգ-ութերորդ ($\frac{5}{8}$) մասը, իսկ միւսը՝ եօթն-երեսուներկուերորդ ($\frac{7}{32}$) մասը: Իմանալ՝ ճանապարհորդները քանի՞ վերստով հեռու են գտնվում իրարից:

320. Եթէ իմ ունեցած փողի վերան աւելացնեմ 98 մանէթ, այն ժամանակ իմ և եղբորս փողերը կը հաւասարուին. բայց եթէ իմ փողի վերան աւելացնեմ 197 մանէթ, այն ժամանակ եղբորիցս 7 անգամ աւելի փող կ'ունենամ: Մեզնից ամեն մէկը ո՞րքան փող ունի:

321. Խանութում եղած աթոռների զիւժինը եթէ վաճառէին 55 մանէթով, կը վնասուէին 160 մանէթ, իսկ եթէ վաճառէին 63 մանէթով, ոչ կը վնասուէին և ոչ էլ օգուտ կստանային: Խանութում քանի՞ զիւժին աթոռ կար:

322. Մի մարդ հաշուեց, որ եթէ կարի մեքենաները վաճառի հատը 45 մանէթով, կը վնասուի 961 մանէթ, բայց եթէ որ վաճառի հատը 57 մանէթով, օգուտ կստանայ 215 մանէթ: Նա քանի՞ կարի մեքենայ ունէր:

323. Հայրը պատուիրեց որդուն՝ որ 40 խնդիր վճռի,

խոստանալով ամեն մի ուղիղ վճռած խնդրի համար տալ նրան 3 կոպէկ. իսկ ամեն մի սխալ վճռած խնդրի համար որդին պիտի տար հօրը 5 կոպէկ: Յետոյ հաշուից երևաց, որ որդին ոչ տուել և ոչ էլ առել է: Նա քանի՞ խնդիր ուղիղ վճռեց:

324. Երկու մարդ միասին տարան Թիֆլիզ 347 զլուխ արջառ և վաճառեցին միատեսակ գնով: Երբ նրանցից մէկը վաճառեց 9782 մանէթի, իսկ միւսը՝ 8643 մանէթի արջառ, այն ժամանակ առաջնի մօտ մնաց դարձեալ 49, իսկ երկրորդի մօտ՝ 23 զլուխ արջառ: Իւրաքանչիւրը քանի՞ գլուխ արջառ էր տարել վաճառելու:

325. Երկու տեսակ սուրճից խառնուրդ կազմեցին. մի տեսակից վերցրին 135 փուլթ, որի փուլթն արժէր 13 մանէթ, իսկ միւս տեսակից վերցրին 96 փուլթ, որի փուլթն արժէր 18 մանէթ: Խառնուրդի փուլթը քանիսով ծախեցին, եթէ որ նրա մի երրորդ ($\frac{1}{3}$) մասից օգուտ ստացան 302 մ.:

326. Մի գրվանքայ ցորենի և մի գրվանքայ հաճարի մէջ գտնվում է մօտաւորապէս 36880 հատիկ. մի գրվ. ցորենի և մի գրվ. գարու մէջ՝ 46130 հատիկ, իսկ մի գրվ. հաճարի և մի գրվ. գարու մէջ՝ 57330 հատիկ: Քանի՞ հատիկ էր գտնվում իւրաքանչիւր տեսակի մի գրուանքայի մէջ:

327. Գիւղացիք պայմանաւորուել էին երկաթուղու կայարանը ցորեն հասցնելու. եթէ իւրաքանչիւր սալի վերայ բարձէին 32 փուլթ, այն ժամանակ սալերից պարապ կըմնային 480 փթի համար, իսկ եթէ իւրաքանչիւրի վերայ բարձէին 20 փուլթ, տեղը կըմնար 600 փուլթ: Գիւղացիք քանի՞ սալով և քանի՞ փուլթ ցորեն պիտի հասցնէին կայարանը:

328. Կապալառուն 960 փուլթ գարի տեղափոխելու համար 50 սալ վարձեց, որոնցից մի քանիսը երկձի էին, իսկ մնացածը՝ միաձի: Երկձի սալերից իւրաքանչիւրի վերայ

պիտի բարձէին 24 փուլթ, իսկ միաձի սալերից իւրաքանչիւրի վերայ՝ 18 փուլթ: Կապալառուն քանի՞ երկձի և քանի՞ միաձի սալ վարձեց:

329. Մի աղջիկ հաշվում էր հաւերի, բադերի և սագերի ամբողջ տարում ածած ձուերը. նրա հաշուից երևաց, որ 3 հաւ, 3 բադ և 3 սագ միասին 740 ձու էին ածել: Իմանալ նրանցից ամեն մէկը տարէնը քանի՞ ձու էր ածել, եթէ որ հաւերի թիւը 3 անգամ աւելի էր բադերի և սագերի թուից, իսկ հաւերի և բադերի թիւը 23 անգամ աւելի էր սագերի թուից:

330. Գիւղացիք կալուածատիրոջից վարձեցին վարելահող և արօտատեղի. առաջնի դեսեատինը վարձեցին 8 մանէթով, իսկ երկրորդինը՝ 3 մանէթով: Վարելահողը 12 դեսեատինով շատ էր արօտատեղուց: Բոլորի համար վճարեցին 1724 մանէթ: Գիւղացիք քանի՞ դեսեատին վարելահող և քանի՞ դեսեատին արօտատեղի վարձեցին:

331. Մի երեխայ դուրս եկաւ գիւղից և գնում էր հաւրեան գիւղը. նա ամեն մի ընկերու անցնում էր 2208 : 92 սաժէն: Նոյն գիւղից 12 ընկերից յետոյ դուրս եկաւ նրա ընկերը և շտապում էր հասնել ընկերոջը: Քանի՞ ընկերից յետոյ երկրորդ երեխան կըհասնէր. առաջինին, եթէ որ ամեն մի ընկերու գնար 2145 : 65 սաժէն:

332. Մի ձիաւոր գիւղից ճանապարհ ընկաւ, երկու ժամից յետոյ նրա յետևից ուղարկեցին մի ուրիշ ձիաւոր: Առաջին ձին 3 վայրկենում անում էր 3 քայլ, իսկ երկրորդ ձին՝ 5 քայլ. բացի դորանից առաջին ձիու 3 քայլը հաւասար էր երկրորդ ձիու 2 քայլին: Ո՞րքան ժամանակից յետոյ երկրորդ ձիաւորը կըհասնէր առաջինին:

333. 108 օրավար արտ հնձելու համար վարձել էին 3 խումբ մշակ. 1-ին խումբը միայնակ կարող էր հնձել բոլոր արտը 54, 2-րդ խումբը՝ 36, իսկ 3-րդ խումբը՝ 27 օ-

րում: ա) քանի մշակ էին բոլորը և բ) երեք խումբը միասին քանի օրում կըհնձէին բոլոր արտը, եթէ որ մի օրավարը մի օրում հնձելու համար 3 մշակ էր հարկաւոր:

III. ԲԱՐԴ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ ԹՈՒՆԵՐ

Վ Ե Ր Ա Ծ ՈՒ Մ Ն.

334. 25 տարին 9 ամիսը և 19 օրը վերածել ժամերի:
 335. Հասարակ տարին վերածել ըոպէների:
 336. 6 վերստը և 367 սաժէնը վերածել մատնաչափերի:
 337. 2 քառ. մղոն+5 քառ. վերստ 469 քառ. սաժէնը դարձնել քառակուսի արշիններ:
 338. Քանի խորանարդ վերշոկ կայ 1864 խորանարդ սաժէնի մէջ:
 339. Կարինի (Երզրումի) բարձրավանդակը 7512 ոտն. բարձրութիւն ունի, իսկ Արցախի (Ղարաբաղի) բարձրավանդակը՝ 8500: Արցախի բարձրավանդակը քանի մատնաչափով բարձր է Կարինի բարձրավանդակից:
 340. Աշխարհիս ամենաբարձր սարը 8 վ. 142 սաժ. 5 ոտն. բարձրութիւն ունի: Այդ սարը քանի ոտնաչափ բարձրութիւն ունի:
 341. Լուսինը պտտում է երկրի շուրջը 27 օրում, 7 ժամում, 43 ըոպէում և 11 վայրկեանում: Քանի վայրկեանում է կատարում լուսինը իւր շրջանը:
 342. Երկիրը պտտում է արեգակի շուրջը 365 օրում, 5 ժամում, 48 ըոպ. և 48 վայրկեանում: Նա իւր շրջանը քանի ըոպէում է կատարում:

343. Դաշտի մակերևոյթը հաւասար է 95 դեսետինի: Նրա մէջ քանի քառակուսի սաժէն կայ:
 344. Վանայ ծովը 3359 քառ. վերստ տարածութիւն ունի: Այդ բոլորը քանի քառ. սաժէն է անում:
 345. Սենեակի ծաւալը 210 խորանարդ արշին է: Այդ բոլորը քանի խոր. վերշոկ է անում:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒՄՆ.

346. 26880 մսխալը քանի փութ է:
 347. 120960 ըոպէն քանի օր է անում:
 348. 146914 մատնաչափը դարձնել իրանից բարձր անուանական չափերի:
 349. 50608 մսխալը դարձնել բարդ անուանական թիւ:
 350. Երկաթուղու արագընթաց գնացքը 21960 վայրկեանում Թիֆլիզից հասնում է Գանձակ: Այդ ժամանակը արտայայտել բարդ անուանական թուով:
 351. Մեռեալ ծովի մակերևոյթը հաւասար է 122500 դեսետինի: Քանի քառակուսի մղոն է անում նրա մակերևոյթը:
 352. Չափահաս մարդու մարմնի մակերևոյթը մօտաւորապէս հաւասար է 16 քառ. ոտնաչափի: Օդի ճնշողութիւնը իւրաքանչիւր քառ. մատնաչափի վերայ հաւասար է 1536 մսխալի: Ի՞նչքան է օդի ճնշողութիւնը մարդու ամբողջ մարմնի վերայ:
 353. Չափահաս մարդն օրուան ընթացքում ներս է շնչում 480 խոր. ոտնաչափ օդ: Քանի խորանարդ սաժ. օդ ներս կըշնչէ մարդ մի նահանջ տարում:

Գ Ո Ւ Մ Ա Ր Ո Ւ Մ Ն

354. ԳՈՒՄԱՐԵԼ՝

25	տարի	+	8	ամիս	+	15	օր	+	16	ժամ	+	10	րոպէ
50	»	+	4	»	+	8	»	+	8	»	+	6	»
20	»	+	6	»	+	10	»	+	14	»	+	14	»
5	»	+	6	»	+	5	»	+	11	»	+	20	»
102	տարի	+	1	ամիս	+	10	օր	+	1	ժամ	+	50	րոպէ

355. ԳՈՒՄԱՐԵԼ՝

8	մղոն	+	4	վերստ	+	300	սաժ.	+	2	արշ.	+	12	վերշ.
3	»	+	3	»	+	125	»	+	0	»	+	14	»
4	»	+	5	»	+	291	»	+	1	»	+	14	»
5	»	+	2	»	+	427	»	+	2	»	+	8	»

356. (20 օգմ. + 14 դաստ. + 8 թերթ) + (16 օգմ. + 13 դաստ. + 20 թերթ) + (11 օգմ. + 18 դաստ. + 16 թերթ) + (31 օգմ. + 16 դաստ. + 15 թերթ):

357. (790 օր 18 ժամ 29 րոպ. 13 վայրկ.) + (145 օր 15 ժ. 25 րոպ. 4 վայրկ.) + (65 օր 14 ժ. 19 րոպ. 43 վայրկ.) + (49 օր 1 ժամ 46 ր.):

358. Վաճառականը 3 արկղ կիտրոն գնեց. 1-ին ար. կղին տուեց 14 մանէթ 26 կոպ., 2-րդ արկղին՝ 18 մանէթ 14 կոպ., 3-րդ արկղին՝ 10 մանէթ 50 կոպ.: Իմանալ՝ 3 արկղին իր քան փող վճարեց նա:

359. Գիւղացին ցորենի 5 արտ ունէր. առաջինից վերցրեց 63 չետվ. 5 չկ. 4 զարնց. երկրորդից՝ 67 չտ. 3 չկ. 5 զր. երրորդից՝ 44 չտ. 6 չկ. 6 զրց. չորրորդից՝ 33 չտ. 2

չկ. 5 զրց. և հինգերորդից՝ 57 չտ. 7 չկ. 6 զրց.: Իմանալ՝ 5 արտից իր քան ցորեն վերցրեց նա:

360. Վաճառականը 3 շտեմարանից ալիւր վաճառեց. առաջին շտեմարանից վաճառեց 236 փութ 30 զրվ., երկրորդից՝ 125 փութ 25 զրվ. երրորդից՝ 348 փ. 15 զրվ.: Իմանալ՝ նա 3 շտեմարանում քանի՞ փութ ալիւր է ունեցել, եթէ որ վաճառելուց յետոյ առաջին շտեմարանում մնաց դարձեալ 428 փ. 20 զրվ., երկրորդում՝ 324 փ. և երրորդում՝ 128 փ. 32 զրվ.:

361. Գրախանութը 4 շարադրութիւն տպագրել տուեց. 1-նի համար գնաց 13 օգմայ, 6 դաստայ, 17 թերթ թուղթ, 2-դի համար գնաց 18 օգմ. 15 դաստ. 11 թերթ, 3-րդի համար 3 օգմ. 19 դաստայ 7 թերթ աւելի գնաց 2-րդի համար գնացած թղթից, իսկ 4-րդի համար գնաց այնքան թուղթ, որքան գնացել էր 2-րդի և 3-րդի համար: Չորս շարադրութեան համար ինչքան թուղթ գնաց:

362. Չորս կտոր պղնձէ լար գնեցին, որոնցից 1-նի երկարութիւնն էր 12 սաժ. 5 ոտն. 9 մատն. 2-րդը 1-նից 5 ս. 6 ոտն. 11 մատնաչափով երկար էր. 3-րդ կտորի երկարութիւնը = 1-ին և 2-րդ կտորների երկարութեան գումարին, իսկ 4-րդ կտորը 4 ս. 3 ոտն. 6 մ. երկար էր 2-րդից: Ո՞րքան էր 4 կտորի երկարութիւնը:

363. Մէկ տեղ արծաթեղէն էին վաճառում. մէկ մատուցարան՝ որը քաշում էր 3 զրվ. 12 լոտ 2 մսխ. 75 դոլ., մէկ թաս, որը քաշում էր 4 զրվ. 28 լոտ 2 մսխ. 43 դոլ., մի քանի դիւժին գդալներ, որոնք միասին քաշում էին 2 զրվ. 74 դոլ. և մի զոյգ մոմակալ, որոնք քաշում էին 6 զրվ. 11 լոտ: Ո՞րքան փող ստացաւ այդ իրեղէնների տէրը, եթէ որ մսխալը վաճառեց 28 կոպ.:

Հ Ա Ն Ո Ւ Մ Ն

364. 78 փութ + 34 գրվ. + 24 լոտ + 2 մսխ.
 — 25 » + 22 » + 15 » + 1 »
 53 փութ + 12 գրվ. + 9 լոտ + 1 մսխ.
365. 78 փութ + 34 գրվ. + 24 լոտ + 2 մսխ.
 — 25 » + 34 » + 24 » + 2 »
366. 78 փութ + 34 գրվ. + 24 լոտ 1 մսխ.
 — 25 » + 37 » + 28 » 2 »
367. 43 վերստ 409 սաժ. 2 արշ. 13 վերջոկից դուրս
 գալ 37 վերստ 211 սաժ. 1 արշ. 7 վերշ.
368. 777 վ. + 369 սաժ. + 2 արշ. + 14 վերջոկից
 դուրս գալ 666 վ. + 488 սաժ. + 2 արշ. + 15 վերշ.
369. 5649 փութ, 27 գրվ. 19 լոտից դուրս գալ 4958
 փութ, 31 գրվ. 23 լոտ, 2 մսխալ:
370. (76 տարի, 211 օր, 17 ժամ, 5 ըոպէ, 23 վայրկ.)
 — (47 տարի, 224 օր, 18 ժամ, 5 ըոպէ, 23 վայրկ.):
371. 15 փթից դուրս գալ 23 գրվ. 19 լոտ 2 մսխ.:
372. 5 վերստից — (3 վ. + 209 ս. + 6 ոտն. + 8 մատն.):
373. 25 քառ. սաժ. — (37 ք. ոտն. 132 ք. մատն.):
374. 256 գրվ. — (198 գրվ. + 6 ունցիա + 5 գրախմ):
375. 7 խորանարդ սաժ. — (25 խոր. արշ. 498 խոր.
 վերշ.):
376. Երկու հակ ապրանք միասին կշռում են 26 փ.
 38 գրվ., նրանցից մէկը կշռում է 11 փ. 25 գրվ. 18 լոտ:
 Միւս հակը որքանով ծանր է առաջինից:
377. Ի՞նչքան պիտի աւելացնենք 25 օր, 8 ժամ, 15 ըոպէ
 43 վայրկ. վրայ, որ ստանանք 7 ամիս (ամիսը = 30 օրի):

378. ձանապարհորդը 3 օրում գնաց 162 վերստ. 1-ին
 օրը նա գնաց 90 վ. 301 սաժ. 2 արշին, 2-րդ օրը գնաց
 51 վերստ 99 սաժ. 1 արշ.: Իմանալ՝ նա 3-րդ օրը որքան
 էր գնացել:
379. Թղթավաճառը մի ուսումնարանի համար ուղար-
 կեց 115 օգմ. 9 դաստ. և 12 թերթ թուղթ. միւսի համար
 ուղարկեց 58 օգմ. 16 դաստ. և 18 թերթով առաջինից
 պակաս. իսկ երրորդի համար ուղարկեց 12 օգմ. 15 դաստ. և
 20 թերթով երկրորդից պակաս: Նա որքան թուղթ ուղար-
 կեց երեք ուսումնարանի համար:
380. Կապալառուն 4 օրում պահ տուեց 48 խոր. սաժ.
 18 խոր. արշ. 1328 խոր. վերջոկ աւազ. առաջին օրը նա
 պահ տուեց 7 խոր սաժ. 9 խոր. արշ. 100 խոր. վերջոկ,
 երկրորդ օրը՝ պահ տուեց 8 խ. սաժ. 2 խ. արշին. երրորդ
 օրը պահ տուեց 12 խ. սաժ. 8 խ. արշ. 502 խոր. վերջոկ:
 Նա չորրորդ օրը որքան աւազ պահ տուեց:
381. Մի վաճառական ունէր 38000 մնթ. 15 կոպ.,
 իսկ միւսն ունէր 17000 մնթ. 26 կոպ.: Տարուայ վերջը
 երկրորդ վաճառականի վնասը 789 մնթ. 86 կոպէկով պա-
 կաս էր առաջինի վնասից: Իմանալ՝ որքան փող մնաց իւրա-
 քանչիւրին, եթէ առաջինի վնասը 7698 մնթ. 37 կոպէկ էր:
382. Մէկն ունէր 125 փութ 38 գրվ. 21 լոտ պղինձ,
 իսկ մի ուրիշն ունէր 328 փ. 12 գրվ. 25 լոտ: Առաջինը
 վաճառեց 51 փ. 13 գրվ. 15 լոտ. իսկ երկրորդը՝ 201 փ.
 16 գրվ. 30 լոտ աւելի վաճառեց առաջինից: Իմանալ՝ որի
 մօտ աւելի պղինձ մնաց և որքանով:
383. Երկու հողի վրայ ցորեն ցանեցին. նրանցից մէկը
 17 դեսետին և 1278 քառ. սաժէնով մեծ էր միւսից:
 Ամեն-մի դեսետինից վերցրին 13 չետովերտ ցորեն: Քանի՞
 չետովերտ ցորեն վերցրին երկու հողից, եթէ որ նրանցից մեծը
 43 դես. և 639 քառ. սաժէն էր:

384. Անգղիական մղոնը=1 վերստ 254 սաժ. 2 ոտնաչափի, աշխարհագրական մղոնը=6 վերստ 477 սաժ. 6 ոտն. 9 մատնաչափի, Իտալական կամ ծովային մղոնը=1 վերստ 369 սաժ. 3 ոտն. 2 մատն. աշխարհ. մղոնը ինչքանով աւելի է Անգղիական և Իտալական մղոններից միասին վերցրած:

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԶԱՓՈՎ ԿԱԶՄԱԾ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.

385. Քանի՞ ժամ է անցել օրից (կէ՞ գիշերէն) մինչև՝

ա) առաւօտեան 7-րդ ժամը, || գ) երեկոյեան 6-րդ ժամը,
բ) գիշերուայ 9-րդ ժամը, || դ) գիշերուայ 11-րդ ժամը:

386. Քանի՞-երորդ ժամը կլինէր այժմ, եթէ օրուան սկզբից անցած լինէր՝

ա) 4 ժամ, || գ) 10 ժամ, || ե) 18 ժամ,
բ) 9 ժամ, || դ) 12 ժամ, || զ) 23 ժամ:

387. Քանի՞ ամբողջ ամիս և օր է անցել տարուան սկզբից (Յուլիանի մէկէն) մինչև՝

ա) փետրվարի 18, || գ) մայիսի 21, || ե) օգոստոսի 13,
բ) ապրիլի 15, || դ) յուլիսի 6, || զ) հոկտեմբերի 11:

388. Քանի՞ ամբողջ տարի, ամիս և օր է անցել Փրկչական թուականից (Քրիստոսի ծննդէն) մինչև՝

ա) 1709 թ. սեպտ. 17, || գ) 1866 թ. մայիսի 21,
բ) 1857 թ. նոյեմբ. 27, || դ) 1885 թ. փետրվ. 16:

389. Ո՞ր թիւը, ամիսը և ամսաթիւը կլինէր՝ եթէ Փրկչական թուականից անցած լինէր՝

ա) 865 տ. 6 ամիս 14 օր, || գ) 1535 տ. 4 ամիս 3 օր,
բ) 1010 տ. 8 ամիս 9 օր, || ե) 1605 տ. 7 ամիս 23 օր,
դ) 1444 տ. 9 ամիս 27 օր, || զ) 1854 տ. 1 ամիս 1 օր:

390. Ո՞ր թիւը, ամիսը, ամսաթիւը և ժամը կլինէր, եթէ Փրկչ. թուականից անցած լինէր՝

ա) 1345 տարի 7 ամիս 9 օր 13 ժամ,
բ) 1644 » 11 » 28 » 16 » 30 րոպէ,
գ) 1599 » 10 » 19 » 15 » 5 »

391. Քանի՞ ամբողջ տարի, ամիս, օր և ժամ անցած կլինի Փրկչական թուականից մինչև՝

ա) 1866 թ. յուլիսի 24, առաւօտեան 9-րդ ժամը,
բ) 1881 թ. մայիսի 18, գիշերուայ 11-րդ ժամը,
գ) 1874 թ. սեպտեմբերի 30, երեկոյեան 5-րդ ժամը,
դ) 1884 թ. փետրվարի 16, գիշերուայ 10-րդ ժամը:

392. Աշակերտը Տփլիսից հայրենիք գնաց յունիսի 15-ին և վերադարձաւ 2 ամիս և 21 օրից յետոյ: Իմանալ՝ երբ վերադարձաւ աշակերտը:

393. Աշակերտը մտաւ ուսումնարան 1869 թ. ապրիլի 21-ին և 5 տարի, 2 ամիս և 14 օրից յետոյ աւարտեց իւր ուսումը: Իմանալ՝ աշակերտը երբ աւարտեց:

394. 1874 թ. սեպտ. 28, ցերեկուայ 12 ժամին կատարուեցաւ Ս. Էջմիածնի ձեմարանի բացումը. դորանից 9 տարի, 2 ամիս, 8 օր և 15 ժամ յետոյ վախճանեց նորա հիմնադիր Գեորգ Դ-ը: Ե՞րբ վախճանեց Գեորգ Դ-ը:

395. Մի գործ, որ սկսուել էր մայիսի 21-ին, առաւօտեան 11-րդ ժամին և 30 ընդ., աւարտեցաւ 25 օր, 14 ժամ, 49 ընդէից յետոյ: Երբ վերջացաւ գործը:

396. Փոքր եղբայրը, որ ծնուել է 1872 թ. օգ. 15-ին, 3 տարով և 337 օրով փոքր է մեծ եղբորից: Երբ է ծնուել մեծ եղբայրը:

397. 1840 թ. հոկտեմբերի 13-ին Մեծ Մասիսը ժայթքելով՝ կործանեց Ակոռի գիւղը: Իմանալ՝ որքան ժամանակ է անցել այն օրից մինչև այսօր:

398. 1828 թ. սեպտ. 4-ին Ռուսներն առան Երևանը, իսկ 1878 թ. նոյեմբ. 9-ին առան Կարսը: Իմանալ՝ Կարսը Երևանից ինչքան ժամանակ յետոյ առնուեցաւ:

399. Երևելի առակագիր Կրիլովը ծնաւ 1768 թ. փետրվարի 2-ին և մեռաւ 76 տարեկան 8 ամսական 7 օրական հասակում: Երբ մեռաւ Կրիլովը:

400. Ալէքսանդր II. կայսեր թագադրութեան հանդէսը կատարուեց 1856 թ. օգոստ. 26-ին. այդ օրից 4 տարի, 5 ամիս և 24 օր յետոյ նա ազատեց ռուս զինվորներին ճորտութիւնից: Ո՞ր թուականին վերջացաւ ճորտութիւնը:

401. Վարդանանց պատերազմը տեղի ունեցաւ 451 թ. յունիսի 9-ին, իսկ Բագրատունեաց թագաւորութիւնն օկսուեց 885 թ. մայիսի 21-ին: Վարդանանց պատերազմից ինչքան ժամանակ յետոյ օկսուեց Բագրատունեաց թագաւորութիւնը:

402. Առաջին անգամ աշխարհիս շուրջը պտտեց Մագելանը. նա ճանապարհ ընկաւ 1519 թ. սեպտեմբերի 20-ին և վերադարձաւ 1522 թ. սեպտեմբերի 16-ին: Նա ինչքան ժամանակում պտտեց երկրի շուրջը:

403. Շոգենաւը դուրս եկաւ Օդէսայից և յունիսի 23-ին, երեկոյեան 10 ժ. 15 ընդ. հասաւ Բաթում: Շոգենաւը երբ էր դուրս եկել Օդէսայից՝ եթէ որ ճանապարհին մնաց 4 օր + 7 ժամ + 15 ընդէ:

404. 1873 թ. սեպտեմբերի 12-ին, առաւօտեան 11 ժամին 14 տարեկան, 7 ամսական և 25 օրական մի գիւղացի պատանի ճանապարհ ընկաւ դէպի քաղաք ուսում առնելու և վերադարձաւ հայրենիք 8 տարի, 5 ամիս, 7 օր յետոյ: Իմանալ՝ երբ էր ծնուել նա և որ թուականին վերադարձաւ հայրենիք:

405. Դեկտեմբերի 10-ին արեգակը ծագում է Տփլիսում առաւօտեան 7 ժ. + 24 ը., իսկ մայր է մտնում երեկոյեան 4 ժամ, 34 ը.: Իմանալ՝ ցերեկը քանի՞ ժամ է տևում:

406. Յունվարի 26-ին, երեկոյեան 9 ժ. + 9 ը. լուսինը նորում է: Իմանալ՝ փետրվարի 18-ին, առաւօտեան 8 ժ. + 25 ը. ինչքան ժամանակ անցած կլինի նորելուց:

407. Ներսէս Ե. 1824 թ. մայիսի 6-ին Տփլիսում բացեց Հայոց առաջին Դպրանոցը, իսկ Դէորդ Դ. 1874 թ. սեպտ. 28-ին Էջմիածնում բացեց Հայոց առաջին ձեմարանը: Իմանալ՝ Ներսիսեան Դպրանոցից ինչքան ժամանակ յետոյ բացուեց Էջմիածնի ձեմարանը:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

408. (5 փութ 6 գրվ. 12 լոտը) բազմապատկել 9-ով:

409. (33 վերստ 189 սաժէն 1 արշ.) × 6-ով:

410. (68 փ. + 10 գրվ. + 14 լոտ + 1 մսխ.) × 5-ով:

411. (87 տարի + 247 օր + 19 ժամ + 44 ը.) × 27:

412. (115 վ. + 7 սաժ. + 9 ոտն. + 11 մատն.) × 12:

413. (17 փ. + 16 գրվ. + 24 լոտ. + 2 մսխ.) × 8:

414. (25 մղ. 4 վ. 221 սաժ. + 2 արշ. + 14 վերշ.) × 60:

415. (7 ամիս + 3 շբթ. + 5 օր + 6 ժ. + 4 ը. + 28 վ.) × 8-ով:

416. (42 քառ. սաժ. 18 քառ. ոտն. 85 քառ. մատ.)

× 34:

X 417. Ական շրջապատն էր 5 ոտն. 10 մատն. 8 գիծ. (լիշխ): Ո՛րքան տարածութիւն անցաւ նա, եթէ որ պտտեց 250 անգամ:

418. Ի՞նչքան ալիւր կայ 19 տոպրակի մէջ, եթէ որ իւրաքանչիւրի մէջ կայ 5 փ. + 16 գրվ. + 48 մսխ.:

X 419. Թոռը 7 տարեկան 9 ամսական և 15 օրական էր, իսկ պապը 10 անգամ մեծ էր թոռից: Իմանալ՝ պապը քանի՞ տարեկան էր:

X 420. Ո՛րքան ալիւր կստացուի 765 չետվերտ ցորենից, եթէ ամեն մի չետվերտից ստացվում էր 6 փ. + 23 գրվ. + 18 լոտ:

X 421. Երկրագնդի ամենամեծ շրջապատը (հասարակածը) բաժանուած է 360 հաւասար մասը (աստիճան). ամեն մի մասի մէջ կայ 104 վերստ, 160 սաժէն: Գտնել հասարակածի երկարութիւնը:

X 422. 23 աշակերտից իւրաքանչիւրը տարուան ընթացքում բանեցրին 7 դաստայ 12 թերթ թուղթ: Իմանալ՝ ո՛րքան թուղթ գործ գրին նրանք:

X 423. Մի խորանարդ ոտնաչափ ջուրը կշռում է 1 փութ 29 գրվանքայ 3 լոտ 2 մսխալ 50 դուլիա: Ո՛րքան կկշռի 3 խորանարդ ոտնաչափ սնդիկը, եթէ յայտնի է, որ սնդիկը ջրից 13 անգամ ծանր է:

X 424. Կայծակի փայլը տեսնելուց 14 վայրկեան յետոյ լսուեց որոտման ձայնը: Իմանալ՝ ի՞նչքան հեռու էր գրտնվում ամպը՝ եթէ որ ձայնը ամեն-մի վայրկեանում անցնում է 155 սաժէն 5 ոտնաչափ:

X 425. Երկրագործը 24 օրավարից իւրաքանչիւրի վերայ 5 փութ, 23 գրվանքայ ցորեն ցանեց և վերցրեց մէկին ութ: Ո՛րքան ցորեն ստացաւ նա:

X 426. Խաշնարածն ունէր 152 այծ. իւրաքանչիւր այծից միջին թուով տարեկան ստանում էր 12 վեդրո կաթ. իւրա-

քանչիւր վեդրո կաթից պատրաստում էր 2 գլուխ պանիր, որոնցից ամեն-մինը կշռում էր 3 գրուանքայ 2 լոտ: Իմանալ՝ նա ո՛րքան պանիր կստանար մի տարում:

X 427. Երկու ճանապարհորդ մի և նոյն ժամանակ դուրս եկան զանազան քաղաքներից և 10 ժամից յետոյ պատահեցին իրար. առաջինը մէկ ժամում անցնում էր 8 վերստ, 254 սաժ. և 1 արշին, իսկ երկրորդը՝ 5 վերստ, 84 սաժ. և 1 արշին: Իմանալ այդ երկու քաղաքների հեռաւորութիւնը:

X 428. Երկու շոգենաւ առաւօտեան ժամի 10-ին և 30 ըոպէին դուրս եկան նաւահանգստից և գնում էին մի և նոյն ուղղութեամբ. նրանցից մէկը մի ըոպէում անցնում էր 120 սաժէն 5 ոտնաչափ, իսկ միւսը՝ 140 սաժէն 6 ոտնաչափ: Նրանք կէսօրից յետոյ ժամի 1-ին և 12 ըոպէին ո՛րքան հեռացած կլինէին իրարից:

X 429. Ո՛րքան ածուխ դուրս կըգայ 49 գեղանից, եթէ որ իւրաքանչիւր գեղանի ծանրութիւնը լինի 25 փութ և ամեն մի փթից էլ դուրս գայ 9 գրվանքայ + 18 լոտ. ածուխ:

X 430. Սենեակն ունի 3 սաժ. 2 ոտնաչափ երկարութիւն, 9 արշին լայնութիւն և 2 սաժէն 1 ոտնաչափ բարձրութիւն: Իմանալ սենեակի մէջ գտնուած օդի ծանրութիւնը, եթէ մի խորանարդ ոտնաչափ օդը կշռում է 2 լոտ 2 մսխալ 48 դուլիա:

X 431. Ոսկերիչն ունէր 5 կտոր արծաթ, որոնցից ամեն-մինը քաշում էր 1 գրվանքայ + 15 մսխալ + 40 դուլիա: Նա այդ արծաթից շինեց 6 դիւժին աղամաններ, ամեն մինը 1 լոտ + 2 մսխալ + 20 դուլիա ծանրութեան: Նրա մօտ էլի ո՛րքան արծաթ մնաց:

X 432. Զայնը ջրի մէջ տարածվում է 4 անգամ, իսկ երկաթի մէջ 15 անգամ աւելի արագ քան թէ օդում: Որո-

շել ձայնի արագութիւնը ջրում և երկաթի մէջ, եթէ յայտնի է, որ նա օդի մէջ մի վայրկեանում անցնում է 155 սաժէն 5 ոտնաչափ:

Վ Ր Ա ժ Ա Ն Ո Ւ Մ Ն

$$\times 433. 52 \text{ փ.} + 25 \text{ րդ.} + 4 \text{ Լ.} \left| \begin{array}{l} 12 \\ 4 \text{ փ.} + 15 \text{ ր.} + 13 \text{ Լ.} + 2 \text{ մ.} \end{array} \right.$$

434. (28 մղ. 4 վ. 136 սաժ.) : 6 = 4 մղ. 5 վ. 189 ս. 1 արշ.

435. (64 տ. 10 ամիս 17 օր 9 ժամ 16 ր.) : 14:

436. (182 վերստ 487 սաժ. 5 ոտն. 8 մատն.) : 13:

437. (27 քառ. մղոն. 9 քառ. վերստ 88805 քառ. սաժէն 3 քառ. արշին) : 6-ով:

438. (2800 խ. սաժ. 138 խ. ոտն. 720 խ. մատն.) : 12:

439. 15 մղոն 6 վերստ 2 ոտնաչափ 10 մատնաչափը քանի՞ անգամ փոքր է 143 մղոն 1 վերստ 4 ոտնաչափ 6 մատնաչափից:

440. 182 վերստ 487 սաժ. 5 ոտն. 8 մատն. քանի՞ անգամ մեծ է 14 վերստ 37 սաժ. 3 ոտն. 8 մատնաչափից:

441. 3 օգմա 15 դաստայ 16 թերթը քանի՞ անգամ փոքր է 102 օգմ. 3 դաստայից:

442. (186 վ. 340 սաժէն 5 ոտն.) : (4 վ. 170 սաժ. 5 ոտնաչափ):

443 Խնչպիսի բարդ անուանական թիւ պիտի բազմապատկենք 25-ով, որ ստանանք 12 դեղատան գրվանքայ 7 ունցիա, 7 դրախմա:

444. [(32 վերստ 386 սաժէն) $\times$ 6] : (8 վերստ 96 սաժէն 1 արշին 8 վերշ.)

445. [(70 փութ 14 րդ. 3 Լ.) : 9] : (1 փութ 38 րդվանքայ 5 լոտ 1 մսխալ 24 դ.):

446. 37 փութ 2 րդվանքայ 6 լոտ ալիւրից քանի՞ հաց դուրս կգայ, եթէ որ ամեն մի հացի համար գնում էր 8 րդվանքայ 23 լոտ:

447. 24 փութ 3 րդվանքայ 4 լոտ հացը քանի՞ օր կբաւականանայ 67 մշակին, եթէ որ օրական ամեն մէկին տան 2 րդվանքայ 12 լոտ 2 մսխալ:

448. Մի ահան շրջապատի երկարութիւնը 6 ոտնաչափ 9 մատնաչափ էր, իսկ միւսինը՝ 2 արշին 13 վերշոկ էր: Նրանցից որն աւելի պտոյտ կանէ 4 վերստ 430 սաժէն տարածութեան վերայ և որքանով աւելի:

449. Խնչքան էր ահան շրջապատը, եթէ որ նա 7 վերստ 344 սաժէն 2 արշին 8 վերշոկ տարածութեան վերայ պտտեց 2006 անգամ:

450. Քանի՞ զանգակ կարելի է ձուլել 2545 փութ 22 րդվանքայ 20 լոտ պղնձից, եթէ որ մի զանգակի համար գնում է 87 փութ 31 րդվանքայ 4 լոտ պղինձ:

451. Եթէ որ ճանապարհորդն օրական գնար 24 վերստ 147 սաժէն 3 ոտնաչափ, քանի՞ օրում կըգնար 315 վերստ 416 սաժէն 4 ոտնաչափ տարածութիւնը:

452. Ուսումնարանում զօրծ դրին 7 օգմայ 4 դաստայ թուղթ. բոլոր աշակերտաց թիւն էր 72, որոնցից իւրաքանչիւրը գրել էր 12 տետրակ: Ամեն մի տետրակը քանի՞ թերթից էր կարած:

453. Շոգեկառգը որքան ժամանակում կանցնի 153 վերստ 98 սաժէն 4 ոտնաչափ տարածութիւնը, եթէ որ ամեն մի ըոպէում անցնէ 425 սաժէն 3 ոտնաչափ 10 մատն.:

454. Երկրագործը ցանեց 9 չետվերտ 2 չետվերիկ 7 գարնց գարի և վերցրեց 112 չետվերտ 2 չետվերիկ 4 գարնց: Իմանալ՝ նա մէկին քանի՞ վերցրեց:

X455. 2 վերստ 493 սաժէն 1 արշին տարածութեան վերայ քանի՛ քալ կարելի է անել, եթէ որ մէկ քալը լինի 14 վերշոկ:

X456. Ոսկերիչն ունէր 3 կտոր ոսկի, որոնք միասին կշռում էին 1 գրվ. 12 լոտ 1 մսխալ 3 գոլիա: Իմանալ ամեն-մի կտորի ծանրութիւնը, եթէ որ երկրորդ կտորը 2 անգամ ծանր է առաջինից, իսկ երրորդ կտորը 3 անգամ ծանր է երկրորդից:

X457. Ա. և Բ. իջևանների հեռաւորութիւնը 8 վերստ 48 սաժէն 4 ոտնաչափ էր: Ա.-ից արձակած թնդանօթի ձայնը լսուեց Բ. իջևանում 26 վայրկեանից յետոյ: Իւրաքանչիւր վայրկեանում ձայնը ինչքան տարածութիւն է անցնում:

X458. 14 խոտահարը քանի՛ օրում կարող են հարել (հնձել) մի մարգագետին, որի տարածութիւնն էր 103 դե-սետտին 320 քառակուսի սաժէն, եթէ որ մի խոտահարը մի օրում հարում էր 1360 քառակուսի սաժէն տեղ:

X459. Ցերեկուայ մի որոշ ժամանակ 2 արշին 11 վեր-շոկ հասակ ունեցող մարդու ձգած ստուերը հաւասար էր 1 սաժէն 2 մատնաչափի. իսկ նրա մօտի ծառի ստուերի երկարութիւնն էր 8 սաժէն մէկ ոտնաչափ: Որոշել ծառի բարձրութիւնը:

X460. Մէկը 3-րդ ժամին լսեց թնդանօթի ձայնը: Իմա-նալ՝ երբ էին արձակել թնդանօթը, եթէ որ նա հեռու էր գտնվում 17 վերստ 375 սաժէն 5 ոտնաչափ: (Ձայնը մի վայրկեանում անցնում է 155 սաժէն 5 ոտնաչափ):

X ՅԱՐԳԵՐԻ ՀԱՇՈՒԵԼԸ (ՊՐՈՒՅ):

X461. Ի՞նչքան զուտ (մաքուր) արծաթ կայ՝

ա) 2 գրվանքայ 64 յարգի արծաթի մէջ,

բ) 3 մսխալ 56 յարգի արծաթի մէջ:

X462. Ի՞նչ յարգի է մետաղը, եթէ որ՝

ա) 4 գրվանքայ հալուածքի մէջ կայ 2 գրվանքայ 8 լոտ զուտ (մաքուր) արծաթ:

բ) 3 գրվանքայ հալուածքի մէջ կայ 2 գրվանքայ 8 լոտ զուտ արծաթ:

գ) 5 մսխալ հալուածքի մէջ կայ 3 մսխալ 42 գոլիա զուտ արծաթ:

դ) 3 լոտ հալուածքի մէջ կայ 6 մսխալ 54 գոլիա զուտ արծաթ:

X463. Ոսկերիչը 72 յարգի արծաթից շինեց գդալներ ամեն մինը 7 մսխալ ծանրութեան: Ո՞րքան զուտ արծաթ է պարունակվում այդպիսի 3 գդալի մէջ:

X464. Կէս գրվանքանոց արծաթէ բաժակի մէջ 12 մըս-խալ պղինձ կայ: Քանի՛ յարգի է արծաթը:

X465. Ոսկերիչը վաճառեց 72 յարգի մի ոսկէ շղթայ, որը քաշում էր 8 մսխալ: Նա ի՞նչքան փող ստացաւ, եթէ որ մաքուր ոսկու մսխալը վաճառեց 3 մանէթ 75 կոպե-կով և ձեռնամուկը էլ վերցրեց 7 մանէթ:

X466. Մի մարդ իւր 64 յարգի ոսկէ տուփը, որը կշռ-ում էր 12 մսխալ, փոխեց մի 84 յարգի ոսկէ շղթայի հետ, որը կշռում էր 8 մսխալ: Նրանցից ի՞նչ և ի՞նչքան փող պիտի տար միւսին, եթէ որ զուտ ոսկու մսխալը գնա-հատել էին 3 մանէթ 85 կոպէկ:

467. Ոսկերիչը 3 մսխալ 56 յարգի արծաթը հալեց 2 մսխալ՝ 66 յարգի արծաթի հետ: Իմանալ՝ խառնուրդը քանի՞ յարգի դուրս եկաւ:

468. Ոսկերչին պատուիրեցին 72 յարգի արծաթից շինել 2 դիւծին հացի գդալ՝ հատը 8 մսխալ ծանրութեան. մի դիւծին թէյի գդալ՝ հատը 3 մսխալ ծանրութեան, և մի շաքարաման 48 մսխալ ծանրութեան: Ոսկերիչն ինչքան մաքուր արծաթ պիտի վերցնէր այդ պատուէրը կատարելու համար:

469. Ոսկերիչը 4 գրվանքայ 84 յարգի արծաթը հալեց 3 գրվանքայ ուրիշ արծաթի հետ և ստացաւ 72 յարգի հալուածք: 2-րդ կտոր արծաթը քանի՞ յարգի էր:

470. Եթէ որ 6 գրուանքայ 75 յարգի արծաթը հալենք 8 լոտ պղնձի հետ, քանի՞ յարգի հալուածք կստանանք:

471. Ոսկերչին պատուիրեցին 72 յարգի արծաթից մի դիւծին հացի գդալ շինելու՝ հատը 3 լոտ 32 գուլիա ծանրութեան: Ո՞րքան փող պիտի վճարէին նրան, եթէ որ զուտ արծաթի մսխալը ձեռավարձի հետ միասին արժէր 33 կոպ.:

472. Երեք կտոր արծաթը, որոնցից առաջինը 68 յարգի էր և քաշում էր 2 գրվանքայ 1 լոտ. երկրորդն 72 յարգի էր և քաշում էր 1 գրվանքայ 12 լոտ 1 մսխալ, և երրորդը 84 յարգի էր և քաշում էր 4 գրվանքայ 2 մսխալ, հալեցին 2 գրվանքայ 5 լոտ պղնձի հետ: Իմանալ՝ հալածքը քանի՞ յարգի դուրս եկաւ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ
ԹՈՒԵՐԻ ԶՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ:

473. $(379 \text{ փ. } 5 \text{ ցրվ.}) : (9 + (13 \text{ փ. } 8 \text{ ցր.})) : 4$:

474. $[(3 \text{ վերստ } 166 \text{ սաժ. } 2 \text{ արշ.}) : (2 + 2 \text{ արշ.})] \times 5$:

475. Որոշել x -ի մեծութիւնը հետևեալ 5 խնդիրների մէջ:

(ա) $x + (5 \text{ վերստ } 123 \text{ սաժէն } 1 \text{ արշին } 8 \text{ վերշ.}) = 17 \text{ վերստ } 100 \text{ սաժէն.}$

(բ) $x - (8 \text{ օզմայ } 18 \text{ դաստայ } 12 \text{ թ.}) = 5 \text{ օզմայ } 14 \text{ դաստայ } 15 \text{ թ.}$:

գ) $[x - (8 \text{ փութ } 12 \text{ գրվանքայ } 11 \text{ լոտ})] : 8 = 4 \text{ փ. } 30 \text{ գրվանքայ } 1 \text{ լոտ } 2 \text{ մսխալի.}$

դ) $(3x + 42 \text{ սաժէն}) \times 2 = 7 \text{ վերստ } 4 \text{ սաժէնի.}$

ե) $[5x - (14 \text{ շաբ. } 5 \text{ օր } 21 \text{ ժամ } 30 \text{ րոպէ})] \times 8 = 43 \text{ շաբաթ } 6 \text{ օր } 16 \text{ ժամ } 40 \text{ րոպէի.}$

476. 17 փութ 33 գրվանքայ 24 լոտը բաժանել 8-ով և իմանալ՝ ստացած քանորդը քանի՞ անգամ մեծ է 17 գրվանքայ 27 լոտից:

477. 10 օզմայ և 16 թերթ թղթից կարեցին 4 թերթանոց տետրակներ և բաժանեցին աշակերտաց: Իմանալ քանի՞ աշակերտ կար, եթէ իւրաքանչիւրին ընկաւ 7 տետրակ:

478. Արհեստաւորը հալեց 4 կտոր պղինձ, որոնց ամեն-մի կտորը քաշում էր 2 գրվանքայ 19 լոտ 1 մսխալ. էլի հալեց 5 կտոր պղինձ, որոնց ամեն-մի կտորը քաշում էր 4 գրվանքայ 16 լոտ 2 մսխալ և այդ բոլորից շինեց թեփշիներ՝ ամեն միինը 1 գրվանքայ 20 լոտ 2 մսխալ 48 դուլիա ծանրութեան: Քանի՞ թեփշի դուրս եկաւ:

479. Կապալառուն 20 չետվերտ ցորենի համար վճարեց 110 մանէթ 40 կոպէկ: Նա առաջուան գնով նորից գնեց 47 չետվերտ 5 չետվերիկ: Իմանալ՝ ո՞րքան փող վճարեց նա երկրորդ անգամ:

480. Աշակերտների հանդերձի համար գնեցին 18 կտոր մահուդ, որոնցից իւրաքանչիւրի երկարութիւնն էր 26 արշ.

8 վերջով: Իմանալ՝ քանի՞ աշակերտ կար, եթէ միջին թուով ամեն մէկի համար գործ դրին 3 արշին 5 վերջով:

481. Երեք արկղում կար 32 փութ 26 գրվանքայ 13 լոտ ապրանք. առաջին արկղում գտնվում էր բոլոր ապրանքի հինգերորդ մասը, երկրորդ արկղի ապրանքը 11 փութ 35 գրվանքայ 30 լոտով աւելի էր առաջինից: Իւրաքանչիւր արկղում ինչքան ապրանք կար:

482. Երկու արկղում կար 56 գրվանքայ 24 լոտ թէյ. երբ երկուսիցն էլ հաւասար չափով վերցրին, այն ժամանակ առաջինում մնաց 10 գրվանքայ 20 լոտ, իսկ երկրորդում՝ 6 գրվանքայ 12 լոտ: Իւրաքանչիւր արկղում որքան թէյ կար:

483. Եթէ իմ ունեցած փողը բազմապատկեմ 6 անգամ և վերան աւելացնեմ 332 մանէթ 62 կոպ., կստանամ 1000 մանէթ: Ո՞րքան փող ունիմ:

484. Եթէ որ արկղի միջի ապրանքը շատացնենք 4 անգամ և ստացածի վերայ դարձեալ աւելացնենք 10 փ. + 17 գրվ. + 20 լոտ, այն ժամանակ դուրս կըգայ 38 փութ: Ո՞րքան էր քաշում արկղի միջի ապրանքը:

485. Գինեվաճառը գնեց 20 տակառ 25 վեդրո և 3 շտոֆ կարմիր գինի և դորանից 4 անգամ պակաս՝ սպիտակ գինի: Իմանալ՝ գինեվաճառը ինչքան գինի գնեց:

486. Ա, Բ և Գ վաճառականները միասին իւր գնեցին. Ա գնեց 18 փութ 18 գրվանքայ. Բ 4 անգամ աւելի գնեց Ա-ից. իսկ Գ 6 անգամ քիչ գնեց Բ-ից: Երեքը միասին ինչքան իւր գնեցին:

487. Վաճառականը երեք երեխայի տուեց 525 կիտրոն և պատուիրեց, որ հաւասար գնով վաճառեն: Նրանցից մինը բերեց 7 մանէթ 5 կոպէկ և 74 կիտրոն. միւսը բերեց 7 մանէթ 80 կոպէկ և 53 կիտրոն. իսկ երրորդը բերեց 4 մանէթ 10 կոպէկ և 19 կիտրոն: Վաճառականը ամեն մի երեխայի քանի՞ կիտրոն էր տուել:

488. Միմեանց հետ խառնեցին երկու տեսակ ծխախոտ. մի տեսակից վերցրին 10 գրվանքայ, որի գրվանքան արժէր 30 կոպէկ. միւս տեսակից՝ 15 գրվ., որի գրվանքան արժէր 40 կոպէկ: Քանիսով պէտքէ ծախէին խառնած ծխախոտի գրվանքան, որ բոլորի մէջն աշխատէին 2 մանէթ 50 կոպէկ:

489. Վաճառականը 75 փութ 15 գրվանքայ շաքարի համար վճարեց 723 մանէթ 60 կոպէկ: Նա քանիսով պէտք է վաճառէր նրա գրվանքան, որ բոլորի մէջ օգտուէր 60 մանէթ 30 կոպէկ:

490. 105 փութ 7 գրվանքայ 60 մսխալ ալիւրն ածեցին 15 տոպրակի մէջ. 7 տոպրակներից ամեն մինի մէջ ածեցին 7 փութ 18 գրվանքայ 36 մսխալ: Իմանալ մնացած ամեն մի տոպրակի մէջ ինչքան ալիւր ածեցին, եթէ որ բոլորի մէջ էլ հաւասար չափով էին ածել:

491. Վաճառականը գնեց 12 փութ թէյ, գրվանքան 1 մանէթ 80 կոպէկով և ճանապարհավարձ տուեց փթին 4 մանէթ 60 կոպ.: Այդ թէյից 1 փութ 12 գրվանքան փճացաւ, իսկ մնացածը վաճառելով՝ բոլորի մէջ օգտուեց 215 մանէթ: Ո՞րքանով վաճառեց նա թէյի գրվանքան:

492. Մէկը 256 մանէթ 31 կոպէկով գնեց 4 արկղ ապրանք. առաջին արկղում կար 7 փութ 12 գրվանքայ. երկրորդում՝ 1 փութ 10 գրվանքայ աւելի կար. երրորդում կար 9 փութ 10 գրվանքայ. իսկ չորրորդում 25 գրվանքայ պակաս կար երրորդից: Տեղափոխելու ժամանակ այդ ապրանքից 2 փութ 14 գրվանքայ փճացաւ: Մնացածի գրվանքան քանիսով պէտքէ վաճառէին, որ բոլորի մէջ օգտուէին 82 մանէթ 54 կոպ.:

493. Հացթուխը գնեց երկու տոպրակ ալիւր. մէկում կար 5 փութ 14 գրվանքայ 20 մսխալ, իսկ միւսում՝ 5 փութ 13 գրվանքայ 28 մսխալ: Այդ ալիւրից նա հացեր

թիւեց, իւրաքանչիւրը՝ 4 գրվանքայ 48 մսխալ ծանրու-
թեան և ամեն մի հացը ծախեց 18 կոպէկով: Նա որքան
փող ստացաւ:

494. Կառքի առաջին ական շրջապատը=3 արշին 8
վերջոկի, իսկ յետևի ական շրջապատը=է 5 արշին 4 վեր-
ջոկի: Քանի՞ պտոյտ կանէ նրանցից ամեն մինը 11 վերստ
100 սափ. տարածութեան վերայ:

495. Ի՞նչքան ծանրութեան հաց դուրս կը գայ 18 չետ-
վերտ սև ցորենից, եթէ մի չետվերտից դուրս է գալիս 7
փուլթ 26 գրվանքայ ալիւր, իսկ 1 գրվ. ալիւրից դուրս է
գալիս 1 գրվանքայ 12 լոտ ծանրութեան հաց:

496. 175 արշին 8 վերջոկ ժապաւենից դերձակը պատ-
րաստեց կանանց զարդեր, իւրաքանչիւրը 2 արշին 7 վերջոկից
և մի զարդը վաճառեց 5 մանէթ 80 կոպէկով: Նա որքան
աշխատեց, եթէ որ ինքը ժապաւենի արշինն առել էր 1
մանէթ 92 կոպէկով:

497. Վաճառականը գնեց 15 արկղ թէյ, արկղը 115
մանէթով, իսկ ինքը նրա գրվանքան վաճառեց 2 մանէթ
80 կոպէկով: Նա որքան վաստակեց բոլորի մէջ, եթէ ա-
մեն մի արկղի մէջ կար 1 փուլթ 10 գրվանքայ:

498. Մէկը վարձեց 215 օրավար հող, օրավարը 4
մանէթ 50 կոպէկով, հերկելու համար ծախսեց 240 մա-
նէթ 80 կոպէկ. սերմացու գնեց 215 չետվերտ գարի, չետվերտը
3 մանէթ 15 կոպէկով, հնձելու համար էլ ծախսեց 237 մնթ.:
Նա որքան զուտ արդիւնք ունեցաւ՝ եթէ բերքը 1-ին 7-ը
տուեց և չետվերտն էլ վաճառեց 3 մանէթ 60 կոպէկով:

499. Երկու շոգենաւ միաժամանակ դուրս եկան նաւա-
հանգստից. նրանցից մէկը իւրաքանչիւր 6 ժամուս գնում
էր 149 վերստ 455 սափէն, իսկ միւսը իւրաքանչիւր 7 ժա-
մուս գնում էր 208 վերստ 440 սափ.: Երկրորդ շոգենաւը
որքան առաջ կերթայ 1 օրում:

500. Երկու ճանապարհորդ միաժամանակ դուրս եկան
զանազան քաղաքներից, որոնք միմեանցից հեռու էին 981
վերստ 68 սափէնով և գնում էին իրար հանդէպ: Առաջինն
օրական գնում էր 62 վերստ 200 սափէն, իսկ երկրորդը՝
60 վերստ 121 սափէն: Նրանք քանի՞ օրից յետոյ կը հանդի-
պեն իրար:

501. Վաճառականն իւրաքանչիւր 3 փուլթ 16 գրվան-
քայ 25 մսխալ ձէթի փոխանակ գիւղացուն տալիս էր 2
փուլթ 8 գրվանքայ 2 լոտ բուրդ: Նա որքան ձէթ կստա-
նար 44 փուլթ 1 գրվանքայ 24 մսխալ բրդի փոխանակ:

502. Վաճառականն 9000 մանէթով գնեց 1500 ար-
շին մահուդ. այդ մահուդից 521 արշին վաճառեց այն գնով՝
ինչ գնով որ ինքն էր առել, իսկ մնացածը վաճառեց ար-
շինը 4 մանէթ 8) կոպէկով: Նա որքան վնասուեցաւ բոլոր
մահուդի մէջ:

503. Երկու բեռնակիր շոգեկառք միաժամանակ դուրս
եկան երկու զանազան քաղաքներից, որոնց միջի տարածու-
թիւնն էր 412 վերստ 120 սափէն և 12 ժամից յետոյ
իրար հանդիպեցան. առաջին շոգեկառքը մի ժամում անցնում
էր 24 վերստ 170 սափ.: Որքան էր անցնում երկրորդ շոգե-
կառքը մի ժամում:

504. Մէկը գիշերուայ 11 ժամ 50 րոպէին դուրս
եկաւ զբօսնելու: Նա երբ վերադարձաւ տուն, եթէ որ զբօս-
նելու ժամանակ 7200 քայլ արաւ, որոնցից իւրաքանչիւրը
հաւասար էր 14 վերջոկի և եթէ նա ամեն մի րոպէում
ման էր գալիս 14 սափէն:

505. Մի տեղ բանում էին 3 արհեստաւոր. առաջինն
ստանում էր օրական 1 մանէթ 25 կոպէկ, երկրորդը՝ 1 մա-
նէթ 60 կոպէկ, երրորդը՝ 1 մանէթ 75 կոպէկ: Գործը աւար-
տելուց յետոյ նրանք ստացան 82 մնթ. 35 կոպէկ: Առաջինը

բանել էր 23 օր: Իմանալ՝ երկրորդն ու երրորդը քանի՞ օր էին բանել, եթէ որ նրանց բանած օրերի թիւը հաւասար էր:

506. Վաճառականը գործարանում գնեց 56 փութ բընաճարպի մոմ, փութը 8 մանէթ 40 կոպէկով: Նա այդ մոմը վաճառեց և նրա չորս-հինգերորդ ($\frac{1}{5}$) մասից 125 մանէթ 44 կոպէկ օգուտ ստացաւ: Նա գրվանքան քանիսով վաճառեց:

507. Երկու մշակ, որոնցից ամեն-մինը օրական 1 մ. 25 կոպէկով բանում էին՝ 40 օրում մի գործ աւարտեցին. նրանցից առաջինը օրական 15 կոպէկ պակաս էր մսխում երկրորդից. այդ պատճառաւ նրա ստացած վարձը այնքանով աւելի էր երկրորդի ստացածից, որքան որ վերջինս մսխել էր 10 օրում: Նրանցից ամեն-մինը օրական քանի՞ կոպէկ էր մսխում:

508. Քանի՞ տախտակ կըհարկաւորուի սենեակի յատակը տախտակամածելու համար, որի մակերևոյթը հաւասար է 60 քառ. սաթ. 5 քառ. արշ. և 136 քառ. վերջոյի, եթէ իւրաքանչիւր տախտակի երկարութիւնը լինի 5 արշ. 12 վերջ., իսկ լայնութիւնը՝ 11 վերջոյի:

509. Դասարանի երկարութիւնը=7 սաթ. 4 ոտնաչափի, իսկ նրա յատակի մակերևոյթը=53 քառ. սաթէնի: Դտնել դասարանի լայնութիւնը:

510. Ֆրանսիայում մակերևոյթների համար ընդունած չափը կոչվում է Հեկտար, որը հաւասար է 13 այնպիսի քառակուսիների գումարի, որոնցից իւրաքանչիւրի ամեն-մի կողմը=13 սաթէնի: Քանի՞ արժէ մի հեկտար հողը, որի դեսեատինը արժէր 168 մանէթ:

511. Տան առաջին պատն ունի 12 սաթ. 2 արշին երկարութիւն, 7 սաթէն 1 արշին բարձրութիւն: Այդ պատի մէջ կայ 15 պատուհան, որոնցից ամեն-մէկի բարձրութիւնն է 2 արշին 8 վերջ., իսկ լայնութիւնը՝ 2 արշին. նրա մէջ

էլի կայ 2 դուռը, որոնց մակերևոյթը միասին=4 քառ. սաթէնի: Քանի՞ կարծենայ այդ պատի ներկելը, եթէ որ իւրաքանչիւր քառ. արշինը ներկում էին 17 կոպէկով:

512. Կարկուտը ոչնչացրեց 748 օրավար ցորենի, 532 օրավար հաճարի և 472 օրավար գարու արտ: Որոշել կարկուտի տուած վնասը, եթէ որ միջին թուով իւրաքանչիւր օրավարից ստացվում է 8 չետվերտ 6 չետվերիկ ցորեն, 9 չետվերտ 4 չետվերիկ հաճար, 11 չետվերտ 7 չետվերիկ գարի, և եթէ որ ցորենի չետվերտն արժէ 9 մանէթ 45 կոպէկ, հաճարինը՝ 8 մանէթ 75 կոպէկ, իսկ գարունը՝ 3 մանէթ 60 կոպէկ:

513. Ծխախոտ արդիւնաբերողը 2 տեսակ ծխախոտ մշակեց. ստոր տեսակի ծխախոտը մշակած էր մի հողի վերայ, որի երկարութիւնն էր 80 սաթէն և լայնութիւնը՝ 36 սաթէն. իսկ լաւ տեսակի ծխախոտը մշակած էր մի ուրիշ հողի վերայ, որի երկարութիւնն էր 120 սաթէն, իսկ լայնութիւնը՝ 64 սաթէն: Նա երկու տեսակ ծխախոտից խնջքան արդիւնք ստացաւ, եթէ որ իւրաքանչիւր քառակուսի սաթէն տեղից միջին թուով վերցրեց 1 գրվանքայ 20 լոտ, և եթէ որ լաւ տեսակի գրվանքան վաճառեց 1 մանէթ 35 կոպէկով, իսկ ստոր տեսակինը՝ 85 կոպէկով:

514. Մի խորանարդ մատնաչափ ջուրը կշռում է 3 մսխալ 80 գուլիա: Որոշել 3 վեդրո ջրի ծանրութիւնը, եթէ որ մի վեդրո ջրի մէջ կայ 750 խոր. մատն.:

515. Քանի՞ աղիւս կըհարկաւորուի մի պատ բարձրացնելու համար, որի երկարութիւնը պէտքէ լինի 7 սաթէն, բարձրութիւնը՝ 3 սաթէն և լայնութիւնը 2 ոտնաչափ 11 մատնաչափ, եթէ ամեն-մի աղիւսն ունենայ 10 մատնաչափ երկարութիւն, 2 մատն. հաստութիւն և 9 մատն. լայնութիւն:

516. Աւագանն ունի ուղղանկիւն քառանկիւնի ձև. նրա երկարութիւնը=1 սաժէն 6 ոտնաչափ 4 մատնաչափի, լայնութիւնը=6 ոտնաչափ 3 մատնաչափի. բարձրութիւնը =4 ոտնաչափ 2 մատնաչափի: Այդ աւագանը լիքն էր ջրով, որը կամենում էին դուրս ածել: Եթէ որ ջրհան մեքենան իւրաքանչիւր րոպէ դուրս ածէր 25 վեդրո ջուր, ինչքան ժամանակում աւագանի ջուրը կը դատարկէին, եթէ որ մի վեդրո ջրի մէջ կայ 750 խորանարդ մատնաչափ:

517. Վաճառականը 25 գրվանքայ ծխախոտը, որի գըրվանքան արժէր 2 մանէթ 15 կոպէկ, խառնեց ուրիշ տեսակ ծխախոտի հետ, որի գրվանքան արժէր 3 մանէթ: Բոլոր խառնուրդը վաճառելով 89 մանէթ 75 կոպէկով, ոչ շահուեց, ոչ էլ վնասուեց: Ո՞րքան էր վերցրել լաւ տեսակից:

518. Մէկը գնեց 15 գրվանքայ թէյ՝ գրվանքան 3 մ. 40 կոպէկով. էլի գնեց ուրիշ տեսակի թէյ՝ գրվանքան 3 մանէթ 25 կոպէկով. իսկ ինքը այդ թէյից 25 գրվանքայ ծախեց գրվանքան 3 մանէթ 75 կոպէկով, իսկ մնացածի գրվանքան էլ ծախեց 3 մանէթ 50 կոպէկով և բոլորի մէջ աշխատեց 64 մանէթ: Նա երկրորդ տեսակից քանի՞ գրվանքայ թէյ էր գնել:

519. Գինեվաճառն առաւ 1 տակառ գինի՝ վեդրոն 4 մանէթ 20 կոպէկով և նրա հետ խառնելով 6 վեդրո հասարակ գինի, որի վեդրոն արժէր 1 մանէթ 25 կոպ. նա ամեն-մի վեդրոն վաճառեց 5 մանէթով և բոլորի մէջ աշխատեց 59 մանէթ 30 կոպ.: Նա քանի՞ վեդրո գինի առաւ:

520. Արծաթի կտորը քաշում է 2 փուլթ: Եթէ այդ արծաթից 39 գրվանքայ 25 լոտ և 1 մսխալ վերցնենք և հալենք 32 գրվանքայ պղնձի հետ, կստանանք 980 մանէթ 60 կոպէկ արժէք ունեցող հալուածք. իսկ եթէ մնացած արծաթը հալենք 32 գրվանքայ պղնձի հետ, կստանանք

990 մանէթ 60 կոպէկ արժէք ունեցող հալուածք: Ի՞նչ արժէ արծաթի գրվանքան և ի՞նչ՝ պղնձի:

521. Երկու տեսակ սուրճից 5 փուլթ 22 գրվանքայ խառնուրդ կազմեցին. ա) տեսակի գրվանքան արժէր 85 կոպէկ, իսկ բ) տեսակինը՝ 48 կոպէկ: Ամեն-մի տեսակից քանի՞ գրվանքայ էին վերցրել, եթէ որ բոլոր խառնուրդի արժէքը դուրս եկաւ 142 մանէթ 8 կոպէկ:

522. Երեք անօթի մէջ վառօդ էր ածած. եթէ երկրորդ անօթի մէջ կրկին ածենք 1 գրվանքայ 1 մսխալ, իսկ երրորդի մէջ՝ 31 լոտ, այն ժամանակ բոլոր անօթներում հաւասարաչափ վառօդ կըլինէր և բոլորը միասին կըկշռէր 8 գրվանքայ 28 լոտ: Ո՞րքան վառօդ կար ամեն-մի անօթում:

523. Գիւղացին ունէր 360 գրվանքայ ոչխարի և կովի իւղ. ոչխարի իւղի գրվանքան վաճառեց 25 կոպէկով, իսկ կովի իւղի գրվանքան՝ 30 կոպէկով և ստացաւ ընդամենը 95 մանէթ 40 կոպէկ: Նա քանի՞ գրվանքայ ոչխարի իւղ վաճառեց:

524. Եթէ վաճառականը իւր ունեցած ապրանքի փուլթը վաճառէր 7 մանէթ 20 կոպէկով, այն ժամանակ բոլոր ապրանքից 15 մանէթ 11 կոպէկ օգուտ կստանար, իսկ եթէ փուլթը վաճառէր 15 մանէթ 40 կոպէկով, այն ժամանակ 113 մանէթ 51 կոպէկ օգուտ կստանար: Վաճառականը քանի՞ փուլթ ապրանք ունէր:

525. Վաճառականը գործարանում գնեց 135 փուլթ 10 գրվ. շաքար և վճարեց 919 մանէթ 70 կոպէկ. դրանից 3 փ. 15 գրվանքայ ջուր ընկաւ, այնպէս որ նրա գրվանքան վաճառեց 10 կոպէկով: Նա մնացած շաքարի գրվանքան քանիսով վաճառեց, եթէ բոլորի մէջ օգտուեց 201 մանէթ 55 կոպէկ:

526. Եթէ խանութպանն իւր ունեցած բոլոր թղթի օգման վաճառէր 4 մանէթ 30 կոպէկով, կըվնասուէր 12

մանէթ 60 կոպէկ, իսկ եթէ վաճառէր 5 մանէթ 40 կոպ., օգուտ կստանար 7 մանէթ 20 կոպէկ: Քանի՞ օգնայ թուղթ ունէր նա:

527. Մի գիւղացի վաճառեց 7 փութ 10 գրվանքայ, իսկ միւսը 2 փութ 15 գրվանքայ իւղ. չընայելով՝ որ առաջին գիւղացին գրվանքան 3 կոպէկով արժան էր վաճառել, այնու ամենայնիւ 43 մանէթ 95 կոպէկ աւելի փող ստացաւ միւս գիւղացուց: Նրանցից ամեն-մինը իւրեանց իւղի գրվ. քանիսով էին վաճառել:

528. Ի՞նչքան մաքուր արծաթ պէտքէ հալել 24 լոտ պղնձի հետ, որ ստացուի 84 յարգի արծաթ:

529. Երեք կտոր մահուդ միասին 58 արշին 5 վերշոկ է: Առաջին կտորը 2 անգամ երկար է երկրորդ և երրորդ կտորից, իսկ երկրորդ կտորը 4 արշ. 13 վերշոկ աւելի է երրորդ կտորից: Որոշել իւրաքանչիւր կտորի երկարութիւնը:

530. Չորս կտոր մետաքսեղէնը միասին 111 արշին 9 վերշոկ է: Առաջին և երկրորդ կտորներն իրար հաւասար են, երրորդ կտորը 2 արշին 10 վերշոկով աւելի է առաջինից, իսկ չորրորդ կտորը 5 արշին 5 վերշ. աւելի է երրորդից: Որոշել իւրաքանչիւր կտորի երկարութիւնը:

531. Դպրոցի մի պատրաստականում՝ որի երկարութիւնն 6 սաժ. 6 ոտնաչափ, լայնութիւնը՝ 2 սաժէն 3 ոտնաչափ, իսկ բարձրութիւնը՝ 1 սաժէն 6 ոտնաչափ է, սովորում էին 45 աշակերտ: Իմանալ՝ ամեն մի աշակերտին քանի՞ խորանարդ ոտնաչափ օդ է ընկնում, եթէ որ նստարաններն և ուսումնական պարագաները 633 խորանարդ ոտնաչափ տեղ էին բռնում:

532. Ջրով լի պղնձէ անօթը կշռում է 18 փութ 7 գրվանքայ 3 լոտ 2 մսխալ, իսկ դատարկ անօթը կշռում է 1 փութ 24 գրվանքայ 5 լոտ: Իմանալ՝ դրքան է անօթի

բովանդակութիւնը, եթէ մի խորանարդ մատնաչափ ջուրը կշռում է մօտաւորապէս 1 լոտ 1 մսխալ:

533. Մի խումբ մշակներ 24 օրում, օրական 10 ժամ բանելով՝ 468 խորանարդ սաժէն 9 խոր. արշին և 2880 խորանարդ վերշոկ հողից մի թումբ կանգնեցրին: Քանի՞ մշակ կար այն խմբում, եթէ մի մշակը մի ժամում ածում էր 3 խորանարդ արշին և 2100 խորանարդ վերշոկ հող:

534. Կամենում էին չափել մի կարասի բովանդակութիւն. դրա համար նրան ջրով լցրին և յետոյ այդ ջուրը դատարկեցին մի ուղղանկիւն ձև ունեցող արկղի մէջ, որի երկարութիւնն էր 3 ոտնաչափ և 8 մատնաչափ, լայնութիւնը՝ 2 ոտն. և 4 մատն., իսկ խորութիւնը՝ 4 ոտն. և 5 մատն. և տեսան, որ ջուրը արկղի պռունկներից 7 մատն. ցածր մնաց: Որոշել կարասի բովանդակութիւնը:

535. Կամենում էին իմանալ մի երկաթէ կտորի ծաւալ. դրա համար նրան ձգեցին մի ջրով լիքն արկղի մէջ, որի երկարութիւնն էր 9 վերշոկ, լայնութիւնը՝ 6 վերշոկ, իսկ խորութիւնը 8 վերշոկ. յետոյ երբ երկաթը ջրից հանեցին, այն ժամանակ ջուրը կանգնեց 5 վերշոկ բարձրութիւնում: Որոշել այդ երկաթի ծաւալը:

536. Հօր, մօր և որդու տարիների գումարը հաւասար է 110-ի: Հայրը մեծ է մօրից 7 տարի 9 ամիս և 12 օրով, իսկ մայրը որդուց՝ 24 տարի 10 ամիս և 18 օրով: Որոշել ամեն մէկի տարիքը:

537. Երեխան կամենում էր ստուերով չափել ծառի բարձրութիւնը. դրա համար նա գետնում ցցեց մի փայտ, որի երկարութիւնն էր 1 արշին 3 վերշոկ և տեսաւ որ փայտը ստուեր ձգեց 1 սաժ. 1 արշին 12 վերշոկ: Ո՞րքան էր ծառի բարձրութիւնը՝ եթէ նրա ձգած ստուերն էր 23 սաժէն 2 արշին 8 վերշոկ:

538. Վաճառականը գնեց 46 արշին մահուղ և 38 արշին շալէ կտոր և երկսի համար վճարեց 196 մանէթ 82 կոպէկ. միւս անգամ գնեց նոյն գնով 53 արշին մահուղ և 38 արշին շալէ կտոր և երկսի համար վճարեց 223 մանէթ 7 կոպէկ: Քանի՞ արժէ շալէ կտորի և քանի՞ մահուղի արշինը:

539. Մէկը գնեց մէկ փուլ 20 գրվանքայ սուրճ և վճարեց 2 ոսկի (պօլ-էփէլէալ) և 4 մանէթ 70 կոպէկ: Միւս անգամ նոյն գնով գնեց 10 փուլ 20 գրվանքայ նոյն սուրճի և վճարեց 7 ոսկի և 89 մանէթ 95 կոպէկ: Իմանալ ոսկու ընթացիկ գինը:

540. Վաճառականը Ֆրանսիայում մէթըր 9 ֆրանկով գնեց 12 կտոր կերպաս, որի ամեն-մի կտորը 50 մէթր էր. մինչև Բագու հասցնելը ճանապարհավարձ և մաքս վճարեց 940 ֆրանկ: Կերպասի արշինը քանիսով պիտի վաճառէր նա, որ բոլորի մէջ աշխատէր 305 մանէթ: (Մէթըր=3 ոտն. 3 մատն. 2 գծի. ֆրանկը=25 կոպէկի):

541. Ֆրանսիացի վաճառականը Մոսկովայում գնեց 28 արկղ թէյ, գրվանքան 1 մանէթ 60 կոպէկով. այդ արկղներից ամեն-մինի մէջ կար 4 փուլ 16 գրվանքայ: Մոսկովայից մինչև Ֆրանսիայ հասցնելը ճանապարհավարձ տուեց 119 մանէթ 20 կոպէկ: Նա Ֆրանսիայում մէկ կիլոգրամմը վաճառեց 17 ֆրանկով: Քանի՞ ֆրանկ օգուտ ստացաւ նա: (Կիլոգրամմը=2 գրվանքայ 13 լոտի. ֆրանկը=25 կոպ.):

542. Վաճառականը 25800 մանէթով սկսեց առուտոր անել. մէկ տարուց յետոյ նրա հաշուից երևաց, որ մանէթին 13 կոպէկ օգուտ է ստացել: Իմանալ՝ ռըքան էր նրա գուտ օգուտը, եթէ սեփական փողն էր միայն 14700 մանէթ, իսկ մնացածը պարտք էր վերցրել ուրիշից, մանէթին 9 կոպէկ վճարելով:

543. Վաճառականը գնեց կերպաս, արշինը 2 մանէթ 20 կոպէկով. առած գնով 156 արշին նա տուեց իւր ընկե-

րոջը, իսկ մօտը մնացածի արշինն էլ վաճառելով 2 մանէթ 65 կոպէկով՝ վաստակեց 135 մանէթ: Նա քանի՞ արշին կերպաս էր գնել:

544. Թղթի գործարանատէրը պայմանաւորուեց երկու խմբազրի հետ նրանց լրագրի թուղթը տալու. լրագրերից մէկն օրաթերթ էր և տպվում էր օրական 12000 օրինակ, իսկ միւսը շաբաթաթերթ էր և տպվում էր 15000 օրինակ: Տարեկան ռըքան գումարի թուղթ պիտի տար գործարանատէրը, եթէ օրաթերթի համար տուած թղթի օգման արժէր 4 մ. 37 կոպէկ, իսկ շաբաթաթերթինը՝ 5 մանէթ 59 կոպէկ:

545. 12 արշին սև մահուղի և 7 արշին կապոյտ մահուղի համար վճարեցին 77 մանէթ 15 կոպէկ: Քանի՞ արժէր իւրաքանչիւր տեսակի մահուղի արշինը, եթէ սև մահուղի արշինը 1 մանէթ 25 կոպէկով արժան էր կապոյտ մահուղից:

546. Մի կապոյցի մէջ կար 168 արշին 12 վերշոկ, իսկ միւսի մէջ՝ 14 արշին 1 վերշոկ մահուղ. այդ երկու կապոյցը միասին արժէր 1518 մանէթ 75 կոպէկ: Իմանալ՝ մահուղի իւրաքանչիւր կապոյցի արշինն ի՞նչ արժէր, եթէ առաջին կապոյցը 8 անգամ աւելի արժէր երկրորդ կապոյցից:

547. Մետաքսեղէնի գործարանում տարուան ընթացքում պատրաստեցին 1280 կտոր կերպաս, իւրաքանչիւր կտորը 53 արշին 13 վերշոկ երկարութեան: Իմանալ՝ ռըքան արժէր բոլոր կերպասը, եթէ որ մի լոտ մետաքսից ստացվում էր 7 վերշոկ ճոթ, իսկ մետաքսի փուլն արժէր 275 մանէթ:

548. Մի մարմին գլորուեց 3367 ոտն. տարածութիւն, իւրաքանչիւր վայրկեանում անցնելով 1 ոտն. 4 մատն. 8 գիծ. մի ուրիշ մարմին նոյն տարածութիւնն անցաւ, ամեն մի րոպէում 9 արշին 12 վերշոկ գլորուելով: Իմանալ՝ ռը

մարմինն և զորքան ժամանակով առաջ անցաւ այն տարածութիւնը:

549. Ատաղձագործը պայմանաւորուեց մէկի հետ, որ իւրաքանչիւր բանած օրուայ համար խտանայ 1 մանէթ 20 կոպէկ, իսկ պարապ անցկացրած օրուայ համար յետ տայ 60 կոպէկ: 28 օրից յետոյ նա վերջացրեց գործը և ստացաւ 17 մանէթ 40 կոպէկ: Նա քանի՞ օր բանեց:

550. Քաղաքում տեղաւորած է 300 զինուոր, կազմուած թիկնապահներից և հասարակ զինուորներից. դրանց վերայ ամեն օր ծախսվում էր 54 մանէթ: Իւրաքանչիւր թիկնապահի օրական ծախքը 24 կոպէկ էր, իսկ հասարակ զինուորինը՝ 15 կոպէկ: Քանի՞ թիկնապահ և քանի՞ հասարակ զինուոր կար:

551. Երկու անյայտ թուերի գումարը հաւասար է 8 վերստ 407 սաթէն 4 ոտնաչափի: Եթէ առաջին անյայտը գումարենք երկրորդ անյայտի ութնապատիկի հետ՝ կստանանք 45 վերստ 143 սաթէն 4 ոտն.: Գտնել անյայտ թուերը:

552. Գումարը կազմուած է երեք անյայտ գումարելիներից: Եթէ առաջին գումարելու վերայ աւելացնենք 5 օզմ. 5 թերթ, երկրորդի վերայ՝ 4 օզմ. 8 դաստայ 1 թերթ, իսկ երրորդից հանենք 2 օզմայ 2 դաստայ 3 թերթ, այն ժամանակ բոլոր գումարելիները կը հաւասարուին և նրանց գումարը կըլինի 20 օզմայ 8 դաստայ 15 թերթ: Գտնել այդ անյայտ գումարելիները:

553. Երկաթուղու գնացքը 1 առաջ մի քաղաքից հասնում էր միւսը 2 օր 2 ժամում. իսկ այժմ նոյն տարածութիւնն անցնում է 40 ժամում և ամեն-մի ժամում առաջուանից աւելի է գնում 4 վերստ 100 սաթէն: Ո՞րքան է այդ քաղաքների հեռաւորութիւնը:

554. Ա. քաղաքից դուրս եկան երկու գնացք. առաջինը դուրս եկաւ առաւօտեան 10 ժամին և ամեն-մի ժա-

մում անցնում էր 33 վերստ 375 սաթէն, իսկ երկրորդը դուրս եկաւ երեկոյեան 4 ժամին և ամեն-մի ժամում անցնում էր 45 վերստ: Երկու գնացքն էլ միաժամանակ հասան Բ. քաղաքը: Իմանալ՝ Ա. քաղաքից մինչև Բ. քաղաքը քանի՞ վերստ է:

555. Շոգենաւը դուրս եկաւ նաւահանգստից առաւօտեան ժամի 7-ին. ժամի 9-ին նրա յետևից ուղարկեցին մէկ ուրիշ շոգենաւ այն պայմանաւ՝ որ նրան հասնէ կէս օրից յետոյ ժամի 2-ին: Երկրորդ շոգենաւը իւրաքանչիւր ժամում քանի՞ վերստ պէտք է գնար, եթէ առաջին շոգենաւը իւրաքանչիւր 12 րոպէում անցնում էր 5 վերստ 50 սաթէն:

556. Բեռնակիր գնացքը դուրս եկաւ իջևանից և ամեն-մի ժամում գնում էր 24 վերստ 200 սաթէն: 3 ժամից յետոյ նոյն իջևանից դուրս եկաւ մի ուրիշ շոգեկառք, որը 1 ժամում գնում էր 36 վերստ 300 սաթէն: Ո՞րքան ժամանակում երկրորդ գնացքը կը հասնէ առաջի գնացքին:

557. Յունիսի 21-ին սկսեցին մի ճանապարհի շինութիւն, որի երկարութիւնն էր 5 վերստ 320 սաթէն և վերջացրին նոյն թուականի սեպտեմբերի 3-ին: Օրական ինչ երկարութեան ճանապարհ էին շինում՝ եթէ որ այդ ժամանակամիջոցում չէին բանել 12 օր:

558. 135 մանէթ 25 կոպէկով գնեցին 28 արշին սև և կապուտ մահուդ. սև մահուդի արշինն արժէ 4 մանէթ 25 կոպէկ, իսկ կապուտի արշինը՝ 5 մանէթ 50 կոպէկ: Իւրաքանչիւր տեսակից քանի՞ արշին էր գնուած:

559. Աշակերտին տուած էր բազմապատկելու բարդ անուանական թիւը վերացական թուով. գործողութիւնը կատարելիս՝ նա սխալմամբ բազմապատկելիում 12 զրվանքայի տեղ զրեց 10 զրվանքայ և այդ պատճառաւ արտադրեալում ստացաւ 29 փութ 12 զրվանքայ 26 լոտ, փոխա-

նակ 29 փութ 30 գրվանքայ 26 լոտի: Աշակերտին ինչ թուեր էին տուած բազմապատկելու:

560. Մի մարդ խանութում գնեց 5 գրվանքայ 40 մսխալ թէյ, իսկ մի ուրիշ մարդ նոյն թէյից գնեց 3 գրվ. 42 մսխալ և 5 մանէթ 70 կոպէկ պակաս վճարեց առաջինի վճարածիցը: Թէյի գրվանքան քանի՞ արժէր և նրանցից իւրաքանչիւրը ո՞րքան փող տուեց:

561. Վաճառականը Ֆրանսիայում գնեց 80 կիլոգրամ մ պրովանսի ձէթ կիլոգրամ մը 6 ֆրանկով: Ի՞նչքան ռուսական փող արժէր այդ ձէթը, եթէ որ այն ժամանակ ֆրանկի ընթացիկ գինը 39 կոպէկ էր: (Կիլ.=2 գրվանքայ 42 մսխալի):

562. Ծխախոտի գործարանում բանում էին 135 մարդ և կին. իւրաքանչիւր մարդ օրական ստանում էր 1 մանէթ 35 կոպէկ, իսկ իւրաքանչիւր կին՝ 85 կոպէկ: Բոլորը միասին 6 օր բանեցին և ստացան 970 մանէթ 50 կոպէկ: Քանի՞ մարդ կար և քանի՞ կին:

563. Երկու տակառում կար 6 փութ 12 գրվանքայ միատեսակ սուրճ: Առաջին տակառի սուրճը 3 անգամ աւելի էր: Ամեն-մի տակառի սուրճը ի՞նչ արժէ, եթէ նրա գրվանքան արժէ այնքան կոպէկ, քանի գրվանքայ որ կայ երկրորդ տակառում:

564. Երկու կտոր մահուդ միասին=115 արշինի: Եթէ որ 2-րդ կտորի վերայ աւելացնէինք 36 արշին 2 վերշոկ, այն ժամանակ 1-ին և 2-րդ կտորները իրար կը հաւասարուէին: Այդ բոլոր մահուդը վաճառեցին՝ 1-նի՝ արշինը՝ 5 մանէթ 60 կոպէկով, իսկ 2-րդի արշինը՝ 5 մանէթ 12 կոպէկով և երկու կտորիցն էլ օգուտ ստացան 85 մանէթ 69 կոպէկ: Իմանալ՝ 2-րդ կտորի արշինը վաճառականի վերայ քանի՞ էր նստել, եթէ որ 1-նի արշինը նստել էր 4 մանէթ 80 կոպ.:

565. Երեք մոմակալ միասին կշռում էին 5 գրվան.: Նրանցից 2-րդը 1-նից թեթեւ էր 21 լոտով, իսկ 3-րդը 20 լոտով թեթեւ էր 2-րդից: Այդ մոմակալները ծախեցին գրվանքան 3 մանէթ 84 կոպէկով: Առաջին մոմակալի համար ստացած փողով գնեցին թէյի գդալներ, որի դիւփինն արժէր 26 մանէթ 64 կոպէկ: Քանի՞ թէյի գդալ գնեցին:

566. Մի մարդ կտակ էր անում. նա եթէ իւր որդեկանց ամեն-մէկին տալիս էր 45 դեսեատին 1250 քառակուսի սափէն վարելահող, այն ժամանակ իւր կնոջ համար մնում էր 60 դեսեատին 2200 քառակուսի սափէն. իսկ եթէ ամեն-մի որդուն տալիս էր 49 դեսեատին 850 քառակուսի սափէն, այն ժամանակ կնոջ համար մնում էր 45 դեսեատին 1400 քառակուսի սափէն: Այն մարդը քանի՞ որդի ունէր և ի՞նչքան կալուած:

567. Ֆրանսիական 100 ֆրանկանոց ոսկէ դրամի մէջ կայ 6 մսխալ 78 դօլիա մաքուր ոսկի. ռուսական ոսկու մէջ կայ մէկ մսխալ 39 դօլիա մաքուր ոսկի: Քանի՞ 100 ֆրանկանոց դրամ պիտի վերցնենք, որ նրանց միջի մաքուր ոսկու քաշը հաւասարուի 1526 ռուսական ոսկու մէջ գրտնուած մաքուր ոսկու քաշին:

568. Հատը 12 կոպէկով բաժակներ գնեցին. ճանապարհին 20 հատը կտորուեց: Մնացած բաժակները վաճառեցին հատը 18 կոպէկով և բոլորի մէջ օգուտ ստացան 2 մանէթ 40 կոպէկ: Սկզբում քանի՞ բաժակ էին գնել:

569. Խանութում եղած թէյը եթէ ածէին 17 հաւասար արկղների մէջ, այն ժամանակ տեղը կը մնար 36 գրվանքայ. իսկ եթէ ածէին 20 այնպիսի արկղների մէջ, որոնցից ամեն-մինը 12 գրվանքայով փոքր լինէր առաջինից, այն ժամանակ տեղը ոչինչ չէր մնալ: Խանութում ի՞նչքան թէյ կար:

570. Գիշերուայ ժամի 11-ին նաւը ծակուեց և ամեն մէկ ժամուսն ներս էր թափվում 4 խորանարդ ոտնաչափ և 864 խոր. մատն. ջուր. այդ բանը նկատեցին միայն առաւօտեան ժամի 7-ին և իսկոյն երկու ջրհան մեքենաներով սկսեցին ջուրը հանել. առաջին մեքենան 1 ժամուսն դուրս էր ածում 2 խոր. ոտն. և 625 խոր. մատն. ջուր, իսկ երկրորդը՝ 4 խոր. ոտն. 671 խոր, մատն.: Բոլոր ջուրը երբ դուրս կածէին նաւից:

571. Կապալառուն 30000 մանէթով յանձն առաւ 8 վերստ 2000 սաժէն երկարութեան և 5 սաժէն լայնութեան մի խճուղի շինելու, որի խիճի շերտի հաստութիւնը պիտի լինէր 10 մատն.: Որքան վնաս կամ օգուտ ստացաւ նա, եթէ որ մի խորանարդ սաժէն խիճ պատրաստելը իրան վերայ նստեց 5 մանէթ 63 կոպէկ. իւրաքանչիւր քառ. սաժէն շինելու համար մշակներին տուեց 86 կոպէկ, իսկ աւազ բերելու համար վճարեց 2862 մանէթ:

572. Մի մշակ բանեց 9 օր և ստացաւ 6 արշին չիթ և 4 մանէթ 5 կոպէկ. միւսը բանեց 21 օր և ստացաւ 4 արշին չիթ և 14 մանէթ 25 կոպէկ: Քանի՞ արժէր չիթի արշինը, և ամեն մի մշակ օրական որքան էր ստանում:

IV. ԲԱԺԱՆԱՐԱՐՆԵՐ

ՏԱՐԲԱԿԱՆ ԿԱՄ ՊԱՐԶ ԵՒ ԲԱՐԴ ԹՈՒԵՐ:
ԹՈՒԵՐԻ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՅԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ:

573. Գրել 1-ից մինչև 60-ը եղած բոլոր պարզ թուերը:

574. Գրել 10-ից մինչև 100-ը եղած բոլոր բարդ թուերը:

575. Որոշել 8-ից մինչև 64-ը եղած բոլոր զուգ թուերը:

576. Որոշել 21-ից մինչև 88-ը եղած բոլոր այն թուերը՝ որոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 3-ով:

577. Որոշել թէ՛ հետևեալ թուերից որոնք և որպիսի միանշան թուերով կբաժանուին առանց մնացորդի՝ 238, 342, 1866, 1020, 4575, 1032, 5168, 4124, 495, 73000, 223344, 38820, 7398, 91023, 21102, 130995, 711045, 583418, 127200:

578. Հետևեալ՝ 73, 126, 176, 720, 550, 918, 2160, 165, 1000, 35025, 723852, 17845, 370945, 709095, 110999 թուերի մէջ ցոյց տալ թէ՛ որոնք են առանց մնացորդի բաժանվում 2, 4, 5, 3, 6, 8, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24, 25, 50-ի վերայ:

579. Հետևեալ թուականներից,—1606, 1540, 1620, 1635, 1648, 1679, 1700, 1800, 1883, որոնք են եղել նահանջ և որոնք հասարակ:

580. Գրել մի երկանիշ թիւ, որ բաժանուի և 2 և 3 և 6-ի վերայ:

581. Գրել մի վեցանիշ թիւ, որ առանց մնացորդի բաժանուի և 3-ով, և 4-ով, և 5-ով:

582. 2, 0, 5, 1 թուանշաններից կազմել մի թիւ՝ որ առանց մնացորդի բաժանուի և 4-ով և 5-ով և 10-ով:

583. 1, 7, 9, 2, 8 թուանշաններից կազմել մի թիւ՝ որ առանց մնացորդի բաժանուի և 3-ով և 9-ով և 21-ով:

584. Որքան պէտքէ աւելացնենք 219-ի վերայ, որ ստանանք 4-ի բազմապատիկը: (Մի թիւ, որ առանց մնացորդի բաժանուի 4-ով:)

585. Որքանով պէտք է պակասեցնենք 3463-ը, որ ստանանք 25-ի բազմապատիկը:

586. Գրել մի եռանիշ թիւ, որի թուանշանների գումարը լինի 16 և լինի 6-ի բազմապատիկը:

587. Գրել մի վեցանիշ թիւ՝ որ առանց մնացորդի բաժանուի և 8-ով և 9-ով:

588. Գրել մի եռանիշ թիւ՝ որի թուանշանները՝ ինչպէս էլ որ ուղենանք դասաւորել, միշտ առանց մնացորդի բաժանուի 8-ով և 9-ով:

589. Գրել մի ամենամեծ հնգանիշ թիւ, որ առանց մնացորդի բաժանուի 8-ով:

590. Հետեւեալ թուերը վերածել պարզ բաժանարարների բազմապատիկների՝

4200, 2310, 1230, 1430, 1331, 1190, 2890, 21870, 630, 2257, 2075, 20592, 290400, 24000, 713, 1680:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՉԱՓԵՐԸ

Երկարութեան չափերը.

Մղոն	=	7 վերստի
Վերստը	=	500 սաժէնի
Սաժէնը	=	3 արշինի
Արշինը	=	16 վերշոկի
Սաժէնը	=	7 ոտնաչափի (ֆուտ)
Ոտնաչափը	=	12 մատնաչափի (դիւլմ)
Մատնաչափը	=	10 գծի (լինեա)

Մանրութեան չափերը.

Բերկովեցը	=	10 փուլթի
Փուլթը	=	40 գրվանքայի
Գրվանքան	=	32 լոտ կամ 96 մսխալի
Լոտը	=	3 մսխալի
Մսխալը	=	96 դոլեաի

Դեղատան գրվ. = 12 ունցիաի

Ունցիան՝ = 8 դրախմի

Դրախմը՝ = 3 սկրուպուլի

Սկրուպուլը՝ = 20 գրանի:

Ընդդէմը = 8 ֆափերը.

Չետվերտը = 8 չետվերիկի

Չետվերիկը = 8 գարնցի:

Հեղուկները = 8 ֆափերը.

Տակառը = 40 վեդրոի

Վեդրոն = 10 շտոֆի կամ կրուժկայի:

Ժամանակի չափերը.

Դարը = 100 տարու

Հասարակ տարին = 365 օրի

Նահանջ տարին = 366 օրի

Ամիսը = 30 օրի

Շաբաթը = 7 օրի

Օրը = 24 ժամի

Ժամը = 60 րոպէի

Րոպէն = 60 վայրկեանի:

Թղթի չափերը.

Օզման = 20 դաստայի

Դաստան = 24 թերթի:

Դրամները.

Մանէթը = 100 կուպէկի:

Մակերէւոյթի (քառակուսի) չափերը.

Քառակուսի մղոնը = $7 \times 7 = 49$ քառակուսի վերստի

Քառակուսի վերստը = $500 \times 500 = 250000$ քառակուսի սաժ.

Քառակուսի սաժենը = $3 \times 3 = 9$ քառակուսի արշնի
 Քառակուսի արշինը = $16 \times 16 = 256$ քառակուսի վերշոկի
 Քառակուսի սաժենը = $7 \times 7 = 49$ քառ. ոտնաչափի
 Քառ. ոտնաչափը = $12 \times 12 = 144$ քառ. մատն.
 Քառ. մատնաչափը = $10 \times 10 = 100$ քառ. զծի:

Բ ո վ ա ն դ ա կ ու ք ե ա ն (խորանարդ) չ ա փ ե թ ը .

Խորանարդ սաժենը = $3 \times 3 \times 3 = 27$ խոր. արշնի
 Խոր. արշինը = $16 \times 16 \times 16 = 4096$ խոր. վերշոկի
 Խոր. սաժենը = $7 \times 7 \times 7 = 343$ խոր. ոտնաչափի
 Խոր. ոտնաչափը = $12 \times 12 \times 12 = 1728$ խոր. մատն.
 Խոր. մատնաչափը = $10 \times 10 \times 10 = 1000$ խոր. զծի:

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

20	1599	36	4344
21	5463	37	21563
22	97711	38	2239
23	106132	39	70677
24	419586	40	688495
25	851573	41	36170
26	21420	42	400
27	110489	43	1804
28	10303,990	44	38435
29	2,295,086	45	102950
30	610,410	47	1565
31	2,007,700	48	38163
	{ ա-13363	54	168
32	{ բ-7191	55	293
	{ գ-78702	56	2129
	{ դ-16011	57	1986
33	23171	58	186
34	17068	59	318 5
35	103542	60	27741

61	10198		{ ա-1491
62	11743		{ բ-2391
63	33,307	92	{ գ-4283
64	6,454		{ դ-3133
65	2,110		{ ե-2640
66	7,347		{ զ-6242
67	30646		
68	408083	93	3055
69	20608	94	7406
70	35864	95	4930
71	28214	96	41689
72	139	97	57998
73	98,925		
74	333,152	98	{ ա-43176
75	189,889		{ բ-21652
76	333,216		
77	302,388	99	50
78	978,401	100	1084
79	3,767,590	101	29
80	2480	102	27512
81	534	103	9111
82	999	104	372
83	2026	105	713
84	20,000	106	5358
85	8842	107	1201
86	6239	108	1017
87	40510	109	18,675
88	71	110	39,739
89	325	111	110
90	1737	112	334
		113	2831
	{ ա-3480	114	6183
91	{ բ-368	115	7112
	{ գ-1609	116	35307
	{ դ-4076	117	623
		118	11437

119	{	м-647	135	{	4) 5,454
	{	р-6913		{	4) 6,570
	{	т-2661		{	2) 5,080
	{	т-2302		{	2) 5,180
	{	т-6476		{	2) 4,848
120	{	т-4040	136	{	б) 3,283
	{	р-778		{	т) 4,581
	{	т-402		{	б) 7,360
121	{	т-2890		{	б) 5,005
	{	м-222		{	т) 3,996
	{	р-1522	142	{	б) 5,159
122	{	т-1337		{	б) 7,008
	{	т-4766		{	м) 7,209
	{	2195		{	т) 3,896
123		19, 49		{	т) 5,070
124		77230	143	{	б) 6,174
125		1574		{	б) 7,281
126		28507, 203680		{	л) 5,388
127		11895		{	л) 4,995
128		645		{	4) 4,788
133	{	т) 34,000		{	т) 4,068
	{	т) 24,320	145	{	б) 7,008
	{	т) 1,920		{	р) 494
	{	б) 3,575		{	б) 828
	{	б) 3,108		{	б) 2,001
	{	л) 4,872		{	б) 5,808
	{	4) 2,380		{	б) 6,786
	{	4) 6,349		{	л) 6,580
	{	т) 5,656		{	4) 2,701
	{	б) 5,850		{	б) 3,135
134	{	р) 4,320	146	{	м) 37,340
	{	б) 3,260		{	р) 63,322
	{	б) 2,757		{	т) 68,481
	{	б) 1,508		{	т) 63,264

144	{	б) 46,794	147	{	б) 351,708
	{	б) 54,312		{	т) 3,490,768
	{	б) 30,288		{	б) 6,403,420
	{	м) 110,890		{	б) 2,452,871
	{	р) 75,488		{	б) 6,417,198
145	{	т) 64,289		{	б) 4,893,924
	{	т) 87,949		{	б) 34,289,940
	{	б) 393,852		{	б) 67,048,164
	{	т) 424,512		{	б) 32,821,704
	{	б) 606,784		{	б) 15,170,400
146	{	б) 659,934		{	б) 33,375,600
	{	б) 621,888	148	{	м) 22,066,448
	{	б) 242,880		{	р) 40,230,036
	{	л) 281,124		{	т) 32,663,204
	{	б) 494,900		{	т) 31,238,280
147	{	б) 432,650		{	б) 70,529,400
	{	м) 357,800		{	т) 14,518,800
	{	р) 1,320,111		{	б) 5,773,257,209
	{	т) 2,074,496		{	б) 103,427,917
	{	т) 7,988,629		{	б) 817,263,168
148	{	б) 5,035,442	149	{	м) 4,047,598
	{	т) 3,347,080		{	р) 971,360
	{	б) 3,716,138		{	т) 105,780
	{	б) 2,795,520		{	т) 459,742
	{	б) 1,154,880	150	{	23616 б.
149	{	б) 5,500,826		{	651,780
	{	л) 73,806,600		{	7931
	{	л) 62,033,013		{	13350
	{	б) 41,022,300		{	5457
	{	б) 24,823,337		{	192570
150	{	м) 79,254	151	{	4514
	{	р) 132,252		{	14850
	{	т) 298,684		{	83
	{	т) 398,490		{	17118
	{			{	

159 20
160 192
161 2380
162 163588
(p-91
d-84
l-296, *дугт. 1*
165 { w-227
d-104
h-109
(4-307
(w) 107
q) 91
h) 90
l) 44
166 { d) 1170
l) 538
w) 610
d) 1010
(4) 601
167 { w-441
p-10067
q-44501
w-71685
p-12379
q-383,443
171 { q-74001
q-30002
h-20907
l-201013
p-190084
(p-723
172 { q-789

q-3478
h-5876
q-6789
h-6957
l-1384
p-3456
d-8506
h-3093
l-7308
(q-3709
h-8029
q-6009
h-7004
174 { l-8315
p-60105
d-103405
h-500002
(l-1040900
(w-407
p-608
q-759
q-509
175 { h-728
q-10 9
h-2179
l-407
p-7070
(w-8106
p-9065
q-9060
176 { q-2006
h-90708
(q-700002

(p-111
q-78
q-102
177 { h-2005
q-5649
h-10936
(l-99999
(w-71540 *дугт. 5*
p-18670 » 8
q-39034 » 1
q-82972 » 2
h-82 » 3
178 { q-47 » 92
p-875 » 43
d-30213 » 46
h-6801 » 19
(l-12500 » 50
(w-175 » 34
p-237 » 210
q-136 » 484
q-127 » 184
179 { h-63 » 601
q-69 » 732
h-2159 » 142
l-5626 » 332
(p-1291 » 429
181 6
182 73
183 96
184 35
185 2070
186 54
188 307
189 968×376

190 214
191 2814 : 79
192 { w-x=26-t
q-x=304-t
193 72053
194 2059
195 9401
196 79
197 171717
198 326
199 14
200 36
201 2
202 2310
203 434684
204 6252
205 807; 4842
206 { w-5027
p-10054
q-30162
207 960; 1920; 5760
208 { w-74750
p-418600
209 32
210 4 d. : 2 d.
211 23 *мдтв. 650 d.*
213 720
214 w-755; p-3480
215 w-634; p-109
216 2768
217 9918
218 121
219 17

220	5482	256	4 մ.
221	27	257	309 ալբ.
222	312	258	2032 մ.
223	295929	259	5 մ.
224	199818	260	7 մ.
225	1460	261	3 մ.
226	21360	262	3458
227	546	263	117
228	20506200	264	187
229	72311	265	468
230	25	266	499
231	2	267	9 միս. 864 մ.
232	1996	268	19, 57 ա.
233	33030	269	ա-8427
234	167	270	ա-5152
235	565	271	միջնակն 247 կաղին.
236	455	272	ա-63 ոչխ.
237	723,820	273	13 մշակ.
238	3768	275	1018
239	197	276	1665. 1562
240	21	277	14020. 21146
241	45	278	10, 35, 39
242	53174	279	քոլոր-350 մ.
243	679903	280	12880
244	15504	281	Բադ. նաՀ. 529217
245	5	282	ա-1954 մ.
246	4316 քալլ.	283	331, 357, 265
247	35 սաժ.	284	Ա-2535 մ.:
248	190 օր.	285	1035 մ.
249	79 ժ.	286	80 օրում.
250	9840 սաժ.	287	180, 144, 156
	ա-5160, բ-4680	288	100, 152, 108
251	ա-30 օր, բ-14 օր.	289	11 մ.
252	ա-99, բ-84 կոպ.	290	165 մ.
253	95 ժ.	291	2700 մ.
254	7 մ.	292	1688 վեդրո
255	90 օր.		

293	80, 40	314	15 օր.
294	2, 7	315	7 օր.
295	1215; 125 մ.	316	12 ժ.
296	38, 15	317	522 մ.
297	5, 4, 3	318	275956
298	69; 102	319	105 վերսա
299	150, 170, 120	320	214; 312 մ.
300	516, 402, 387	321	20 դիւժ.
301	231; 222; 302	322	98 մեքենայ
	{ ա-4468, բ-11464.	323	25 կոպ.
302	{ գ-6340, դ-7859	324	195; 152
		325	19 մ.
303	232 փ.	326	Հաճար 24080
304	236 փ.		դարի 33330
305	300 նուռ.		ցորեն 12800
306	129; 86	327	90 սալ, 2400 փ.
307	414; 462	328	10, 40.
308	476 մ.	329	180, 50, 10
309	18 օրում.	330	160, 148
310	80528 մ.	331	32 կոպ.
311	3825; 2850; 4030; 4750	332	80 լոպ.
312	317 փ.	333	27 մշակ, 12 օր.
313	25398 մ.		
		334	222936 ժամ
		335	525,600 լոպէ.
		336	282828 մատնաչափ
		337	231, 754, 221 քառակուսի արշին
		338	206, 143, 488 խորանարդ վերշոկ
		339	11856 մատնաչափ
		340	28999 ոտնաչափ
		341	2360591 վայրկեան
		342	31556928 վայրկեան
		343	228,000 ք. ս.
		344	839,750,000 ք. ս.
		345	860160 խորանարդ վերշոկ

- 346 7 փուլթ
347 84 օր
348 3 վերստ 248 սաժէն 6 ոտն. 10 մատնաչափ
349 13 փուլթ 7 գրվանքայ 5 լոտ 1 մսխալ
350 6 ժամ, 6 ըոպ.
351 24 քառակուսի մղոն
352 921 փուլթ 24 գրվանքայ
353 512 խորանարդ սաժէն 64 խոր. ոտն.
355 22 մղոն 2 վերստ 145 սաժէն 2 արշին
356 81 օգմայ 3 դաստա 11 թերթ
357 1051 օր, 2 ժամ, կամ 2 տարի, 321 օր, 2 ժամ.
358 42 մանէթ 90 կոպ.
359 267 չետվերտ 2 չկ. 3 գ.
360 1592 փուլթ 2 գրվանքայ
361 96 օգմայ 7 գ. 3 թերթ
362 86 սաժէն 4 ոտնաչափ
363 447 մանէթ 72 կոպէկ
365 53 փուլթ
366 52 փ. 36 գրվ. 27 լոտ 2 մսխ.
367 6 վերստ 198 սաժէն 1 արշին 6 վերշոկ.
368 110 վերստ 380 սաժէն 2 արշին 15 վերշոկ
369 690 փուլթ 35 գրվանքայ 27 լոտ 1 մսխալ
370 28 տարի 351 օր 23 ժամ
371 14 փուլթ 16 գրվանքայ 12 լոտ 1 մսխալ
372 1 վերստ 290 սաժէն 4 մատնաչափ
373 24 քառ. սաժէն 21 քառ. ոտն. 12 քառ. մատն.
374 57 գրվանքայ 5 ունցիա 3 դրախտ
375 6 խ. սաժ. 1. խ. արշ. 3598 խ. վերշ.:
376 3 փուլթ 26 գրվանքայ 28 լոտ
377 6 ամիս 4 օր 15 ժամ 44 ըոպէ 17 վալրկեան
378 20 վերստ 99 սաժէն
379 215 օգմայ 19 գ. 4 թերթ
380 20 խոր. սաժէն 26 խոր. արշին 726 խոր. վերշ.
381 Երկրորդի մօտ մնաց 10091 մանէթ 75 կոպէկ
382 Երկրորդի մօտ աւելի մնաց 27 գրվանքայ 6 լոտ
383 897 չետվերտ

- 384 3 վերստ 354 սաժէն 1 ոտնաչափ 7 մատնաչափ
388 գ-1884 տարի 1 ամիս 16 օր.

| ա-866 թիւը յուլիսի 14-ը
| բ-1011 թ. սեպտ. 9
389 { գ-1445 թիւը հոկտեմբեր 27
| ե-1606 թիւը օգոստոս 23
| գ-1855 թ. փետրվ. 1

390 { ա-1346 թիւը օգոստոս 10 կէսօրից յետոյ ժամի 1-ը
| գ-1600 թիւը նոյեմբերի 20 երեկ. 3 ժ. 5 ըոպ.

391 { ա-1865 տարի 6 ամիս 23 օր 9 ժամ
| բ-1880 » 4 » 17 » 23 »
| գ-1873 » 8 » 29 » 17 »
| դ-1883 » 1 » 15 » 22 »

392 սեպտեմբերի 5-ին
393 1874 թուին յուլիսի 5-ին.
394 1883 թուին դեկտ. 6-ին առաւօտեան 3-րդ ժամին
395 յունիսի 17, առաւօտեան 2 ժամ 19 ըոպ.
396 1876 թ. յուլիսի 22
398 50 տարի 2 ամիս 5 օր յետոյ
399 1844 թուին հոկտեմբերի 9-ին
400 1861 թուին փետրվարի 20
401 433 տարի 11 ամիս 12 օր
402 2 տարի 11 ամիս 26 օր
403 յունիսի 19-ին երեկ. 3-րդ ժ.

404 { ա-1859 թուին յունվարի 17-ին առ. 11 ժամին
| բ-1882 թ. փետրվարի 19-ին առ. 11 ժամին

406 22 օր 11 ժամ 16 ըոպէ
407 50 տարի 4 ամիս 22 օր
408 46 փուլթ 17 գրվանքայ 12 լոտ
409 200 վերստ 136 սաժէն

- 410 341 փութ 12 գրվանքայ 7 լոտ 2 մսխալ
411 2367 տարի 121 օր 4 ժամ 48 րոպե
412 1380 վերստ 101 սաժէն
413 139 փութ 14 գրվանքայ 5 լոտ 1 մսխալ
414 1538 մղոն 317 սաժէն 1 արշին 8 վերշոկ
416 1440 քառակուսի սաժէն 44 քառ. ոտն. 10 ք. մ.
417 210 սաժէն 5 ոտնաչափ
418 102 փութ 31 գրվանքայ 12 մսխալ
419 77 տարեկան 11 ամսական
420 5040 փ. 25 գրվ. 10 լոտ
421 5365 մղոն 100 սաժէն
422 8 օղմայ 12 դ. 12 թերթ
423 67 փութ 15 գրվանքայ 21 լոտ 2 մսխալ 30 դ.
424 4 վերստ 180 սաժէն.
425 1070 փութ 16 գրվանքայ
426 279 փութ 12 գրվանքայ.
427 136 վերստ 386 սաժէն 2 արշին.
428 6 վերստ 263 սաժէն 1 ոտնաչափ
429 291 փութ 34 գրվանքայ 2 լոտ
430 16 փութ 1 գրվանքայ 16 լոտ 1 մսխալ 48 դ.
431 1 գրվանքայ 86 մսխալ 8 դոլիա
432 1 վ. 122 սաժ. 6 ոտն.; 4 վ. 335 սաժ. 5 ոտն.:
435 4 տարի 7 ամիս 18 օր 9 ժամ 14 րոպե:
336 14 վ. 37 սաժ. 3 ոտն. 8 մատն.:
437 4 ք. մղ. 26 ք. վ. 14700 ք. սաժ. 8 ք. արշ.
438 233 խոր. սաժ. 125 խոր. ոտն. 1500 խոր. մատ.
439 9 անգամ.
440 13 անգամ.
441 27 անգամ.
442 43 անգամ.
443 6 ունցիա 1 սկրուպուլ 16 գրան
444 24
445 4
446 170 հաց.
447 6 օր
448 Բ. 72-ով աւելի.

- 449 1 սաժէն 2 արշին 12 վերշոկ.
450 29 զանգալ.
451 13 օրում.
452 4 թերթից.
453 3 ժամում.
454 12
455 5120 քալ
456 ա-կտորը=4 լոտ 2 մսխալ 75 դոլեայի.
457 155 սաժէն 5 ոտնաչափ.
458 13 օրում:
459 7 սաժէն 6 վերշոկ.
460 2 ժամ 59 րոպե 3 վայրկեան
461 ա-128 մսխ.; բ-168 դոլեա
462 ա-54; դ-66; դ-70
463 15 մսխալ 72 դոլեա.
464 72
465 29 մանէթ 50 կոպէկ.
466 3 մանէթ 85 կոպէկ
467 60
468 2 գրվանքայ 15 մսխալ
469 56
470 60
471 7 մ. 72 դ.
472 60 լարգի.
473 45 փ. 15 գրվ. 2 լոտ:
474 8 վերստ 170 սաժէն:

475 { $\begin{array}{l} \text{ա-}x=11 \text{ վ. } 476 \text{ սաժ. } 1 \text{ արշ. } 8 \text{ վերշ.} \\ \text{բ-}x=14 \text{ օղմայ } 13 \text{ դաստայ } 3 \text{ թերթի:} \\ \text{գ-}x=46 \text{ փ. } 12 \text{ գրվ. } 24 \text{ լ. } 1 \text{ մսխ.} \\ \text{դ-}x=1 \text{ վերստ } 70 \text{ սաժէնի:} \\ \text{ե-}x=4 \text{ շաբաթ } 11 \text{ ժամ } 19 \text{ րոպէի:} \end{array}$

476 5 անգամ:
477 172 աշակերտ:
478 20 թեփշի:

- 479 262 մանէթ 89 կոպէկ
480 144
- 481 { ա-6 փութ 21 գրվանքայ 9 լոտ
բ-18 փութ 17 գրվանքայ 7 լոտ
գ-7 փութ 27 գրվանքայ 29 լոտ
- 482 { ա-30 գրվանքայ 16 լոտ
բ-26 գրվանքայ 8 լոտ
- 483 111 մանէթ 23 կոպէկ
484 6 փութ 35 գրվանքայ 19 լոտ
486 104 փութ 22 գրվանքայ
487 ա) 215, բ) 209, գ) 101
488 46 կոպէկ
489 26 կոպէկ
490 6 փութ 26 գրվանքայ 84 մսխալ
491 2 մանէթ 65 կոպէկ
492 27 կոպէկ.
493 17 մանէթ 10 կոպէկ
494 ա) 4800, բ) 3200.
495 189 փութ 13 գրվանքայ 16 լոտ
496 80 մանէթ 64 կոպէկ
497 375
498 3295 մանէթ 45 կոպէկ.
499 118 վերստ 160 սաժ.
500 8 օրից:
501 68 փութ 5 գրվանքայ 20 մսխալ
502 1174 մանէթ 80 կոպէկ
503 10 վերստ 6 սաժէն 2 արշին
504 առաւօտեան ժամի 2-ին 20 ըրպէին:
505 իւրաքանչիւրը 16 օր
506 28 կոպէկ
507 45; 60
508 138
509 7 սաժէն:

- 510 153 մանէթ 79 կոպէկ
511 50 մանէթ 75 կոպէկ
512 146250 մնթ. 75 կ.
513 16926 մանէթ.
514 2 փութ 9 գրվանքայ 81 մսխալ
515 28812
516 32 ըրպ.
517 12
518 225 գրվ.
519 52
520 24; 80
521 ա-2 փ. 16 գրվ. բ-3 փ. 6 գրվ.
522 ա-2 գրվանքայ 29 լոտ 2 մսխալ.
523 252 գրվանքայ
524 12 փութ.
525 21 կոպէկ.
526 18 օգմայ.
527 ա) 24; բ) 27 կոպէկ.
528 5 գրվանքայ 8 լոտ.
529 գ) կտորը 7 արշին 5 վերշոկ
530 գ) կտորը 33 արշին 3 վերշոկ
531 221 խորանարդ ոտն. 1152 խոր. մատն.
532 9 խոր. ոտն. 359 խոր. մատն.
533 15 մշակ.
534 32 խորանարդ ոտնաչափ 1370 խորանարդ մատն.
535 162 խորանարդ վերշոկ.
536 Որդին 17 տարեկան 5 ամսական 24 օրական.
537 5 սաժէն 2 արշին 14 վերշոկ.
538 ա) 64 կոպէկ, բ) 3 մանէթ 75 կոպէկ.
539 8 մանէթ 15 կոպէկ
540 2 մնթ. 25 կոպ.
541 2800 ֆրանկ
542 2255 մանէթ
543 456 արշին
544 48960 մանէթ
545 3 մանէթ 60 կոպէկ:—4 մանէթ 85 կոպէկ

- 546 ա) 8 մանէթ; բ) 12 մանէթ
 547 33825 մանէթ
 548 1 ժամ 37 ըոպէ 55 վայրկեան
 549 19 օր
 550 100; 200
 551 ա) 3 վերստ 302 ս. 3 ոտն.; բ) 5 վ. 105 ս. 1 ոտն.
 552 ա) 1 օգմայ 16 դաստայ, գ) 8 օգմայ 18 դ. 8 թերթ
 553 840 վերստ
 554 810 վերստ
 555 35 վերստ 350 սաժէն
 556 6 ժամուս
 557 47
 558 15 սև, 13 կապույտ
 559 9; -3 փուլ 12 գրվանքայ 10 լոտ.
 560 2 մ. 88 կոպ.; ա-15 մ. 60 կոպ. բ-9 մ. 90 կոպ.
 561 187 մնթ. 20 կոպ.
 562 94 մարդ, 41 կին
 563 119 մանէթ 7 կոպէկ; -39 մանէթ 69 կոպէկ
 564 4 մանէթ 48 կոպէկ
 565 4.
 566 4 որդի. 243 դեսեատին
 567 315
 568 100
 569 40 փ.
 570 գիշերուայ 11-րդ ժամին
 571 4997 մանէթ վնաս:
 572 ա) 48 կոպէկ, բ) 77 կոպէկ.

1316

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0065209

